

150.

rocznica urodzin
Marii Curie-Skłodowskiej

Fotorelacja

JUBILEUSZ

Dzienniki laboratoryjne
Marii i Piotra Curie
– zapis trudów badawczych
s. 18–26

SPRAWY STUDENCKIE

Drzwi Otwarte UMCS
s. 44–45

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

Nowości Wydawnictwa UMCS
s. 59–64

Drzwi Otwarte UMCS

Fot. Bartosz Proll, Mateusz Adamski

24 marca 2017 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4 : Z życia Uczelni
- 12 : Na Wydziałach

JUBILEUSZ

- 18 : Dzienniki laboratoryjne Marii i Piotra Curie – zapis trudów badawczych
- 26 : Quiz wiedzy o Marii Curie-Skłodowskiej

KARTKA Z KALENDARZA

- 28 : Jubileusz 60-lecia pracy naukowo-dydaktycznej prof. Haliny Saweckiej
- 30 : Z dziejów Rolniczego Studium Zaocznego przy UMCS w Lublinie (1952–1955)
- 32 : W czterdziestolecie śmierci Konrada Szurowskiego (1941–1977)

NAUKA I LUDZIE

- 34 : Europejski projekt z lubelskim udziałem
- 35 : Stażysta Nagrody im. Iwana Wyhowskiego na UMCS
- 36 : O sukcesie w badaniach związanych z leczeniem raka
- 38 : Pradzieje Ziemi Janowskiej
- 39 : Seminarium archeologiczne Zakładu Epok Brązu i Wczesnego Żelaza
- 40 : Sesja naukowa w 190. rocznicę urodzin Kajetana Kraszewskiego
- 40 : Konferencja glottodydaktyczna w Zespole Szkół w Bychawie
- 41 : Inspiracje metodologiczne
- 41 : „Witkacy. Logos and the Elements”

- 42 : 1st Erasmus Education Week na Wydziale Pedagogiki i Psychologii

SPRAWY STUDENCKIE

- 44 : Drzwi Otwarte Wydziału Zamiejscowego w Puławach
- 44 : Drzwi Otwarte UMCS 2017
- 46 : Własny Fundusz Stypendialny na UMCS
- 47 : Marzec w Samorządzie Studentów
- 48 : 58. Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym
- 49 : XXXVI Studencka Debata pt. „Podstawy modelowania 3D – Warsztaty Archicad”
- 50 : Studentki rusycystyki już po raz drugi na praktyce w Moskwie
- 52 : Egzaminy z języka polskiego jako obcego
- 53 : Fiskus u prawników
- 53 : Tak dla aktywności fizycznej!
- 54 : CJKP na Przeglądzie Szekspirowskim
- 54 : Drzwi Otwarte u sławistów
- 55 : Rusycystki z wizytą w szkole partnerskiej
- 56 : Warsztaty PR
- 56 : „Moje=Idealne Miasto” – inauguracja nowego projektu
- 57 : Konkurs ortograficzny „Połamać pióro II”
- 58 : XLVIII Olimpiada Języka Rosyjskiego
- 58 : Wykładowca roku 2015/2016 na Wydziale Pedagogiki i Psychologii

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 59 : Nowości Wydawnictwa UMCS
- 65 : „Akcent” na siedemsetlecie – kolejna odsłona
- 66 : Pierwszy numer „Annales UMCS. Sectio Balcaniensis et Carpathiensis”

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1305, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Agnieszka Gałczyńska, Marcin Gołębiowski, Ewa Kawatko-Marczuk (redaktor naczelny), Marta Kostrzewa

Współpracownicy: Ewelina Berlińska, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Stawińska, Jolanta Jarzyńska, Jerzy Kasprzak, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Konrad

Koperwas, Wacław Kostko, Urszula Lewartowicz, Piotr Majewski, Monika Mielko-Remiszewska, Przemysław Mroczek, Aneta Okuń, Monika Pańczyk, Sylwia Skotnicka, Krzysztof Trojnar

Okładka: Ogród Botaniczny, fot. Bartosz Proll

Druk: Multipress

Nakład: 630 egz.

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, http://dtp.academicon.pl/

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Z ŻYCIA

Kalendarium władz rektorskich

1.03

– rektor S. Michałowski, na zaproszenie ministra Jarosława Gowina, wziął udział w spotkaniu na Politechnice Warszawskiej, podczas którego zaprezentowano projekty założeń systemu szkolnictwa wyższego – Ustawa 2.o. ●

2.03

– prorektor R. Dobrowolski uczestniczył w posiedzeniu Uniwersyteckiej Komisji Nauki na UW, które dot. założeń nowej ustawy o szkolnictwie wyższym. ●

3.03

– prorektor R. Dobrowolski wziął udział w odczytaniu dr Irki Hajdas z Zurichu pt. „Radiocarbon datings – methodical aspects and various applications” na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej. ●

3-4.03

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w posiedzeniu Uniwersyteckiej Komisji Nauki w Gułtowiu. ●

3-5.03

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w Zimowisku dla studentów, zorganizowanym przez Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów w Poroninie. ●

6.03

– odbyło się wręczenie 35 studentom stypendiów z Własnego Funduszu Stypendialnego UMCS, w którym udział wzięli: rektor S. Michałowski, prorektor U. Bobryk, kanclerz G. Fiok, dyrektor Santander Universidades T. Mielniczuk, dyrektor 1 Regionu BZ WBK w Lublinie W. Pietras, M. Moraczewski z Centrum Bankowości Korporacyjnej BZ WBK, J. Daj-

czak – dyrektor 1 Oddziału BZ WBK w Lublinie;

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w konferencji „Sytuacja demograficzna województwa lubelskiego jako wyzwanie dla polityki społecznej i gospodarczej” w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie. ●

8.03

– rektor S. Michałowski i prorektorzy U. Bobryk i A. Orłowska wzięli udział w jubileuszu 60-lecia pracy naukowo-dydaktycznej prof. Haliny Saweckiej, zorganizowanym przez Instytut Filologii Romańskiej w Dworcu Kościuszków. ●

9.03

– rektor S. Michałowski uczestniczył w XXX posiedzeniu plenarnym Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. ●

9-10.03

– rektor S. Michałowski wziął udział w posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich na UW. ●

10.03

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w koncercie Barbary Stępnia-Wilk w Studiu Muzycznym Radia Lublin; – prorektor A. Bereza uczestniczył w otwarciu wystawy „Złotnictwo lubelskie ze zbiorów muzealnych i kolekcji prywatnych” w Muzeum Lubelskim. ●

11.03

– prorektor A. Orłowska wręczyła nagrody laureatom III Ogólnopolskiego Turnieju All-chemicznego, zorganizowanego przez Koło Naukowe Alkahest;

– prorektor A. Bereza wzięła udział w tradycyjnym spotkaniu emerytów

i rencistów – członków Związku Nauczycielstwa Polskiego przy UMCS, które odbyło się w Chatce Żaka. ●

14.03

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w konferencji „Poziom 5 – brakujące ogniwo. Uczelnia, społeczeństwo, rynek pracy” w Warszawie, podsumowującej projekt „Piąty Poziom Krajowych Ram Kwalifikacji”, realizowany przez Fundację Rektorów Polskich. ●

15.03

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w spotkaniu „Dorota Gonet. In memoriam” poświęconym pamięci zmarłej w 2016 r. dziennikarki Radia Lublin;

– prorektor R. Dobrowolski wziął udział w uroczystości wprowadzenia do obiegu znaczka pocztowego „700 lat Lublina”, która odbyła się w Urzędzie Poczтовым Lublin 1. ●

16.03

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w Drzwiach Otwartych Stowarzyszenia Alter Idem, które odbyły się w Chatce Żaka;

– prorektor A. Bereza wzięła udział w obchodach 75. rocznicy likwidacji getta na Podzamczu w Lublinie, zorganizowanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Państwowe Muzeum na Majdanku i Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”. ●

17.03

– rektor S. Michałowski i prorektor U. Bobryk wzięli udział w Drzwiach Otwartych Wydziału Zamiejscowego UMCS w Puławach. ●

18.03

– rektor S. Michałowski i prorektor A. Orłowska wzięli udział w akade-

UCZELNI

Opracowanie: Redakcja

mickim pożegnaniu i uroczystościach pogrzebowych Stanisława Leszczyńskiego – dyrektora seniora Zespołu Tańca Ludowego UMCS;

– prorektor R. Dobrowolski wziął udział w IX Interdyscyplinarnej Konferencji Tygiel 2017 pt. „Interdyscyplinarność kluczem do rozwoju” na Wydziale Humanistycznym;

– prorektor A. Orłowska obejrzała spektakl teatru tańca pt. *Przejścia* wg baletów Igora Strawińskiego w Centrum Spotkania Kultur. ●

20.03

– rektor S. Michałowski i prorektor R. Dobrowolski wzięli udział w otwarciu konferencji „Precedens w porządku prawa stanowionego”, zorganizowanej przez Katedrę Teorii i Filozofii Prawa. ●

21.03

– prorektor A. Orłowska uczestniczyła w uroczystym podpisaniu umowy o współpracy Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej z XXIII LO im. Tajnego Nauczania w Lublinie, dot. objęcia patronatem klasy geoinformatycznej, dwujęzycznej od roku szkolnego 2017/2018. ●

23.03

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w spotkaniu Komitetu Honorowego Obchodów Święta 3 Maja – 226. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja; – prorektor A. Orłowska uczestniczyła w spotkaniu „Reflektor na katastrofizm”, zorganizowanym przez Muzeum Lubelskie, Muzeum Józefa Czechowicza i Instytut Filologii Polskiej UMCS. ●

24.03

– odbyły się Drzwi Otwarte UMCS, w których udział wzięły władze rektorskie i dziekańskie Uczelni;

– na Zamku Lubelskim odbyła się uroczystość z okazji 60-lecia „Kuriera Lubelskiego”. Podczas gali rektor S. Michałowski odebrał wyróżnienie przyznane naszej Uczelni za długoletnią współpracę z Redakcją. ●

29–30.03

– rektor S. Michałowski oraz prorektorzy A. Orłowska i R. Dobrowolski uczestniczyli w Konferencji Narodowego Kongresu Nauki pt. „Doskonałość edukacji akademickiej – jak przeorientować uczelnie na jakość kształcenia?”, która odbyła się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Prorektor A. Orłowska była moderatorem panelu pt. „Dostosowywanie oferty kształcenia do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego”. ●

29.03

– prorektor A. Bereza reprezentował władze rektorskie podczas „Quizu wiedzy o Marii Curie-Skłodowskiej” dla studentów CJKP UMCS. ●

30.03

– panie prorektor U. Bobryk i A. Orłowska wysłuchały koncertu konkursowego „Open Stage Metamorfozy” w Chatce Żaka, w którym udział wzięli obcokrajowcy mieszkający i studiujący w Polsce. ●

31.03

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w wernisażu wystawy prac Jadwigi Religii, prezentowanych w Centrum Kultury i Sztuki Chińskiej He Shuifa w ramach Objazdowej Galerii Sztuki ZPAP;

– panie prorektor U. Bobryk i A. Orłowska wzięły udział w otwarciu VI Lubelskiego Festiwalu Piosenki Autorskiej i Poetyckiej im. J. Kaczmarskiego „Metamorfozy Sentymentalne” w Chatce Żaka. ●

Fot. Bartosz Profil

Dzień Erasmusa na UMCS

7 marca na UMCS świętowano Dzień Erasmusa. Podczas wydarzenia zainteresowani mogli wziąć udział w dwóch sesjach dotyczących organizacji wyjazdów studenckich Programu Erasmus, przeplatanych muzyką, występami studentów, wspomnieniami z wyjazdów na studia za granicą i konkursami. Uczestnicy mieli także możliwość porozmawiania ze studentami zagranicznymi, którzy w tym semestrze studiują w ramach wymiany na UMCS, i zebrania

Fot. Bartosz Profil

Fot. Bartosz Prohl

informacji o ich uczelniach, miastach i życiu studenckim za granicą.

Organizatorzy – Biuro ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych oraz studenci z Erasmus Student Network UMCS – połączyli Dzień Erasmusa z aktualnie trwającą na Wydziałach rekrutacją na studia zagraniczne w ramach Programu Erasmus na rok 2017/2018. W związku z tym odbyła się także kampania informacyjna dotycząca zasad uczest-

nictwa w Programie, zasad kwalifikacji, stawek dofinansowania wyjazdów studenckich czy zasad zaliczania studiów odbytych za granicą. ●

Fot. Bartosz Prohl

Wizyta delegacji chińskiej na UMCS

Delegacja samorządowa z chińskiej prowincji Fujian zgłosiła się do Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej z ofertą wszechstronnej współpracy. Spotkanie przedstawi-

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

cieli Wydziału z zagranicznymi gośćmi odbyło się 6 marca. Jego celem było zaprezentowanie prowincji Fujian oraz wymiana doświadczeń w zakresie gospodarki przestrzennej.

Ze strony chińskiej uczestniczyli w nim Dong Jianzhou – Deputy Director General of Fujian Provincial Department of Land and Resources, Qiu Haiou – Deputy Chief of Fujian Provincial Supervision Team of Land and Resources, Zheng Hong – Director of Fujian Provincial Bureau of Real Estate Registration.

Wydział reprezentowali: dr hab. Irena Pidek, prof. nadzw. – Prodzie-

kan ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej, dr Jolanta Rodzoś – Prodziekan ds. Jakości Kształcenia, prof. dr hab. Marian Harasimiuk – twórca kierunku gospodarka przestrzenna i pierwszy Kierownik Zakładu Polityki Przestrzennej i Planowania oraz dr hab. Waldemar Gorzym-Wilkowski, obecny Kierownik tego Zakładu.

Następnie delegacja udała się z wizytą do Prorektora Radosława Dobrowolskiego, z którym omawiano możliwości nawiązania współpracy naukowej naszej Uczelni z uniwersytetami prowincji Fujian. ●

Fot. Bartosz Prohl

Wernisaż wystawy „W zieleni ukryte”

Fot. Bartosz Prohl

ganicznego kosmosu, którego jesteście częścią. Artystka w swoich obrazach stawia liczne pytania, na które, patrząc na »Jej świat«, musimy sobie odpowiedzieć i zgłębić tajemnicę życia”.

Krystyna Rudzka-Przychoda jest znana w lubelskim środowisku artystycznym. Wystawiała swoje prace w wielu polskich miastach, a także za granicą: w Nowym Jorku, New

Jersey, Lipsku, Münster, Sant Jacob, Paryżu, Tokio i Melbourne. Jej twórczość znajduje się także w wielu muzeach i zbiorach prywatnych.

Inicjatorem wystawy był Związek Nauczycielstwa Polskiego przy UMCS. W wernisażu udział wzięli: rektor Stanisław Michałowski oraz prorektorzy Urszula Bobryk, Alina Orłowska i Radosław Dobrowolski. ●

15 marca w Muzeum UMCS odbył się wernisaż wystawy malarstwa Krystyny Rudzkiej-Przychody pt. „W zieleni ukryte”.

Twórczość Krystyny Rudzkiej-Przychody jest, jak pisze w katalogu wystawy dr Bogusław Wróblewski, „nieustannym odkrywaniem nieznanego wymiaru rzeczywistości. Aby na wskroś przejrzeć świat organiczny, trzeba jeszcze uwzględnić współczynnik witalności, będący niezmiennie atrybutem naszego wszechświata. Obcowanie z jej malarstwem czyni nasze zmysły elastycznymi, otwiera nas na bezmiar or-

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Ogród Botaniczny UMCS przywitał wiosnę

21 marca pracownicy Ogródu Botanicznego UMCS wraz z Zespołem Ludowym „Stawiniacy”, w obecności dzieci i młodzieży z zaprzyjaźnionych placówek oświatowych, symbolicznie pożegnali zimę i powitali wiosnę. Barwny korowód przeszedł ogrodowymi alejkami aż do stawu, gdzie staropolskim obyczajem była topiona Marzanna. Następnie przy Dworku Kościuszków uczestnicy ze śpiewem powitali symbol wiosny – zielony

gaik. Ludowe symbole i muzyka pozwoliły wczuć się w atmosferę tego szczególnego dnia.

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Komunikat z obrad Senatu UMCS – 22 marca

Obradom Senatu przewodniczył rektor Stanisław Michałowksi. Przed przystąpieniem do realizacji porządku Senatu uczcił chwilą ciszy pamięć zmarłych: prof. Andrzeja Nikodemowicza i mgr. Stanisława Leszczyńskiego.

Następnie rektor złożył gratulacje prof. Annie Zdziennickiej z okazji otrzymania tytułu naukowego profesora i prof. Wasylowi Ustymenko z okazji jubileuszu pracy zawodowej.

Obrady rozpoczęły się od przedstawienia informacji nt. działalności Kolegium Rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyły one m.in.:

- obchodów 150. rocznicy urodzin Marii Curie-Skłodowskiej;
- uczestnictwa przedstawicieli władz rektorskich w spotkaniach KRUP dot. nowej Ustawy o szkolnictwie wyższym oraz w Komisji KRASP ds. Dużej Infrastruktury Badawczej;
- spotkań tzw. „porozumienia zielonogórskiego”, które wspólnie chce realizować projekt pn. „Region dla uczelni, uczelnia dla regionu – kluczem do zrównoważonego rozwoju Polski”, odnoszących się do planowanych zmian w szkolnictwie wyższym;
- konferencji Narodowego Kongresu Nauki pt. „Doskonałość edukacji akademickiej – jak przeorientować uczelnie na jakość kształcenia?” (29–30 marca, KUL);

- Ecotech-Complex, w którym podpisano pierwsze umowy na wynajem powierzchni. W planach jest także aplikowanie do Fundacji na rzecz Nauki Polskiej o środki w ramach konkursu Międzynarodowe Agendy Badawczej;
- wypłaconej w lutym tzw. trzydziestej pensji;
- przygotowanego Statutu Związku Uczelni Lublina, który zostanie przyjęty na najbliższych posiedzeniach Senatów lubelskich szkół wyższych;
- stypendiów wręczonych w ramach pierwszej edycji Własnego Funduszu Stypendialnego;
- uczestnictwa prorektor Urszuli Bobryk w uroczystym wręczeniu listów gratulacyjnych stypendystom „Miejskiego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów”, realizowanego przez Miasto Lublin;
- przygotowań propozycji podziału środków finansowych, które w tym roku otrzyma Uczelnia;
- zespołów powołanych w celu przygotowania koncepcji użytkowej nowych siedzib dla Wydziału Politologii i Instytutu Psychologii;
- Drzwi Otwartych Wydziału Zamiejscowego UMCS w Puławach (17 marca) i Drzwi Otwartych UMCS w Lublinie (24 marca);
- trwających rozgrywek sportowych fazy play-off, w której aktywnie uczestniczył zespół Pszczółka Polski Cukier AZS UMCS Lublin.

W następnym punkcie porządku obrad Senat przyjął Uchwałę ws. odnowienia dyplomu doktorskiego prof. dr. hab. Kazimierza Goebela w 50. rocznicę nadania stopnia doktora matematyki przez Radę Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii UMCS.

W dalszej kolejności podjęto Uchwałę ws. wyrażenia zgody na wszczęcie postępowania ws. nadania prof. Timothyemu Snyderowi tytułu doktora *honoris causa* UMCS

Następnie senatorowie przyjęli pakiet uchwał: ws. utworzenia nowych kierunków studiów (na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki: matematyka w finansach – studia stacjonarne I i II st.; na Wydziale Humanistycznym: technologie cyfrowe w animacji kultury – studia stacjonarne II st.; na Wydziale Politologii: produkcja medialna – studia stacjonarne II st., studia wschodnie – studia stacjonarne I st.); ws. likwidacji kierunku studiów międzykierunkowych matematyka i finanse; ws. efektów kształcenia na nowo utworzonych kierunkach studiów; ws. zmiany Uchwały nr 35.6/16 Senatu UMCS dot. zasad przyjęć na I rok studiów jednolitych magisterskich, I oraz II st. w roku akademickim 2017/2018.

W kolejnym punkcie porządku obrad senatorowie wyrazili zgodę ws. zlecenia Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców przez Ministerstwo Edukacji Narodowej realizacji następujących zadań:

- „Staż przedmiotowo-metodyczny dla kadry zarządzającej i nauczycieli szkół polskich za granicą i szkół polonijnych”,
- „Warsztaty kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół polonijnych (język polski, historia i kultura polska)”, w ramach zadania publicznego pt. „Organizowanie kolonii i innych form letniego wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą”.

Przyjęto także zmiany dot. Regulaminu Zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji. Następnie Senat UMCS pozytywnie zaopiniował wniosek o nagrodę

Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla dr. hab. Andrzeja Kapusty za osiągnięcia organizacyjne uzyskane w roku akademickim 2015/2016 oraz przyjął Uchwałę ws. przekazania środków finansowych z budżetu Uczelni za rok 2016 w wysokości 200 tys. zł na Własny Fundusz Stypendialny UMCS.

W dalszej kolejności uzupełniono skład Senackiej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów i powołano do niej Kingę Parchetę (Wydział Pedagogiki i Psychologii) jako przedstawiciela studentów.

Senat UMCS zatwierdził także następujące wnioski Rad Wydziałów: Chemii ws. zatrudnienia dr. hab. Agnieszki Nosal-Wiercińskiej i dr. hab. Krzysztofa Nieszporka na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Pedagogiki i Psychologii ws. zatrudnienia dr. hab. Anny Dudak na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Artystycznego ws. zatrudnienia prof. dr. hab. Jana Ferencza na stanowisko profesora zwyczajnego.

Przedstawiono także informację o uzupełnieniu składu przedstawicieli studentów do Senatu Uczelni o osobę Agnieszki Kotek z Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

Wśród spraw bieżących znalazły się informacje dot.: zaproszenia na Drzwi Otwarte UMCS; zakończonej na Uniwersytecie kontroli NIK, która dotyczyła spraw kadrowych i awansów naukowych; 1st Erasmus Education Week (20–24 marca, Wydział Pedagogiki i Psychologii); logo HR.

W punkcie dot. interpelacji i wolnych wniosków rektor poinformował o odpowiedzi udzielonej na interpelację prof. Andrzeja Kidyby dot. Wydziału Prawa i Administracji. Informacja nt. interpelacji dr. Jakuba Kosowskiego zostanie przekazana na najbliższym posiedzeniu Senatu, tj. 26 kwietnia

Aneta Adamska
Rzecznik prasowy

NASZE SUKCESY

Gala wręczenia statuetek „Kobieta na medal 2017”

7 marca na Zamku Lubelskim odbyła się uroczysta Gala V edycji plebiscytu „Gazety Wyborczej” pt. „Kobieta na medal”. Prezydent Krzysztof Żuk wręczył dyplomy paniom aktywnym, nieprzeciętnym, które w szczegól-

ny sposób przyczyniły się do rozwoju i promocji Lublina. Wśród wyróżnionych podczas Gali znalazły się m.in. dr Aneta Ptaszyńska z Instytutu Biologii i Biochemii i Kateryna Dorogobuzowa – koszykarka Pszczółki Polski Cukier AZS UMCS Lublin. ●

• Kateryna Dorogobuzowa

Fot. Bartosz Profil

Fot. Bartosz Profil

• Dr Aneta Ptaszyńska

Fot. Bartosz Profil

Laureatki Medalu Prezydenta Miasta Lublin w 2017 r.

Prezydent Krzysztof Żuk z okazji Dnia Kobiet uhonorował Medalami Prezydenta Miasta Lublinianki, które swoją aktywnością prywatną i zawodową przyczyniają się do rozwoju i promocji naszego miasta, a także angażują się w pracę na rzecz mieszkańców Lublina. Wśród wyróżnionych znalazły się m.in. dr hab. Maria Sękowska z Zakładu Grafiki Warsztatowej Instytutu Sztuk Pięknych i dr Urszula Lewartowicz z Zakładu Pedagogiki Kultury Instytutu Pedagogiki.

Dr hab. Maria Sękowska jest członkiem artystycznych grup i stowarzyszeń. Uprawia malarstwo, rysunek i grafikę.

Uczestniczka ponad 50 wystaw zbiorowych i ponad 50 wystaw indywidualnych w kraju i za granicą. Laureatka

wielu nagród i wyróżnień w konkursach. Wielokrotna jurorka w plastycznych konkursach dla młodzieży i dzieci,

Fot. Bartosz Profil

Sukces studentów Wydziału Ekonomicznego

Studenci Wydziału Ekonomicznego, po wielu miesiącach zmagani i rywalizacji, wygrali prestiżową symulację biznesową GMC Poland! Zwycięzcy będą reprezentować Polskę na Mistrzostwach Świata Global Management Challenge w Katarze w kwietniu br.

Global Management Challenge to rozbudowana symulacja biznesowa prowadzona z elementami grywalizacji. Tegoroczna edycja zgromadziła 320 drużyn reprezentujących ośrodki akademickie i firmy z całej Polski.

Zmagania trwały kilka miesięcy. W tym okresie zespoły musiały podjąć ponad 70 decyzji dotyczących zarządzania przedsiębiorstwem, a w szczególności decyzje ws. marketingu, wielkości i struktury asortymentowej produkcji, logistyki, polityki cenowej czy polityki personalnej firmy. Wyznacznikiem jakości podjętych decyzji był

• Zwycięska drużyna – Lubelskie Lwy

Archiwum UMCS

wynik inwestycyjny, który odzwierciedlał wycenę firmy oraz wielkość dywidend wypłacanych akcjonariuszom.

Zwycięska drużyna – Lubelskie Lwy z Wydziału Ekonomicznego w składzie: Łukasz Kalinowski, Arkadiusz Bernat, Marcin Podleśny i Tomasz Kowalczyk – to studenci drugiego roku studiów II stopnia na kierunku finanse i rachunkowość.

Oprócz Lubelskich Lwów Wydział Ekonomiczny reprezentował zespół Best Company (Łukasz Gałan, Wojciech Gąska, Eweina Nawrocka), który w ostatecznej rozgrywce zajął wysokie czwarte miejsce.

Stypendia miejskie dla studentów UMCS

7 marca w Trybunale Koronnym odbyło się uroczyste wręczenie listów gratulacyjnych stypendystom „Miejskiego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów” realizowanego przez Miasto Lublin. Nagrodzonych zostało 11 studentów i dziewięciu doktorantów naszej Uczelni. Odebrali oni wyróżnienia z rąk prezydenta Krzysztofa Żuka. Podczas

uroczystości władze rektorskie reprezentowała prorektor Urszula Bobryk.

Warunkiem otrzymania stypendium było wykazanie działalności naukowej lub artystycznej, która może wnieść znaczący wkład w rozwój nauki i przyczynić się do rozwoju Lublina oraz całego regionu.

Studenci i doktoranci nagrodzeni miejskimi stypendiami: Krystyna Ali-

zar, Kamila Magdalena Babkiewicz, Karolina Badurowicz, Monika Borys, Tomasz Drab, Ewa Hałasa, Anna Jakimowicz, Paulina Kalita, Kamila Łobko, Michalina Opoka, Agnieszka Szmidt, Aleksandra Bogusz, Magdalena Bury, Łukasz Dawidowicz, Karolina Gdula, Kamil Jakimowicz, Adam Kasperski, Ariel Orzełek, Ilona Sadok, Kamila Wliżło.

z którymi prowadzi zajęcia i współpracuje na zasadzie wolontariatu.

Dr Urszula Lewartowicz z wykształcenia jest pedagogiem, wychowawcą, reżyserem teatralnym, animatorem kultury. Autorka licznych publikacji naukowych. Od 2002 r. prowadzi zajęcia teatralno-recytatorskie dla młodzieży z niepełnosprawnością. Opiekun, instruktor i reżyser Teatru Akademickiego UMCS. Zaangażowana w tworzenie i realizację programów „Dzielnice Kultury” i „Kultura w dzielnicach 2017”. W ramach współpracy z Centrum Spotkania Kultur jest animatorem w programie „Młodzi Lubią Kulturę”.

28 lutego Ministerstwo Sprawiedliwości, podczas dziewiątej Konferencji Ministra Sprawiedliwości z Dziekanami Wydziałów Prawa uczelni publicznych i niepublicznych, przedstawiło wyniki egzaminów wstępnych na aplikacje: adwokacką, radcowską, notarialną i komorniczą. Egzaminy te miały miejsce 24 września 2016 r. Z przedstawionych danych wynika, iż absolwenci Wydziału Prawa i Administracji UMCS uzyskali czwarty wynik w kraju, tj. 58,5% (*ex aequo* z absolwentami Wydziału Prawa i Administracji UW).

Przedstawiona w ramach Konferencji prezentacja wyników egzaminów wstęp-

Absolwenci Wydziału Prawa i Administracji z czwartym wynikiem w kraju

nych dotyczyła m.in. analizy stopnia trudności pytań i profilu osób przystępujących do egzaminów, wyników egzaminu na aplikacje absolwentów poszczególnych uczelni wyższych, a także porównania zdawalności egzaminów przez absolwentów studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych.

NA WYDZIAŁACH

Wydział Biologii i Biotechnologii

Wydarzenia

W dn. 4 i 5 marca w ramach projektu Biologiczne Last Minute odbyły się weekendowe wykłady z biologii dla uczniów klas maturalnych, które poprowadzili pracownicy naukowci UMCS – specjaliści w dziedzinach objętych egzaminem maturalnym z biologii rozszerzonej (cytologia i metabolizm, fizjologia człowieka, fizjologia roślin, botanika, zoologia, genetyka). W ramach tego samego projektu 18 marca odbyła się próbna matura z biologii dla uczestników ww. wykładów. ●

31 marca odbyła się VIII edycja ogólnopolskiego Konkursu Biochemicznego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, zorganizowanego przez Zakład Biochemii pod merytorycznym patronatem Lubelskiego Oddziału Towarzystwa Biochemicznego. ●

Wystąpienia

7 marca w Sali Rady Wydziału odbyło się posiedzenie Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Gościem specjalnym spotkania był prof. dr hab. Jan Bystrak, który wygłosił wykład „Kwiat w rozwoju osobniczym roślin”. ●

21 marca w Sali Rady Wydziału w ramach posiedzenia Polskiego Towarzystwa Botanicznego referat pt. „Co wiosenny pyłek mówi o minionym klimacie?” wygłosiła dr hab. Irena Agnieszka Pidek, prof. nadzw. (Zakład Geoekologii i Paleogeografii). ●

30 marca w ramach spotkania Oddziałów Lubelskich: Polskiego Towa-

rystwa Entomologicznego, Polskiego Towarzystwa Genetycznego, Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów oraz Lubelskiego Towarzystwa Naukowego dr Agnieszka Kaczmarczyk (Katedra Genetyki i Biosystematyki, Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański) wygłosiła referat pt. „Wpływ flory bakteryjnej na biologię owadów: symbioza czy pasożytnictwo”. ●

31 marca dr hab. Anna Niedźwiecka ze Środowiskowego Laboratorium Fizyki Biologicznej Instytutu Fizyki PAN w Warszawie wygłosiła referat pt. „Oddziaływania białko-ligand i białko-białko w procesach regulacji ekspresji genów”. ●

Wyjazdy

Dr hab. Paweł Buczyński (Zakład Zoologii) w dn. 17–19 marca na Freie Universität Berlin brał udział w konferencji naukowej 36. Jahrestagung der Gesellschaft deutschsprachiger Odonatologen. ●

Wydział Chemii

Doktoraty

9 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Savchenko. Temat: „Pochodne tiomocznika jako syntony supramolekularne”. Promotor: dr hab. Anna Kozioł, prof. nadzw. Recenzenci: prof. dr hab. Zofia Lipkowska (IChO PAN) i prof. dr hab. Ilona Turowska-Tyrk (Politechnika Wrocławska). ●

9 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Joanny Dobrzyńskiej. Temat: „Zastosowanie materiałów typu SBA-15

do wzbogacania i oznaczania wybranych pierwiastków metodą atomowej spektrometrii absorpcyjnej”. Promotor: prof. dr hab. Ryszard Dobrowolski. Recenzenci: prof. dr hab. Beata Godlewska-Żyłkiewicz (Uniwersytet w Białymstoku) i prof. dr hab. Izabela Nowak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). ●

10 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Mateusza Lutomskiego. Temat: „Shrink-back Investigation in thermoplastic materials” – praca jest objęta umową o poufności informacji. Promotor: prof. dr hab. Barbara Gawdzik. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Mieczysław Łapkowski (Politechnika Śląska) i dr hab. Dominik Dorosz, prof. nadzw. (AGH). ●

13 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Anny Danczowskiej-Burdon. Temat: „Badania spektroskopowe i termogravimetryczne pirydynodikarboksylanów lantanowców lekkich”. Promotor: dr hab. Zofia Rzączyńska, prof. nadzw. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Zygmunt Gontarz (Politechnika Warszawska) i prof. dr hab. Marek Majdan (UMCS). ●

23 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Iwony Ostolskiej. Temat: „Badanie struktury polimerowej warstewki adsorpcyjnej w wybranych układach tlenek metalu – roztwór kopolimerów blokowych poliaminokwasu z PEG”. Promotor: dr hab. Małgorzata Wiśniewska, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Sławomira Skrzypek, prof. nadzw. (UŁ) i dr hab. inż. Tomasz Bajda, prof. nadzw. (AGH). ●

Wyjazdy

Dr hab. Marek Stankevič oraz mgr Katarzyna Włodarczyk i Paweł Woźnicki (Zakład Chemii Organicznej) w dn. 18–22 marca uczestniczyli w konferencji naukowej „European Workshop on Phosphorus Chemistry – EWPG 14/2017”, The Faculty of Chemistry and Chemical Engineering, Babes-Bolyai University, Cluj-Napoka, Rumunia. ●

Dr hab. Beata Podkościelna i mgr Marta Goliszek (Zakład Chemii Polimerów) w dn. 26–29 marca uczestniczyły w konferencji naukowej „Cost Meeting Valorization of lignocellulosic biomass side streams for sustainable production of chemicals, materials & fuels Using low environmental impact Technologies”, University of Cordoba, Malaga, Hiszpania. ●

Dr hab. Monika Wawrzkiwicz (Zakład Chemii Nieorganicznej) w dn. 29 marca – 2 kwietnia uczestniczyła w „6th International Conference on Carpathian Euroregion Ecology (Cereco 2017)”, Zákárpátszki Ugorszki Insztitut im. Ferenc Rákóczi II, Ukraina. ●

Wydział Filozofii
i Socjologii

Debata naukowa

20 marca na Wydziale Filozofii i Socjologii została zorganizowana debata naukowa „Migracje, wielokulturowość i pop-nacjonalizm” dla uczniów II LO im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Świdniku. W debacie udział wzięli: dr hab. Urszula Kusio, prof. nadzw., dr hab. Agniesz-

ka Kolasa-Nowak, prof. nadzw. oraz dr Andrzej Jekaterynczuk, spotkanie poprowadził dr hab. Andrzej Nowakowski. Prelegenci starali się przybliżyć młodzieży licealnej problematykę związaną z migracją oraz wielokulturowością. Omówione zostały m.in. kwestie migracji międzynarodowych oraz ich wpływ na tożsamości narodowe, problemy związane z zatarciem lub wzmocnieniem tożsamości narodowych w skutek migracji, idei multikulturalizmu we współczesnej Europie oraz istnienia ponadnarodowej tożsamości europejskiej. Debata spotkała się z zainteresowaniem oraz aktywnością zgromadzonych na sali gości. ●

Sukcesy

Dr Artur Wysocki został zakwalifikowany w otwartym konkursie do uczestnictwa w Grupie Badawczej Projektu „Doświadczenie dwóch totalitaryzmów – interpretacje”, realizowanego przez Ośrodek Badań nad Totalitaryzmami im. Witolda Pileckiego. Celem projektu jest próba twórczej i pogłębionej interpretacji obecności dwóch totalitaryzmów (niemieckiego i sowieckiego) w dziejach i kulturze polskiej, łączącej perspektywy różnych dyscyplin: filozofii, historii, socjologii, antropologii, literaturoznawstwa, politologii i prawa. ●

Wydział
Humanistyczny

Habilitacje

15 marca dr Andrzej Przegaliński (Instytut Historii) uzyskał tytuł doktora habilitowanego w zakresie historii. ●

Osiągnięcie naukowe: *Dwór ziemiański na Lubelszczyźnie w epoce przemian gospodarczych i społecznych. (Dzieje dóbr Snopków w XIX i w I połowie XX wieku)*. Recenzenci: prof. dr hab. Jadwiga Hoff, dr hab. Sławomir Górzyński, prof. nadzw., dr hab. Jarosław Kita, prof. nadzw. ●

Konferencje

1 marca dr Tomasz Lawenda (Instytut Filologii Polskiej) wygłosił referat pt. „W stronę elegii. Refleksje nad kompozycją i uposażeniem ideowym fraszek miłosnych Jana Kochanowskiego” na XXIV zebraniu z cyklu „Convivium. Kultura europejska epok wczesnonowożytnych”, zorganizowanym w Instytucie Filologii Polskiej KUL. ●

3 marca członkowie Klubu Przyjaciół Archeologii Ziemi Sandomierskiej oraz Koła Naukowego Studentów Archeologii już po raz trzeci zorganizowali na Wydziale Humanistycznym konferencję naukową pt. „Coś nowego o czymś dawnym”. ●

W dn. 13–17 marca mgr Alicja Dziezic-Rawska (Instytut Anglistyki) jako jedyna Polka wzięła udział w Kopenhaskiej Szkole Zimowej z Socjolingwistyki dla Doktorantów (Copenhagen Winterschool in Sociolinguistics 2017), zorganizowanej przez Uniwersytet w Kopenhadze, podczas której prezentowała swoją rozprawę doktorską, a także uczestniczyła w szeregu wykładów plenarnych oraz prezentacji doktorantów ze wszystkich stron świata. ●

W dn. 28–29 marca w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie odbyła

się XXXIII Konferencja Archeologiczna poświęcona badaniom archeologicznym prowadzonym na terenie południowo-wschodniej Polski, zachodniej Ukrainy i północnej Słowacji, zorganizowana przez Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Fundację Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego i Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W wydarzeniu udział wzięli pracownicy Instytutu Archeologii: dr Tomasz Dzieńkowski, „Mikroregion horodyski we wczesnym średniowieczu (VI–XIII w.)”, dr hab. Marek Florek, „»Obcy« w okolicach Sandomierza i Opatowa na przełomie X i XI wieku w świetle źródeł archeologicznych i toponomastycznych”, „Grodzisko w Lipniku, pow. Opatów, woj. świętokrzyskie. Wyniki badań w latach 2015–2016”, „Odkrycia w Sandomierzu na ulicy Staromiejskiej w 2016 roku: grób zbiorowy pradziejowy oraz ślady osady i grób wczesnośredniowieczny” (współautor: mgr Monika Bajka, Instytucja Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe) oraz dr hab. Elżbieta M. Kłosińska, „Osada z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Wieprzcu, stan. 17 w powiecie zamojskim” (współautorzy: mgr Ewa Niedźwiedź, mgr Józef Niedźwiedź, „Profil” – Badania i usługi archeologiczne, Zamość).

30 marca dr Tomasz Lawenda (Instytut Filologii Polskiej) wygłosił wykład pt. „Biernat z Lublina a świt renesansu polskiego. O kulturze humanistycznej autora *Bajek*” w ramach cyklu „Kultura literacka Lublina. Wykłady otwarte w 700-lecie miasta”. Organizatorem spotkań jest Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza oraz Muzeum Literackie Józefa Czechowicza w Lublinie.

Wyróżnienia

Prof. dr hab. Maria Wojtak (Instytut Filologii Polskiej) w marcu została członkiem Komisji Medioznawczej Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie.

Historycy na „Wiosnie w Chreptusie z UMCS”

17 marca Koło Metodologiczne Historyków UMCS wzięło aktywny udział w promocji naszego Uniwersytetu, prezentując w II LO im. J. Chreptowicza w Ostrowcu Świętokrzyskim projekty edukacyjne dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Przedsięwzięcie włączone zostało do programu współpracy UMCS ze Szkołami Partnerskimi z okazji wydarzenia „Wiosna w Chreptusie z UMCS”.

Pierwszy wykład i warsztaty, prowadzone przez mgr Beatę Zielonkę, dotyczyły fantastyki. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się gry dotyczące mitologii oraz cytaty związane z literaturą fantasy. Mgr B. Zielonka wyjaśniała m.in. różnice między fantastyką i fantasy, prezentując sylwetki poszczególnych twórców i ich dzieła. Drugi projekt dotyczył beatboxu jako muzyki wykonywanej przy pomocy aparatu mowy oraz muzyki połączonej z tekstami historycznymi (przykładem było m.in. nagranie *Opowieść o 1000 i jednej śmierci*). Absolwent studiów historycznych na UMCS Andrzej Dąbrowski zaprezentował, jak wykonywać taką muzykę, opowiedział o historii beatboxu oraz pokazał, w jaki sposób połączyć historię z taką muzyką.

Ponadto, tegoroczni maturzyści zapoznawali się z ofertą edukacyjną, kulturalną i sportową UMCS, a zrealizowane warsztaty przybliżyły praktykę innowacyjnych form nauczania.

Dziękujemy za gościnność pracowników II LO im. J. Chreptowicza w Ostrowcu Świętokrzyskim, szczególnie dyrektorowi Sławomirowi Miszczukowi, oraz pracownikom Biura Promocji UMCS za możliwość wyjazdu.

Paulina Litka

Przewodnicząca Koła Metodologicznego Historyków UMCS

Wydział
Matematyki,
Fizyki
i Informatyki

Doktoraty

13 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Mag-

daleny Barańskiej pt. „Analiza układów silnie skorelowanych w ujęciu ciągłej transformacji kanonicznej”. Promotor: prof. dr hab. Tadeusz Domański (Instytut Fizyki). Recenzenci: prof. dr hab. Marcin Mierzejewski (Instytut Fizyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) i dr hab. inż. Grzegorz Harań (Wydział Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej). Mgr M. Barańska ukończyła Studia Doktoranckie Fizyki na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki.

Wydział
Nauk o Ziemi
i Gospodarki
Przestrzennej

Habilitacje

15 marca Rada Wydziału podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk o Ziemi, w dyscyplinie geografia dr. Stanisławowi Chmielowi (Zakład Hydrologii).

Goście

Marzec upłynął pod znakiem wizyt gości zagranicznych. Pierwsza była wizyta dr Irki Hajdas ze szwajcarskiego laboratorium radiowęglowego (Laboratory for Ion Beam Physics ETH Zurich). Dr I. Hajdas jest światowej klasy specjalistką z zakresu datowań radiowęglowych oraz ich zastosowań w różnych obszarach wiedzy, autorką 139 publikacji w wysoko punktowanych czasopismach z listy Journal Citation Reports. Jej prace były cytowane ponad 10 000 razy (wg bazy Web of Science). Dr I. Hajdas współpracuje od kilku lat z pracownikami Wydziału w zakresie tworzenia modeli głębokość-wiek dla różnowiekowych stanowisk badawczych w Polsce i na Spitsbergenie.

Podczas pobytu w Lublinie dr I. Hajdas wygłosiła wykład pt. „Radiocarbon datings – methodical aspects and various applications”, który zgromadził ponad 40 słuchaczy z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, jak i specjalistów z Wydziałów Che-

mii czy Matematyki Fizyki i Informatyki oraz z Instytutu Archeologii. Po wykładzie odbyło się spotkanie w ramach Forum Młodych Naukowców. Ponadto, dr I. Hajdas odbywała konsultacje w Ecotech-Complex z prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim – prorektorem ds. nauki i współpracy międzynarodowej. 3 marca odbyły się również warsztaty dla młodych pracowników i doktorantów Wydziału w zakresie obsługi oprogramowania komputerowego do konstrukcji modelu głębokość-wiek. Mamy nadzieję, że współpraca z dr Irką Hajdas, która została wzmocniona jej wizytą na Wydziale, zaowocuje w przyszłości kolejnymi współautorskimi publikacjami. ●

W dn. 2–7 marca w ramach wymiany nauczycieli akademickich Erasmus+ gościem Wydziału był prof. Christian Stolz z Niemiec (Europe University of Flensburg, Interdisciplinary Institute of Environmental, Social and Human Studies, Department of Geography). Prof. Ch. Stolz poprowadził zajęcia dla studentów geografii z zakresu: „Nature protection areas in Germany” i „Nature conservation: The construction of artificial ponds vs. nature and soil conservation” oraz wykład dla studentów turystyki i rekreacji pt. „Trips with German students in Poland: Destinations, topics, impressions of the students in the neighboring country”. Podczas ostatniego wykładu dzielił się z polskimi studentami wrażeniami ze swoich kilkakrotnych pobytów w Polsce z grupami studentów niemieckich z Flensburga. W bieżącym roku również planowana jest wizyta studencka na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej. Współpraca dydaktyczna pomiędzy naszym Wydziałem a Department of Geography w Europe University of Flensburg, który kształci nauczycieli geografii, została nawiązana w maju 2015 r. i od razu przerodziła się również we współpracę naukową w zakresie m.in. geoarcheologii i geomorfologii. ●

Wystąpienia

W ramach posiedzeń Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa

Geograficznego dwóch pracowników Wydziału wygłosiło odczyty naukowe: dr Przemysław Mroczek – „Lessy chińskie” (9 marca) oraz prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk – „Stan i zmiany zasobów wody w aglomeracji lubelskiej” (23 marca). ●

Wybory

13 marca Studenckie Koło Naukowe Geografów UMCS im. A. Malickiego wybrało nowy zarząd w składzie: prezes – Alicja Sulima, wiceprezes – Tomasz Szafran, sekretarz – Natalia Kowalska, skarbnik – Piotr Burda, przedstawiciel nowych członków – Beata Wypych. ●

9 marca, w ramach działalności Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego, odbyły się wybory nowych władz. Spośród pracowników Wydziału do zarządu weszli: prof. dr hab. Andrzej Miszczuk (przewodniczący), dr hab. Jan Rodzik, prof. nadzw. (wiceprzewodniczący), dr Krzysztof Kałamucki (sekretarz), dr Elżbieta Kardaszewska (emerytowany pracownik, skarbnik), mgr Beata Zielińska (zastępca skarbnika), dr Małgorzata Flaga (członek), dr Paweł Zieliński (członek), dr Renata Krukowska (członek komisji rewizyjnej). Ponadto, dr Beata Hołub została przewodniczącą sekcji promocji i popularyzacji, a mgr Katarzyna Dobek (doktorantka) przewodniczącą sekcji dydaktycznej. ●

Wydział
Pedagogiki
i Psychologii

Doktoraty

8 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Edyty Masternak pt. „Znaczenie biblioterapii w rozwijaniu umiejętności społecznych i korygowaniu symptomów wykojenia społecznego nieletnich”. Promotor: dr hab. Andrzej Węgliński. Recenzenci: dr hab. Anna Kieszowska, prof. nadzw., dr hab. Irena Mudrecka, prof. nadzw. ●

Goście

W dn. 5–11 marca Wydział Pedagogiki i Psychologii gościł na stażu naukowym pięciu pracowników naukowo-dydaktycznych Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki w Drohobyczu (Ukraina): Irenę Hrynyk, Natalię Kaut, Virę Dub, Romana Khavula oraz Svitlanę Voloshyn. Odbyli m.in. wizyty studyjne w przedszkolu z oddziałami integracyjnymi nr 36 „Tęczowa Łąka” (ul. Wallenroda 4, Lublin), Ośrodka Leczenia Uzależnień Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (ul. Karłowicza 1, Lublin) oraz w Zespole Poradni nr 1 (ul. Magnoliowa 8, Lublin). Podczas spotkań omawiane były formy pomocy oraz metody pracy z podopiecznymi placówek. Stażyści uczestniczyli w zajęciach dydaktycznych realizowanych na Wydziale oraz zapoznali się ze specyfiką kształcenia na kierunkach: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna i animacja kultury. ●

Wydarzenia

17 marca odbyło się uroczyste zakończenie pierwszej edycji kwalifikacyjnych studiów podyplomowych „Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z elementami terapii pedagogicznej”. Studia trwały trzy semestry (1 października 2015 r. – 28 lutego 2017 r.). Świadectwa uzyskało 86 osób (z 93 rozpoczynających studia). W uroczystości wzięli udział: dr Agnieszka Bochniarz, prodziekan ds. kształcenia, dr hab. Teresa Zubrzycka-Maciąg, dyrektor Instytutu Pedagogiki, promotorzy seminariów dyplomowych: dr hab. Anna Żukowska, prof. nadzw., dr hab. Teresa Parczewska, dr hab. Urszula Oszwa, doc. dr Ewa Kozak-Czyżewska, dr Krystyna Kusiak oraz mgr Katarzyna Józwińska, pracownik dziekanatu. Spotkanie prowadziła kierownik studiów dr Zofia Maleszyk (Zakład Dydaktyki). ●

15 marca odbyły się warsztaty wspomagające umiejętności psychospołeczne ważne zarówno w życiu zawodowym, jak i osobistym, odbywające się w ramach projektu Koła Naukowego Psychologów „Zadbaj o swój

sukces”, który jest skierowany do studentów i uczniów szkół średnich. Warsztat pt. „Profilaktyka XXI wieku – jak radzić sobie w zagrażającej nowoczesności?”, przeprowadzony przez mgr Marlenę Stradomską, absolwentkę Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS, wspierany był przez Polskie Towarzystwo Suicydologiczne, Przyjazny Uniwersytet, Stowarzyszenie Aktywna Europa oraz Centrum Wolontariatu. Podczas spotkania uczestnicy zapoznali się m.in. z takimi zagadnieniami jak: istota zdrowia psychicznego i kryzysu psychicznego, sposoby profilaktyki zachowań samobójczych oraz formy terapii. Warsztat miał także na celu promocję nowo powstałego Oddziału Polskiego Towarzystwa Suicydologicznego w Lublinie. ●

Wydział Prawa i Administracji

Habilitacje

29 marca Rada Wydziału Prawa i Administracji, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej w składzie: przewodniczący dr hab. Adam Brzozowski, prof. nadzw. (UW), sekretarz dr hab. Jerzy Szczotka, prof. nadzw. (UMCS), recenzenci: dr hab. Jacek Jastrzębski, prof. nadzw. (UW), dr hab. Przemysław Drapała, prof. nadzw. (Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie), dr hab. Zdzisław Gawlik, prof. nadzw. (UMCS), członkowie: dr hab. Piotr Zakrzewski, prof. nadzw. (KUL), prof. dr hab. Mirosław Nazar (UMCS), podjęła uchwałę o nadaniu dr. Krzysztofowi Topolewskiemu (UMCS) stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych. ●

Konferencje

W dn. 10–11 marca odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Własność intelektualna w działalności gospodarczej”, zorganizowana przez Koło Naukowe Prawa Własności Intelektualnej i Koło Naukowe Prawa Spółek działające przy Kate-

drze Prawa Gospodarczego i Handlowego. Wystąpienia prelegentów i dyskusja były prowadzone w ramach pięciu paneli: handlowe aspekty własności przemysłowej, ochrona danych osobowych w działalności gospodarczej, komercjalizacja prawa autorskiego, własność intelektualna w działalności rolniczej, pogranicza własności intelektualnej w dobie komercjalizacji. ●

15 marca odbyła się konferencja naukowa pt. „Pogranicza prawa administracyjnego. Prawo administracyjne a prawo konstytucyjne”, zorganizowana przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji pod honorowym patronatem dziekana Wydziału prof. dr hab. Anny Przyborowskiej-Klimczak. W ramach części ogólnej została przedstawiona problematyka: systemu prawa w ujęciu teoretycznoprawnym (prof. dr hab. Leszek Leszczyński), konstytucyjnych podstaw ładu publicznego w administracji w świetle Konstytucji oraz orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i sądów administracyjnych (prof. dr hab. Marian Zdyb), zakresu regulacji problematyki prawa administracyjnego w polskich konstytucjach (dr hab. Wojciech Orłowski, prof. nadzw.) oraz oceny przydatności kryteriów oddzielenia prawa konstytucyjnego i administracyjnego (dr hab. Piotr Szreniawski).

Specyfika problematyki pogranicza prawa administracyjnego i prawa konstytucyjnego stwarza potrzebę wielopłaszczyznowego podejścia, co znalazło wyraz w części szczegółowej konferencji, w której wystąpienia dotyczyły: administracyjnoprawnych ograniczeń realizacji przedsięwzięć wynikających z konieczności uzyskania decyzji środowiskowej (dr Paweł Sadowski), idei społeczeństwa informacyjnego w kontekście ogłaszania aktów normatywnych w Polsce (dr Wojciech Taras), podstaw ładu bankowego w polskim prawie konstytucyjnym i administracyjnym (dr Eliza Komierzyńska-Orlińska), istnienia i istoty wolności zabudowy (dr Anna Ostrowska), wyłączenia w zwią-

ku z nowymi regulacjami ustawy Prawo geologiczne i górnicze (dr Hanna Spasowska-Czarny), subsydiarności w związku z zasadą państwa socjalnego w Konstytucji RFN (mgr Paweł Lesiński) oraz zmian kompetencji ministrów kierujących działami administracji rządowej w latach 1997–2016 (mgr Marek Woźnicki). ●

20 marca odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Precedens w porządku prawa stanowionego”, zorganizowana przez Katedrę Teorii i Filozofii Prawa pod honorowym patronatem dziekana Wydziału prof. dr hab. Anny Przyborowskiej-Klimczak. Spotkanie uroczyste otworzyli: rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, dziekan Wydziału prof. dr hab. A. Przyborowska-Klimczak oraz kierownik Katedry Teorii i Filozofii Prawa prof. dr hab. Leszek Leszczyński. Program obejmował cztery sesje: komparatystyczną – precedens w porządku prawa stanowionego i *common law*; dogmatycznoprawną – precedens w orzecznictwie TSUE, ETPC, TK, SN i NSA; praktyczną – precedens w wykonywaniu zawodów prawniczych oraz teoretycznoprawną – precedens w rozumowaniach stosowania prawa.

Wygłoszono następujące referaty: prof. dr hab. L. Leszczyński, „Warunki obecności praktyki precedensowej w porządku prawa stanowionego” oraz „Potencjał precedensu w porządku prawa stanowionego”; Hon. Judge J. M. Marshall, „Precedent and Stare Decisis in the American Law” oraz „Stare Decisis: The Lawyer’s Viewpoint”; prof. A. Martinez-Pujalte, „The Spanish Legal System: Between Statutory law and Case-Law”; dr hab. E. Skrzydło-Tefelska, „Precedens w orzecznictwie TSUE”; dr hab. B. Liżewski, „Precedens w orzecznictwie ETPC”; dr M. Myślińska, „Precedens w orzecznictwie TK”; prof. dr hab. A. Jakubecki, „Precedens w orzecznictwie cywilnoprawnym SN i sądów powszechnych”; dr hab. I. Nowikowski, prof. nadzw., „Precedens w orzecznictwie karnoprawnym SN i sądów powszechnych”;

dr A. Szot, „Precedens w orzecznictwie NSA i wojewódzkich sądów administracyjnych”; mec. P. Sendek, „Precedens w wykonywaniu zawodu adwokata”; mec. A. Piotrowski, „Precedens w wykonywaniu zawodu radcy prawnego”; not. R. Greszta, „Precedens w wykonywaniu zawodu notariusza”; dr J. Harczuk, „Precedens w wykonywaniu zawodu referendarza sądowego”; dr P. Szczekocki, „Precedens w wykonywaniu zawodu komornika”; dr I. Rzucidło-Grochowska, „Precedens w wykonywaniu zawodu asystenta sędziego” oraz „Precedens jako argument uzasadnienia decyzji sądowej”; dr P. Sadowski, „Precedens w wykonywaniu zawodu orzecznika SKO”; mgr P. Kłos, „Precedens w wykonywaniu zawodu mediatora”; dr A. Kotowski, „Między precedensem *de iure* a precedensem *de facto*”; dr hab. A. Korybski, prof. nadzw., „Precedens a rozumowanie *per analogiam legis*”.

21 marca na odbyło się I Studenckie Forum Biznesu: Rynek i Fundusze Europejskie, zorganizowane przez Koło Naukowe Prawa Europejskiego działające przy Katedrze Prawa Unii Europejskiej. Podczas spotkania zaprezentowano: możliwości odbywania staży i podjęcia pracy w instytucjach Unii Europejskiej, problematykę wykorzystania funduszy europejskich i rozwoju przedsiębiorczości.

31 marca odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Ochrona różnorodności biologicznej zwierząt”, zorganizowana przez Koło Naukowe Prawa Ochrony Zwierząt. Spotkanie otworzyła prodziekan dr hab. Beata Jeżyńska, prof. nadzw., kierownik Katedry Prawa Rolnego i Gospodarki Gruntami. Zaprezentowane zostały referaty dot. różnych aspektów ochrony zwierząt w świetle prawa polskiego, międzynarodowego i europejskiego.

Sukcesy

49 studentów Wydziału Prawa i Administracji uzyskało Stypendium Mar-

szałka Województwa Lubelskiego za rok akademicki 2015/2016. Na kierunku prawo stypendium uzyskało 42 studentów, na kierunkach administracja i prawno-biznesowym stypendium otrzymało po trzech studentów, natomiast na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne stypendystą został jeden student.

7 marca Prezydent Miasta Lublin wręczył stypendia dla 70 najlepszych studentów i doktorantów mieszkających i studiujących w Lublinie. Trzech studentów Wydziału Prawa i Administracji otrzymało to prestiżowe wyróżnienie: Karolina Badurówicz, Tomasz Drab i Michalina Opoka.

45. Konkurs Krasomówczy

14 marca w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji odbyła się 45. edycja Środowiskowego Konkursu Krasomówczego, który jest organizowanym nieprzerwanie od 1973 r. Udział w nim wzięło ośmiu uczestników, którzy wystąpili w rolach stron procesowych w sprawie karnej, dwóch sprawach cywilnych oraz sprawie sądowoadministracyjnej.

Kazusy, opracowane przez pracowników lubelskich sądów na podstawie rzeczywistych akt sprawy, dotyczyły odpowiednio: przywłaszczenia pieniędzy, tj. czynu z art. 284 § 2 k.k., zapłaty należności tytułem odszkodowania, zasądzenia alimentów oraz opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych. W jury, pełniącym rolę składu orzekającego, zasiadli: przewodniczący: prof. dr hab. Ireneusz Nowikowski (kierownik Katedry Postępowania Karnego); sędziowie: prof. dr hab. Andrzej Jakubecki (kierownik Katedry Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego); dr hab. Marek Kulik (adiunkt w Katedrze Prawa Karnego i Kryminologii); dr Anna Ostrowska (adiunkt w Katedrze Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji); dr Michał Zalewski (adiunkt w Katedrze Prawa Cywilnego); sędzia

SA Cezary Wójcik (wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie); sędzia Przemysław Grochowski (wiceprezes Sądu Okręgowego w Lublinie); sędzia Jerzy Dudek (wiceprezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie); prok. Katarzyna Fedeńczuk (prokurator regionalny w Lublinie); adw. Krystyna Drozd (wicedziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Lublinie); radca prawny Sławomir Bartnik (rzecznik prasowy Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie); Agata Lipińska (prezes Studenckiego Koła Naukowego Koła Prawników).

Zwycięzcą 45. Środowiskowego Konkursu Krasomówczego został student IV roku prawa Adrian Wilkołek, który otrzymał nagrodę główną, ufundowaną przez dziekana prof. dr hab. Annę Przyborowską-Klimczak, nagrodę ufundowaną przez prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, nagrodę ufundowaną przez Okręgową Radę Adwokacką, a także nagrodę publiczności, ufundowaną przez księgarnię internetową Naukowa.pl. Adrian Wilkołek będzie reprezentował Wydział Prawa i Administracji podczas Ogólnopolskiego Konkursu Krasomówczego, który odbędzie się w dn. 18–20 maja w Słubicach.

Drugie miejsce zajął student V roku prawa Mateusz Cieliński, a trzecie miejsce – student V roku prawa Tomasz Drab, który otrzymał także nagrodę za najbardziej indywidualne podejście do sprawy, ufundowaną przez prof. dr hab. Marię Poźniak-Niedzielską. Nagrody dla trójki laureatów ufundowali także: Okręgowa Izba Radców Prawnych oraz prezes Sądu Okręgowego w Lublinie.

Wyróżnienie w 45. Środowiskowym Konkursie Krasomówczym – nagrodę ufundowaną przez Fundację Inicjatyw Akademickich oraz Towarzystwo Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa i Administracji UMCS – otrzymała Angelika Koman, studentka V roku prawa, która otrzymała również nagrodę ufundowaną przez prezesa Sądu Apelacyjnego.

Dzienniki laboratoryjne Marii i Piotra Curie – zapis trudów badawczych

Początki obserwacji niewidzialnego promieniowania

Odkrycie promieniotwórczości miało dość dziwną historię, jakby dwa początki. W grudniu roku 1895 Wilhelm Röntgen, badając wyładowania w lampie próżniowej, odkrył niewidzialne promieniowanie mające zdolność do przenikania przez różne materiały (papier, blaszki metalowe) i wywołujące świecenie ekranu pokrytego substancją fluorescencyjną oraz zaczernianie płyty fotograficznej. Gdy okazało się, że dzięki temu promieniowaniu można tworzyć obrazy wnętrza ciała ludzkiego, to nie tylko świat naukowy zachwyił się tym promieniowaniem. Zwykłych ludzi zainteresowała możliwość rozlicznych zastosowań tej metody. Dzisiaj powszechnie wykorzystuje się promieniowanie rentgenowskie do obrazowania w diagnostyce medycznej. Już w tamtym czasie zaczęły pojawiać się różne konstrukcje aparatów rentgenowskich, umożliwiające prześwietlanie całego ciała czy zębów w celach diagnostycznych, a nawet prześwietlania stóp w sklepach obuwniczych, żeby zobaczyć, czy noga prawidłowo układa się w zakupionym obuwiu.

Naukowców zastanowił fakt (jak pisze L. Badash), że skoro emisja promieniowania X jest związana z fluorescencją, to, być może, wszystkie substancje luminescencyjne są zdolne do emisji swojego niewidzialnego promieniowania. Taką sugestię wysunął Henri Poincaré (dziś wiemy, że promieniowanie rentgenowskie pojawia się w wyniku hamowania elektronów przez anodę oraz wybijania przez nie elektronów z materiału anody). Tę informację podchwycił między innymi Henri Becquerel, uczonego ojciec i dziadek pracowali również jako dyrektorzy i profesorowie paryskiego Muzeum Historii Naturalnej. Wszyscy ci badacze zajmowali się między innymi zjawiskiem luminescencji różnych substancji wywołanej przez światło słoneczne. Ojciec Henriego Becquerela – Alexandre Edmond skonstruował nawet przyrząd (fosforoskop) pozwalający na pomiar czasu, jaki upływa od chwili naświetlenia światłem słonecznym do emisji promieniowania luminescencyjnego. Dodatkowo H. Becquerel dysponował bogatym materiałem badawczym w postaci kryształów minerałów i rud, a także różnych substancji chemicznych, które służyły mu do badań luminescencyjnych. Jedną z nich były bardzo trudno dostępne dla innych naukowców minerały i sole uranu. Substancje te od dawna były stosowane do barwienia szkła, któremu nadawały zielonkawy odcień. Wiadomo było też, że wykazują luminescencję po wcześniejszym naświetleniu. Starszy z panów Becquerel stwierdził nawet, że zjawisko to pojawia się już po 0,01 sekundy od naświetlenia.

Henri natomiast, jako człowiek dokładny i systematyczny, przebadł wiele substancji, naświetlając je światłem słonecznym, a następnie kładąc na płycie fotograficznej owiniętej w czarny papier, spodziewając się zarejestrowania promieniowania fluorescencyjnego przenikającego papier. Niestety, w przypadku wielu różnych substancji luminescencyjnych spodziewanych efektów nie było. Odkrycie Becquerela wsparł przypadek: z powodu złej pogody

nie można było naświetlić próbki soli uranowej użytej w ten sam sposób jak poprzednie materiały. Jednak doświadczenie badawcze i ścisłe trzymanie się przyjętych schematów postępowania sprawiły, że badacz mimo wszystko wywołał płytę fotograficzną, niespodziewanie uzyskując zaciemnienie w miejscu, gdzie leżała sól uranowa.

Wyjaśnienie tego zjawiska stało się zbyt trudne z tego samego powodu, jaki doprowadził do jego odkrycia. Bogate doświadczenie w badaniach luminescencji, a także ścisłe trzymanie się procedur nie pozwoliły H. Becquerelowi na nowe spojrzenie na obserwowane zjawisko. Jego wyjaśnienia odwoływały się do jakiegoś rodzaju fosforescencji, którą później nazwano hiperfosforescencją. Miałyby to być ciągła emisja fosforescencyjna powodowana dawniejszym wzbudzeniem. Zjawisko luminescencji (tj. stosunkowo powolna fosforescencja i szybka fluorescencja) jest związane z pojawianiem się stanów wzbudzonych elektronów w atomach w wyniku absorpcji promieniowania (np. światła widzialnego). Jak się później okazało, obserwowane promieniowanie uranowe, zwane też promieniami Becquerela, emitowane było z jądra atomowego, o którego istnieniu nie wiadomo aż do roku 1911, kiedy to Ernest Rutherford stworzył model budowy atomu.

Jak widać, nie zawsze zastrzeżeni i utytułowani profesorowie, jakim był niewątpliwie H. Becquerel, są tymi, którzy posuwają naukę do przodu. Często trzeba nowego, świeżego spojrzenia i wyjścia poza utarte schematy, czego dokonała młod-

sza o 15 lat od Becquerela Maria Skłodowska-Curie.

Zainteresowanie H. Becquerela odkrytym przez siebie promieniowaniem uranowym w ciągu trzech lat zmalało całkowicie, o czym świadczy fakt, że w roku odkrycia, czyli w 1896, badacz opublikował siedem komunikatów na ten temat, w następnym roku tylko dwa, a w kolejnym już żadnego. Wynikało to z niemożności prawidłowego wyjaśnienia obserwowanego zjawiska, z czego sam uczony zdawał sobie sprawę, a także z mało interesujących właściwości promieniowania uranowego, które nie dawało tak spektakularnych obrazów na płytach fotograficznych jak promieniowanie rentgenowskie.

Obraz badań Marii Skłodowskiej-Curie w jej dziennikach laboratoryjnych

Drugie „podejście” do wyjaśnienia promieniowania emitowanego przez uran nastąpiło z chwilą zainteresowania się tym zjawiskiem przez naszą Uczoną, w połowie grudnia 1897 r. Maria zakończyła wtedy swoje badania dotyczące właściwości magnetycznych stali, prowadzone pod kierunkiem Gabriela Lippmana, które zostały w następnym roku opublikowane w postaci obszernego artykułu.

Maria była osobą zorganizowaną i systematyczną. Prowadziła dzienniki, rejestrując wiele różnych rzeczy, począwszy od faz rozwoju swoich córek, poczynionych wydatków, w tym nawet na jedzenie, bardzo osobistych listów do swego męża Piotra pisanych po jego tragicznej śmierci, do zapisów związanych z prowadzeniem laboratorium (spisy wyposażenia, koszty prowadzenia badań i zakupu niezbędnych materiałów, skład osobowy personelu i współpracowników wraz z ich zarobkami, wizyty gości w laboratorium itp.).

Najciekawsze z punktu widzenia naukowego wydają się dzienniki laboratoryjne, zwłaszcza te opisujące pomiary promieniowania i pierwsze badania prowadzące do odkrycia dwóch nowych pierwiastków – polonu i radu. W notatkach tych można zaobserwować nieco cha-

otyczne i szerokie litery zapisane przez Piotra Curie oraz regularne, delikatne i kształtne okrągłe litery pisane ręką Marii.

Piotr czyni notatki zamasyżycie, litery jego są kanciaste i o ostrych zakończeniach, linie proste, tak poziome, jak i pionowe, zwykle są wydłużone i szerokie, co świadczy o dużym nacisku na stalówkę w trakcie pisania i zdecydowaniu. Piotr w trakcie pisania zupełnie nie zwraca uwagi na kratki na papierze, wyrazy i zdania pisane są pod różnymi kątami, cyfry zwykle są duże (zajmują dwie kratki) z wydłużonymi końcówkami.

Pismo Marii przeciwnie, jest okrągłe i równe. Badaczka zwykle trzyma się kratak tak, że jej litery mieszczą się w nich, są więc zwykle dużo mniejsze niż litery stawiane przez jej męża. Pismo jest równe i staranne, a linie są jednakowej grubości, co świadczy o staranności i spokoju w trakcie pisania, pomimo że, jak wiemy, warunki pracy – laboratorium zorganizowane w „hangarze” (według określenia Ireny Joliot-Curie) nieprzystosowanym do prac chemicznych, brak wyciągów do prac ze szkodliwymi oparami, brak odpowiedniego ogrzewania czy stres związany z pracą ponad siły – nie sprzyjały takiemu spokojowi.

Dokładne przestudiowanie tych zapisów umożliwiła śledzenie codziennych prac wykonywanych w laboratorium. Można w ten sposób poznać trudności, na jakie napotykali państwo Curie w trakcie badań laboratoryjnych, stwierdzić, ile czasu spędzali nad poszczególnymi zadaniami badawczymi i jak stopniowo przybliżali się do odkrycia nowych pierwiastków, a także ile wysiłku kosztowało ich prowadzenie tych badań.

Zastanawia jednak fakt, na który zwróciła uwagę córka państwa Curie – Irena, że notatki Marii i Piotra to zapisy bardzo oszczędne w słowach, suche liczby i opisy procedur, bez żadnej interpretacji. Nawet w przypadku tak sensacyjnego wyniku, jakim było stwierdzenie faktu nadzwyczaj wysokiej aktywności rudy uranu w porównaniu do uranu metalicznego, brak jest jakiegokolwiek ko-

mentarza dotyczącego tego faktu. Nie można też nigdzie w zapisach laboratoryjnych znaleźć celów prowadzonych badań i jakichkolwiek planów badawczych. Tak więc, żeby dokładnie rozpoznać, w jakim celu państwo Curie wykonywali pewne doświadczenia, trzeba dokładnie prześledzić całą ich działalność naukową, biorąc pod uwagę ich opublikowane prace. Z drugiej strony, wydaje się, że dzienniki laboratoryjne były przeznaczone tylko do użytku własnego. Ani Maria, ani Piotr na pewno nie zamierzali ich udostępniać szerszemu gronu.

Najważniejsze dla prześledzenia drogi badawczej są trzy pierwsze zeszyty z kratkowanego papieru, z czarnym tkaninowym pokryciem i naklejonymi etykietami podpisanymi ręką Marii następująco:

- Curie – 1897–1898. Étude Uranium I;
- M. Curie – 1898. Uranium II;
- M. Curie, 1898–1899. Uranium III – Polonium.

Wszystkie te dokumenty, a także wiele dzienników laboratoryjnych z kolejnych lat, są dostępne na stronach francuskiej wirtualnej Biblioteki Narodowej pod adresem: www.gallica.bnf.fr.

Pierwszy dziennik: Curie – 1897–1898. Étude Uranium I (15.09.1897 – 18.03.1898)

Pierwszy dziennik, liczący 81 stron, rozpoczyna się wpisem z 15 września 1897 dotyczącym badań właściwości termoelektrycznych pirytu, prowadzonych przez Piotra Curie. Dalsze strony zawierają zapisy dotyczące jego badań nad kryształami. Następnie Piotr rejestruje wyniki testowania aparatury pomiarowej, która później zostanie wykorzystana do dokładnych pomiarów radioaktywności. Główną częścią wspomnianego urządzenia był piezoelektryczny kryształ kwarcu, który rozciągany (przez obciążanie odważnikiem o odpowiedniej masie) generował ładunek elektryczny. Przepływ ładunku można było śledzić elektrometrem, którego wskazówka, obracała się na swojej pionowej osi mniej lub bardziej, zależnie od ilości ładunku. Aby

łatwiej było zauważyć ten ruch, na niewielkie lustro przymocowane do wskazówki elektrometru kierowany był promień światła z lampy, który, odbijając się, padał na skalę o dużych rozmiarach. Z drugiej strony do elektrometru docierał ładunek wytwarzany pomiędzy okładkami kondensatora (w postaci dwu płaskich okrągłych metalowych płytek). Wprowadzenie substancji wywołującej jonizację powietrza pomiędzy okładkami zmniejszało ten ładunek, co było kompensowane ładunkiem wytwarzanym przez kryształ piezoelektryczny. Pomiar polegał na tym, żeby wytwarzać ładunek kompensujący (poprzez dodawanie odważników obciążających kwarc) z taką samą szybkością, jak pojawiająca się jonizacja, czyli mierząc jednocześnie czas przy pomocy stopera. Tak więc aktywność promieniotwórcza była rejestrowana jako liczba gramów na sekundę, co odpowiadało wielkości jonizacji przypadającej na jednostkę czasu.

Państwo Curie mieli to szczęście, że Maria była bardzo sprawną chemiką, znającą tajniki procedur analitycznych, natomiast Piotr jako fizyk był zdolnym konstruktorem różnych urządzeń pomiarowych, w tym właśnie elektrometru piezoelektrycznego. Współodkrywcą zjawiska piezoelektrycznego w roku 1880 był jego brat Jacques.

6. Février Sans-tension rien
 Temp. dans cylindre 6,25 !!!!!!!
 5 piles i appareil cylindrique (3 elements supprimés)

Temp.	Poids	Temps	i
5 piles (-3) 242 elem.	500 gr	48".5 48.0 47.5 48.8	48.2 -10.38
4 piles (-7) 193		48.0 48.2 48.0	48.1 10.39
3 piles (-4) 96		49.8 49.8 50.0	49.9 10.02
3 piles (-1) 146 elem.		49.0 49.0 48.5 48.8	48.8 -10.23
1 pile (-3) 112 47 elem.		51.6 51.9 51.2 52.0 50.8 52.6 52.3	51.8 -9.64
1 pile (-1) cette 4. 49 elem.		54.3 55.0 55.2	54.8 9.12
1 pile (-) 102 50 elem.		52.0 52.2 52.6 52.5	52.3 9.56
1 Daniell	200 gr.	58.5 56.8 56.3	57.2 3.50

• Notatka z zapisem temperatury w laboratorium 6,25°C i dziesięcioma wykrzyknikami

• Maria i Piotr Curie przy pomiarach promieniowania, na środku kwarc piezoelektryczny (1902 r.)

Na stronie 28 dziennika, pod datą 16 grudnia 1897, pojawia się pierwszy wpis uczyniony ręką Marii, która zapisała parametry ustawień aparatury pomiarowej służącej do określania zdolności jonizacyjnej soli uranu. Maria testuje różne warunki pomiarowe, takie jak rozmiary okładek kondensatora, odległość pomiędzy nimi, obecność promieniowania rentgenowskiego powodującego również jonizację, wpływ temperatury, obecność innych materiałów w postaci przesłon, a także rodzaj materiału z którego wykonano okładki kondensatora.

W dniu 13 stycznia 1898 r. Maria dochodzi do istotnego wniosku, że naświetlanie promieniowaniem rentgenowskim nie powoduje wzbu-

dziania uranu, co oznacza, że to sam uran emituje promieniowanie. Wyniki pomiarowe badaczka notuje na kilku kolejnych stronach dziennika, poczynając od strony 32. W dniu 20 stycznia uczona rozpoczyna badania przenikania promieniowania uranowego przez różne materiały, pokrywając próbkę uranu folią aluminiową, potem cynową, a nawet papierem, tekturą i bibułą filtracyjną. Dnia 6 lutego natykamy się na nietypową informację, że temperatura w urządzeniu (a więc i w całym pomieszczeniu) wynosi 6,25°C. Musiało być to dość dokuczliwe, bo powściągliwa Maria stawia przy tej informacji aż 10 wykrzykników. Jest to bardzo wymowne, jednak prowadzone notatki są wciąż bardzo staranne, a nawet postawione wykrzykniki mieszczą się ładnie w kratkach papieru. 12 lutego Maria notuje również temperaturę, która tym razem wynosi 16°C. Widać jest ona znośna, bowiem w tym przypadku nie pojawiają się już żadne wykrzykniki. Podobnie jest 15 lutego, gdy temperatura spada do 11°C.

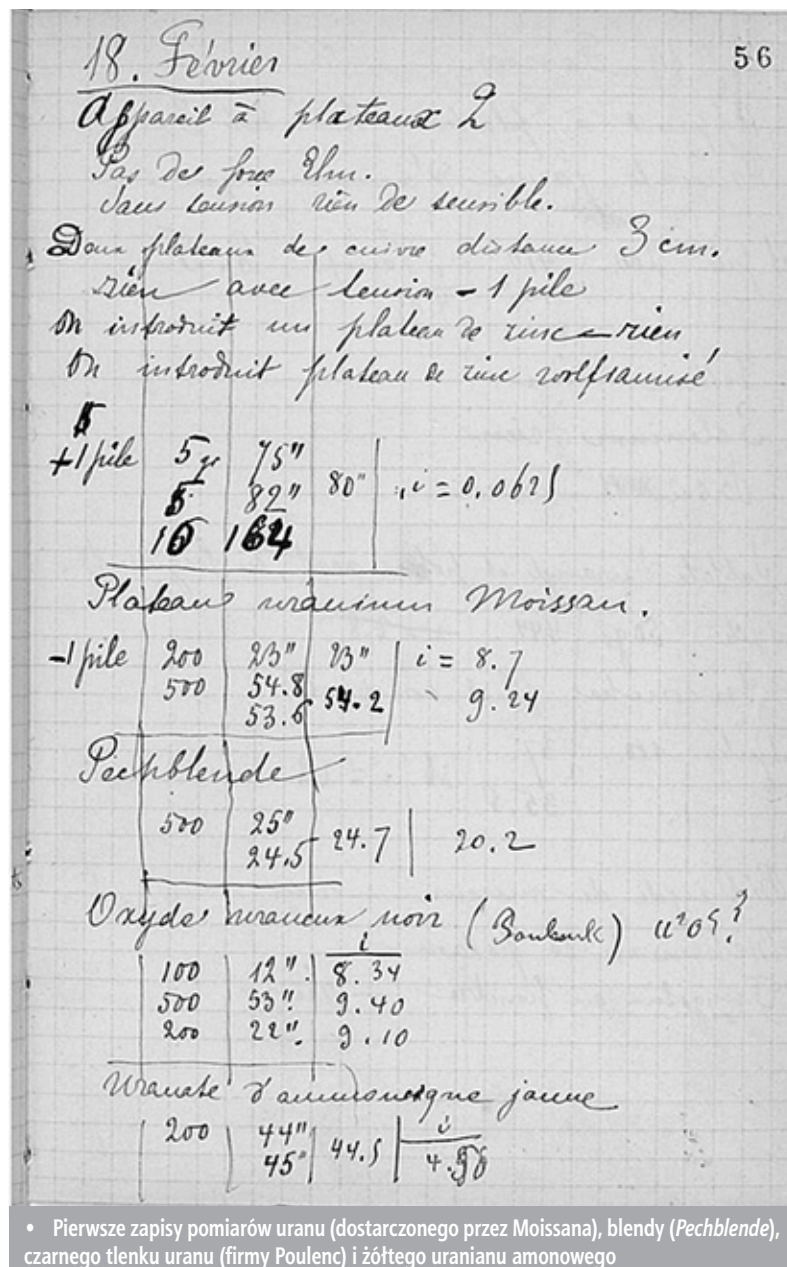
Po ustaleniu wszystkich warunków pomiarowych Maria zapisuje 16 lutego 1898 r. pierwsze dokładne wyniki pomiarów czystego uranu, dostarczonego przez Henriego Moissana, który jako jedyny dysponował w swoim laboratorium taką próbką. Natomiast 18 lutego dokonuje pomiarów, obok uranu metalicznego, również blendy smolistej (*Pechblende*), czarnego tlenku uranu dostarczonego przez firmę Poulenc i krystalicznego, żółtego uranianu amonowego, co zapisuje na stronie 56 dziennika. Pierwsze wyniki wskazują na niespodziewanie dużą aktywność blendy. Pomimo tak ekscytującego wyniku, który świadczył o obecności jakiejś innej substancji promieniotwórczej, Maria nie komentuje go w żaden sposób. Nawet przy użyciu wykrzykników jak w przypadku zbyt niskiej temperatury w laboratorium. Jest to zresztą charakterystyczne dla notatek Marii Curie, a wynika z jej sposobu działania: metodycznej pracy, wielokrotnego powtarzania wyników w celu

upewnienia się co do ich prawidłowości i powściągliwości w okazywaniu emocji.

W następnych dniach państwo Curie badają różne związki uranu, takie jak uranian sodowy, potasowy i amonowy, siarczan uranu, czarny tlenek uranu, a także różne rzadkie minerały jak wulfenit (zawierający molibden), eschynit (zawierający takie rzadkie pierwiastki jak cer, neodym, tantal niob, a także promieniotwórczy tor), samarskit (zawierający itr, uran i niob), kolumbit (mangan, niob i tantal). Aby sprawdzić, czy promieniotwórcze są główne składniki minerału, czy raczej ich zanieczyszczenia, Maria analizuje

czyste chemicznie związki, takie jak np. kwas wanadowy, fluorotantal potasowy i fluoroniobian potasowy, tal, tlenek neodymu.

1 marca badaczka notuje wyniki pierwszych pomiarów radioaktywności tlenku toru. Uzyskuje wartość 53,2, a mierzony w tych samych warunkach uran metaliczny daje wartość 47,5. Świadczy to o jeszcze większej aktywności promieniotwórczej toru niż uranu. To zagadnienie staje się przedmiotem dalszych badań, do których Maria wykorzystuje różne sole i minerały toru, zapisując wyniki pod kolejnymi datami. Jednak 7 marca badaczka porzuca badania toru i wraca do swoich

• Pierwsze zapisy pomiarów uranu (dostarczonego przez Moissana), blendy (*Pechblende*), czarnego tlenku uranu (firmy Poulenc) i żółtego uranianu amonowego

badania nad uranem i jego minerałami. Tym razem poddaje badaniom próbki pechblendy z innych źródeł, obok blendy z Joachimsthal (Jachymov) jest to ruda z Kornwalii, a także jeszcze dwie inne próbki oznaczone jako Johgeorg i Poulenc. Bada też różne minerały uranu: chalkolit, kleweit, autunit, samarskit, broggerit. Ostatnie zapisy pomiarów noszą datę 18 marca 1898.

Na ostatnich pięciu stronach dziennika Uczona wypisuje nadzwyczaj starannym pismem średnie wyniki pomiarów aktywności wszystkich przebadanych substancji, dając możliwość ich porównania.

Drugi dziennik M. Curie – 1898. Uranium II (18.03.1898 – 15.07.1898)

Dziennik ten liczy 78 stron, z czego sześć ostatnich jest niezapisanych. Od tego momentu państwo Curie pracują już wspólnie, bowiem Piotr porzucił swoje prace, aby zając się bardziej interesującymi badaniami rozpoczętymi przez Marię. Notatki zaczynają się wpisem Piotra z 18 marca 1898 na temat wpływu pola magnetycznego na pomiary prądu jonizacji wytwarzanego przez uran i tlenek toru, a następnie różne minerały zawierające uran, w tym i blendę smolistą. Pomiary te są kontynuowane prawie do końca miesiąca. Pod datą 28 marca pojawia się przepis na wywoływacz fotograficzny, co wskazuje na to, że państwo Curie postanowili dodatkowo sprawdzić swoje wyniki przez porównanie z pierwotną metodą oceny radioaktywności, jaką było użycie płyty fotograficznej stosowanej przez Becquerela. Rzeczywiście, Piotr na następnej stronie notuje przebieg pomiarów fotograficznych: próbki zostały pozostawione w kontakcie z kliszą fotograficzną na około trzy godziny po południu 28 marca.

Kolejne dni poświęcono na dalsze pomiary fotograficzne soli i minerałów uranu i toru, stosując dodatkowo różne materiały do absorpcji promieniowania (folie: aluminiową, cynową, cynkową, mikię, papier, ebonit oraz połączenia tych materiałów). Przy dacie 31 marca 1898 widnieją zapiski

pomiarów aktywności różnych minerałów, w tym sztucznego, zsyntetyzowanego własnoręcznie chalkolitu (fosforanu miedziowo-uranylowego) i minerału naturalnego. Porównanie wyników pokazało, że materiał naturalny jest kilkukrotnie bardziej aktywny, co oznacza, że aktywność kryje się nie w danym mineralu, tylko w jego zanieczyszczeniach występujących w rudzie.

Na tym etapie badań Maria postanawia zaprezentować wyniki na posiedzeniu Francuskiej Akademii Nauk, której członkowie zbierali się co tydzień, aby ogłaszać i dyskutować wyniki badań i problemy naukowe. Na posiedzeniu 12 kwietnia 1898 r. prof. Gabriel Lippman (w posiedzeniu mogli brać udział jedynie członkowie Akademii, a w żadnym wypadku kobiety) przedstawił komunikat autorstwa Marii Skłodowskiej-Curie pt. „Promienie emitowane przez związki uranu i toru”.

Począwszy od 22 kwietnia 1898 r., państwo Curie rozpoczynają próby chemiczne, biorąc do badań 150 g blendy smolistej (Poulenc) i gotując ją z kwasem azotowym. Otrzymują frakcje, które po wysuszeniu poddają pomiarowi. Maria zapisuje sposób prowadzonej obróbki chemicznej blendy w celu wydzielenia frakcji o większej aktywności, zawierającej zatężony nowy pierwiastek radioaktywny. Kolejne dni poświęcone są dalszemu rozdziałowi otrzymanych frakcji przy pomocy między innymi gotowania z kwasem siarkowym i solnym oraz stapiania z sodą.

Późniejsze zapisy, niekiedy bardzo nerwowo wykonywane ręką Piotra, ze skreśleniami i kleksami atramentowymi, dowodzą pewnej niecierpliwości i pośpiechu w wykonywaniu prac laboratoryjnych.

Wygląda na to, że główne prace chemiczne, wymagające dużego wysiłku fizycznego (w przypadku dużych ilości przerabianego materiału) były wykonywane przez Piotra. W kilku miejscach pojawia się nazwisko Gustave'a Bémonta, kierownika grupy chemicznej, który uczestniczył w przygotowywaniu próbek, realizując pewne etapy procedury. Zapisy

dziennika pod koniec kwietnia i na początku maja są prowadzone na zmianę przez Marię i Piotra.

Naukowcy zaczynają poddawać zabiegom chemicznym coraz większe próbki, np. 19 maja – nowa próbka to 900 g blendy Poulenc. W kolejnych dniach wykonywane są badania sublimacji substancji, które wydzielają się przy silnym ogrzewaniu blendy (w temp. 380°C większość materiału tej frakcji sublimuje), zebrany materiał ma postać krystaliczną (notatka z 21 maja).

Na początku czerwca 1898 r. Piotr rysuje schemat aparatu do sublimacji materiału radioaktywnego, który skonstruował. Następnie pojawiają się opisy sposobu postępowania i zapis pomiarów bardzo aktywnego materiału uzyskanego przez sublimację, który zostaje jeszcze poddawany różnym zabiegom chemicznym. W ten sposób państwo Curie odkryli ciekawą właściwość związków polonu, jaką stanowi jego zdolność do sublimacji, czyli przechodzenia ze stanu stałego bezpośrednio do gazowego. Pozwoliło to znacznie skrócić procedurę chemiczną stosowaną do wydzielenia polonu w postaci czystej soli.

Czerwiec roku 1898 poświęcony był pomiarom radioaktywności różnych frakcji wydzielonych chemicznie z blendy. Badania te prowadzono w celu ustalenia procedury chemicznej właściwej do wydzielenia nowych pierwiastków radioaktywnych. 13 czerwca Marii udaje się uzyskać, poprzez wytrącenie siarczanów, produkt 150 razy bardziej aktywny niż uran, a następnie, po wytrąceniu amoniakiem, produkt 300 razy bardziej aktywny. Jednocześnie Piotr uzyskuje w wyniku sublimacji bardzo niewielką porcję materiału 330 razy bardziej aktywnego niż uran.

W dniu 13 lipca Piotr zapisuje wyniki pomiarów aktywności wyizolowanego siarczanu polonu (zawierającego jeszcze bizmut, uran i ołów) w ilości 0,94 g. Pojawia się po raz pierwszy nazwa „polon”. Dziennik kończy się na stronie 72 w dniu 15 lipca 1898 r.

W tym momencie państwo Curie zdecydowali się ogłosić odkrycie no-

wego pierwiastka – polonu. Stało się to na posiedzeniu Francuskiej Akademii Nauk 18 lipca 1989 r. Komunikat nosił tytuł: „O nowej substancji radioaktywnej obecnej w blendzie smolistej”, był autorstwa Piotra i Marii Curie i został przedstawiony przez H. Becquerela (Piotr Curie nie był członkiem Akademii).

Trzeci dziennik M. Curie, 1898–1899. Uranium III – Polonium (11.11.1898 – 27.07.1900; 28.03.1902)

Trzeci dziennik liczy 76 stron, z czego 67 jest zapisanych. Zapisy w nim wskazują na intensywne prace chemiczne wykonywane w celu uzyskania czystych pierwiastków radioaktywnych. Na pierwszej stronie z datą 11 listopada 1898 pojawia się, zapisany ręką Piotra, opis wytrącania siarczanów w trakcie obróbki chemicznej blendy. Opis ten został skreślony, na następnej stronie zapisano, że zostały wydzielone dwie frakcje: węglanowa (biała) o aktywności 8 i druga żółta o aktywności 13, którą prawdopodobnie przekazano panu Bémont (nazwisko widnieje pod spodem zdania) do dalszej obróbki chemicznej. Fragment ten wyjaśniła córka Marii i Piotra – Irena, twierdząc, że państwo Curie zdawali sobie już sprawę, że oprócz polonu blenda musi zawierać radioaktywną substancję tworzącą osad z kwasem siarkowym.

Na stronie trzeciej prawdopodobnie Maria zapisuje pod datą 11 listopada 1898 właściwości związków polonu: siarczanu, a następnie, chlorku, octanu i mrówczanu, podając ich rozpuszczalność w wodzie i kwasach.

Na wielu dalszych stronach widać opracowywanie procedur chemicznych przeróbki blendy do uzyskiwania frakcji o coraz większej zawartości materiału radioaktywnego. Ostatecznie procedura ta została zapisana przez Piotra, ale w sposób mało czytelny. Dotyczy ona chemicznego traktowania rudy przy użyciu różnych odczynników i zbierania frakcji o większej radioaktywności. Opiera się na wykorzystaniu właściwości chemicznych radu, zbliżonych, jak stwierdziła Maria, do właściwo-

ści nieaktywnego pierwiastka – baru. Pomiędzy zapisami różnych procedur chemicznych na stronie 14 (bez daty, ale poprzednia zapisana data to 17 listopada 1898) pojawia się spostrzeżenie, że siarczan radu jest bardziej rozpuszczalny w kwasie siarkowym niż siarczan baru. Państwo Curie prowadzą próby wydzielenia w sposób chemiczny wystarczająco dużej frakcji chlorku barowo-radowego, aby można było wykonać pomiary spektroskopowe potwierdzające obecność nowego pierwiastka, które zobowiązał się wykonać Eugène Damarçay.

Pod koniec grudnia państwo Curie operują już dużymi aktywnościami chlorku barowo-radowego. Natomiast w styczniu ustalana jest nowa procedura, której różne warianty zapisuje Piotr Curie w sposób niestary, często trudny do rozszyfrowania. Piotr i Maria pracują nad wyznaczeniem masy molowej nowego pierwiastka, ale obliczone wartości mieszczą się w granicy błędu pomiarowego.

Pomimo niemożności wyznaczenia dokładnej masy molowej radu, ale też dzięki stwierdzeniu wystąpienia nowych prążków w widmie emisyjnym próbki, państwo Curie decydują się ogłosić komunikat o odkryciu kolejnego pierwiastka promieniotwórczego – radu. Komunikat autorstwa Piotra i Marii Curie oraz Gustave’a Bémonta, zatytułowany: „O nowej, silnie radioaktywnej substancji zawartej w blendzie smolistej”, został wygłoszony przez H. Becquerela 26 grudnia 1898 r.

Przez następne dni prace laboratoryjne zamierają. Od 2 stycznia do 25 czerwca 1899 r. brakuje zapisów. Jedynie 3 kwietnia pojawia się notatka dotycząca sublimacji próbki. Ta wiosenno-letnia przerwa związana była z urlopem, który państwo Curie spędzili w Zakopanem. Siostra Marii – Bronisława prowadziła tam, wraz z mężem Kazimierzem Dłuskim, sanatorium.

Zaraz po powrocie, już 25 czerwca Maria i Piotr przystępują z nowymi siłami do intensywnych prac nad wydzieleniem radonośnego baru. Tym razem zapisy w dzienniku pro-

wadzi Maria, która na trzech stronach rysuje w poprzek stron schemat procedury.

Ładne, kaligraficzne pismo sprawia, że łatwo można się zorientować w zawiłościach kolejnych etapów procedury analitycznej, prowadzącej do zatężania substancji radioaktywnych. Można też dowiedzieć się, że prace przebiegały na dużą skalę, a wielkości próbek sięgały 20 kg. Do pomocy przy ciężkich pracach laboratoryjnych zatrudniono kolegę André Debieer’a.

Pod datą 13 lipca 1899 Piotr notuje zaobserwowany wzrost aktywności preparatów radowych podczas dłuższego ich przechowywania. Są to pierwsze dowody na wydzielenie się gazowego radonu, powstającego w wyniku rozpadu promieniotwórczego radu.

Dnia 18 lipca państwo Curie, po uzyskaniu odpowiednio dużej ilości chlorku barowo-radowego o dużej aktywności, przystępują do rozdzielania tych dwu soli, stosując tzw. krystalizację frakcjonowaną. Już 1 sierpnia uzyskują porcję wysokoaktywnego chlorku barowo-radowego (o aktywności 3500 razy większej niż aktywność uranu) w ilości 0,57 g, co umożliwiło wykonanie oznaczenia masy molowej, która po obliczeniach osiąga wartość 140 g/mol. Zgodnie z przewidywaniami rad jest pierwiastkiem cięższym od baru (którego masa molowa wynosi 137,3 g/mol). Wynik ten wykazał prawidłowość procedury wydzielania i zatężania radu zastosowanej przez małżonków Curie. Jednocześnie potwierdził wysoką aktywność promieniotwórczą radu. Pomimo tak wysokiej aktywności, wyznaczona masa molowa radonośnego baru uległa jedynie niewielkiej, chociaż znaczącej zmianie.

W dalszej części dziennika państwo Curie na zmianę prowadzą zapisy, pracując nad kolejnymi próbkami. W dniu 15 października można zauważyć, że próbka wyjściowa blendy miała masę 1 tony, a otrzymana frakcja siarczanu baru – masę 230 kg. Materiał ten poddano krystalizacji frakcjonowanej, uzyskując aktyw-

ność wynoszącą 70 000 (27 października 1899). Uzyskano również wzbogaconą próbkę polonu o aktywności 19 000. Irena Joliot-Curie wyjaśnia (ponieważ nie ma o tym wzmianki w dzienniku laboratoryjnym), że przeróbkę tak dużych ilości materiału zorganizował Debierno w fabryce produktów chemicznych.

Tak duże aktywności stanowiły poważne zagrożenie dla zdrowia badaczy, ale jednocześnie bardzo cieszyły Marię i Piotra z powodu intensywnego świecenia zjonizowanego powietrza, które najładniej wyglądało w ciemności pomieszczenia laboratoryjnego. Przy okazji okazało się, że wysoko aktywne preparaty radowe powodują po 1–2 dniach zabarwienie szkła naczyń laboratoryjnych, w których były umieszczone. Oczywiście, jako prawdziwi naukowcy Maria i Piotr przebadali różne gatunki szkła o różnym składzie chemicznym, obserwując powstające zabarwienie. Zwykle było szare lub fioletowe.

W dniach 6, 13 i 20 listopada 1899 r. państwo Curie ogłaszają trzy komunikaty. Pierwszy dotyczy radioaktywności wywoływanej promieniowaniem Becquerela w innych substancjach (dziś wiemy, że była to sorpcja gazowego radonu wydzielanego przez rad w wyniku rozpadu). W drugim autorzy podają pierwszy wynik oznaczenia masy molowej radu. Trzeci komunikat opisuje efekty chemiczne oddziaływania promieniowania (cho-

Źródło: <http://musee.curie.fr/visio/www.visio4.html>

• Eksykator szklany, który zmienił kolor pod wpływem promieniowania radu

Dosage 28 mars 1902 66

Radium. petit creuset 3/4 litre à 180°
 pour chlorure = 0.0291
 $AgCl = 0.11795$
 $ChlorRaCl^2 = 0.1221$
 $chlor = 0.029133$ $Ra = 0.09297$
 $Ra = 70.8 \times \frac{9297}{29133} = 70.8 \times \frac{3.191}{3.191}$
 $Ra = 225,9$
 Le chlorure a repris 0.3 mg. en 10 minutes.

Barium même jour
 $AgCl = 0.1825$
 $BaCl^2 = 0.1325$
 $Cl = 0.04518$ $Ba = 0.08744$
 $Ba = 70.8 \times \frac{874}{451} = 70.8 \times 1.938$
 $Ba = 137.2$
 Le chlorure a repris 0.5 mg. en 10 min.

$\begin{array}{r} 225.5 \\ 137.2 \\ \hline 88.3 \end{array}$
 $\begin{array}{r} 7.26126 \\ 7.39270 \\ \hline 2.65396 \end{array}$

• Dokładnie wyznaczona masa molowa radu, notatka z 28 marca 1902 r.

Źródło: www.gallica.bnf.fr

dzi tu o wywoływanie luminescencji, produkcję ozonu, zabarwienie naczyń laboratoryjnych i samych soli).

Pod koniec roku 1899 następuje przerwa w zapisach aż do 2 marca 1900 r. Maria notuje wtedy wyniki badania trwałości czystych preparatów radowych (wysuszonych kryształów chlorku radu), które przygotowuje i umieszcza w odpowiednich próbkach. Ostatnia notatka w trzecim dzienniku laboratoryjnym została wpisana 28 marca 1902. Na tych stronach widzimy rezultat całego długiego trudu badań. Maria notuje bardzo dokładną wartość masy molowej radu wynoszącą 225,93 g/mol. Przyjęta obecnie wartość to 226 g/mol.

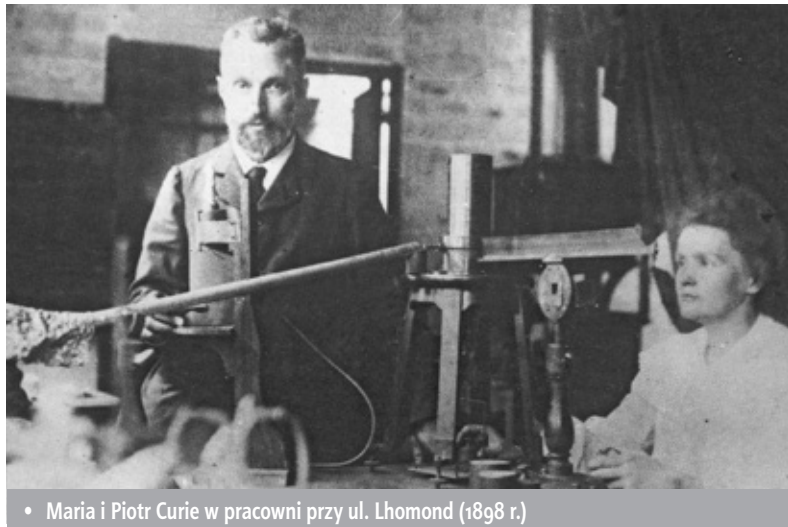
Tym zapisem Maria podsumowuje wspólną działalność, która doprowadziła do wydzielenia w czystej formie soli nowego pierwiastka, jakim był odkryty przez nich rad.

Według Ireny Joliot-Curie, dzienniki opisujące działania laboratoryjne państwa Curie w roku 1900 i w latach następnych zaginęły. Niemniej, te trzy, które się zachowały, stanowią dobitne świadectwo ciężkiej i wyczerpującej pracy, jaką wykonali Maria i Piotr Curie, żeby dojść do tak spektakularnych wyników. Warto pamiętać, że w badaniach naukowych nie wystarczy mieć pomysł, ale potrzeba też wiele ciężkiej pracy, aby uzyskać znaczące wyniki.

Skazenie radioaktywne dzienników laboratoryjnych

Dzienniki laboratoryjne Marii i Piotra Curie zawierają jeszcze inną, dodatkową i niewidzialną informację. Jest to obecność pierwiastków radioaktywnych na kartkach notatnika. Właściwie nie powinno to dziwić. Państwo Curie zdawali sobie na pewno sprawę ze szkodliwego działania promieniowania. Wiedzieli, że wywołuje ono przecież silną jonizację powietrza, a więc musi też silnie oddziaływać z tkankami ludzkimi. Piotr Curie, jak również Henri Becquerel przekonali się o tym osobiście, ale znacznie później, dokonując eksperymentów na sobie, umieszczając przy swoim ciele próbki radioaktywne. W krótkim czasie doznali oparzeń, które nie goiły się przez dłuższy czas. Państwo Curie nie zastanawiali się raczej w trakcie swoich prac chemicznych nad jakimikolwiek zabezpieczeniami przed promieniowaniem. Jednak pracując z substancjami o coraz większej radioaktywności, byli coraz bardziej wystawieni na bezpośredni kontakt z alfa promieniotwórczym radem i innymi radionuklidami. Szczególnie narażone były dłonie i ręce. Maria bardzo szybko zaczęła odczuwać swędzenie i bóle palców, pojawiły się spękania i zgrubienia naskórka, co wywoływało wiele nieprzyjemnych objawów, które towarzyszyły jej do końca życia.

Domyślając się, że kartki papieru z zapisami czynionymi przez Marię i Piotra są skażone radem, zięć Marii

• Maria i Piotr Curie w pracowni przy ul. Lhomond (1898 r.)

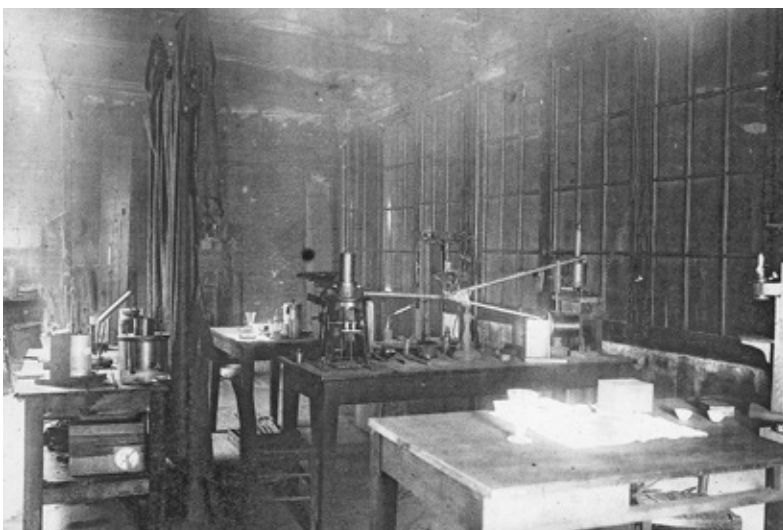
Fot. ze zbiorów Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie

Fryderyk Joliot-Curie w 1956 r. postanowił zbadać faktyczną radioaktywność tych materiałów. Wiadomo, że warunki, w jakich pracowali państwo Curie w laboratorium przy ulicy Lhomond (jak wspomniano, nazwanym przez Irenę Joliot-Curie hangarem), wręcz sprzyjały przypadkowemu pochłapaniu kartek dziennika jakimiś roztworami, które w większości zawierały substancje radioaktywne.

Fryderyk zainteresował się fiszkami z roku 1902, na których Maria i Piotr zanotowali wyniki pomiarów próbki czystego chlorku radowego, który wydzielili w ilości ok. 0,1 g w celu oznaczenia masy molowej radu. Już pierwszy zgrubny pomiar wykazał znaczącą radioaktywność tej kartki, którą później określono na ok. 11 000 Bq. Wykorzystanie metody autoradiograficznej (analo-

gicznej do metody Becquerela – wizualizacji promieniowania na kliszy fotograficznej) pozwoliło na znalezienie bardzo intensywnych, nieregularnych śladów, powstałych najprawdopodobniej w wyniku kontaktu fiszki z zabrudzoną powierzchnią stołu laboratoryjnego. Na dwu fiszkach wykryto również odcisk palca Marii lub Piotra, bowiem oboje czynili zapiski na tych kartkach. Palce ich musiały zawierać na powierzchni spore ilości radu. Jak pisze autor pracy, współpracownicy Marii w Instytucie Radowym w 1926 r. zauważyli rozległe i głębokie uszkodzenia kciuka i palca wskazującego badaczki, niewątpliwie będące wynikiem długotrwałego oddziaływania promieniowania. W innych miejscach fiszek obserwowano ślady punktowe, wynikające z osadzania się radioaktywnego pyłu lub też pryskania mikrokropeli radioaktywnych roztworów (w wyniku gotowania czy odparowywania).

Podobne badania przeprowadzono w roku 1984, poddając pomiarom promieniowania jeden z dzienników laboratoryjnych państwa Curie. Pomiar każdej kartki metodą autoradiograficzną pozwolił na znalezienie nie tylko radioaktywnych odcisków palców, ale też radioaktywnych zapisów cyfr. Oznacza to, że nie tylko palce Marii i Piotra były pokryte radem, ale też atrament używany do pisania był nim skażony. Z pewnością, radioaktywne pyły znajdowały się w całym pomieszczeniu laboratorium i były również wchłaniane do płuc.

• Pracownia przy ul. Lhomond

Fot. ze zbiorów Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie

Pomiary aktywności pozwoliły stwierdzić, że cały dziennik zawierał ok. 24 000 Bq alfa promieniotwórczego radu-226, rozłożonego nierównomiernie na różnych stronach dziennika. Dziś notatnik ten jest pod specjalną ochroną, nie tylko ze względu na niebezpieczeństwo dla czytelnika, ale też ze względu na trwałość jego samego. Rad, oddziałując na celulozę w sposób ciągły (czas, po którym aktywność radu zmniejszy się do połowy, to 1600 lat), powoduje jej rozkład radiacyjny (radiolizę), co może doprowadzić do dużo szybszego zniszczenia tego cennego eksponatu.

Dzięki udostępnieniu zasobów przez cyfrową Francuską Bibliotekę Narodową można poznać treść dzienników bez narażania się na szkodliwe działanie promieniowania.

Na zakończenie można stwierdzić, że dzienniki laboratoryjne Marii i Piotra Curie stanowią bardzo interesujące źródło informacji nie tylko na temat historii odkrycia polonu i radu. Można się również dowiedzieć, że nie wystarczy zadowolić się kilkoma wynikami pomiarowymi, ale trzeba wielu ich powtórek w różnych warunkach i aspektach pomiarowych. Wszystko po to, aby mieć całkowitą pewność ich prawdziwości. Te zasady postępowania nie straciły aktualności do dziś.

Andrzej Komosa

Literatura

Lawrence Badash. Radioactivity before the Curies. American Journal of Physics 33 (1965)128.

Marie Curie. Pierre Curie avec une étude des "Carnets de laboratoire" par Irène Joliot-Curie. Ed. Denoël, Paris 1955.

Pierre et Marie Curie. Papiers. I — ŒUVRES ET TRAVAUX SCIENTIFIQUES. XV-XVIII Pierre et Marie Curie. Travaux sur la découverte de la radioactivité naturelle. XV-XVII Carnets de laboratoire, dits « Carnets de la découverte » du polonium et du radium. 1897-1900. XV Carnet de la découverte 1. « Étude Uranium I ». 15 septembre 1897-18 mars 1898. <http://gallica.bnf.fr>.

Pierre et Marie Curie. Papiers. I — ŒUVRES ET TRAVAUX SCIENTIFIQUES. XV-XVIII Pierre et Marie Curie. Travaux sur la découverte de la radioactivité naturelle. XV-XVII Carnets de laboratoire, dits « Carnets de la découverte » du polonium et du radium. 1897-1900. XVI Carnet de la découverte 2. « Uranium II ». 18 mars-16 juillet 1898. <http://gallica.bnf.fr>.

Pierre et Marie Curie. Papiers. I — ŒUVRES ET TRAVAUX SCIENTIFIQUES. XV-XVIII

Pierre et Marie Curie. Travaux sur la découverte de la radioactivité naturelle. XV-XVII Carnets de laboratoire, dits « Carnets de la découverte » du polonium et du radium. 1897-1900. XVII Carnet de la découverte 3. « Uranium III - Polonium ». 11 novembre 1898-13 juillet 1900. <http://gallica.bnf.fr>.

F. Joliot. Contamination radioactive de manuscrits de Pierre et Marie Curie, relatifs aux expériences ayant suivi la découverte du radium. Publiée dans les Comptes rendus de l'Académie des Sciences, séance du 17 février 1958, t. 246, pp. 1000-1003. <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k3198s/f1006.image.r=>

J.-L. Pasquier. L'histoire «du» Cahier de laboratoire de Marie Curie (1867-1934). <https://6bisruedemessine.wordpress.com/2013/07/13/lhistoire-du-carnet-de-laboratoire-de-marie-curie-1867-1934-2>.

M. Skłodowska-Curie. Rayons émis par les composés de l'uranium et du thorium. Comptes rendue hebdomadaires des séances de l'Académie des Sciences, t.126, 1898, 1101-1103.

P. Curie, M. Curie. Sur une substance nouvelle radio-active, contenue dans la pechblende. Comptes rendue hebdomadaires des séances de l'Académie des Sciences, t.127, 1898, 175-178.

P. Curie, M. Curie, G. Bémont. Sur une nouvelle substance fortement radio-active, contenue dans la pechblende. Comptes rendue hebdomadaires des séances de l'Académie des Sciences, t.127, 1898, 1215-1217.

Quiz wiedzy o Marii Curie-Skłodowskiej

Fot. Włodzisław Koska

Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS, w ramach obchodów 150. rocznicy urodzin Patronki naszej Uczelni, zorganizowało Quiz wiedzy o Marii Curie-Skłodowskiej. 29 marca 2017 r. w siedzibie Centrum zmierzyli się ze sobą reprezentanci siedmiu grup zajęciowych, odbywających roczne kursy przygotowujące do studiów w Polsce.

Jedną z drużyn utworzyli przedstawiciele stacjonarnych studiów podyplomowych. Wśród uczestników konkursu przeważali studenci z Ukrainy i Białorusi, ale

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Wacław Kostko

Fot. Wacław Kostko

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Wacław Kostko

brali w nim także udział Rosjanie i słuchaczka z Węgier. Organizacją i oprawą artystyczną quizu zajęła się II grupa historyczna.

Władze rektorskie reprezentował prof. Arkadiusz Bereza, Prorektor ds. Ogólnych UMCS. Słuchacze Centrum obejrzeli widowisko połączone z prezentacją multimedialną poświęconą Noblistce, a następnie drużyny przystąpiły do odpowiedzi na 15 pytań dotyczących życia i pracy Marii Curie-Skłodowskiej. Zwyciężyła drużyna reprezentująca III grupę historyczną. Serdecznie gratulujemy!

Quiz, udostępniony przez organizatorów, został zamieszczony na stronach UMCS oraz „Dziennika Wschodniego”. Zachęcamy do sprawdzenia swojej wiedzy o Patronce naszej Uczelni.

Róża Ciesielska-Musameh
Barbara Guziuk-Świca

Fot. Wacław Kostko

Jubileusz 60-lecia pracy naukowo-dydaktycznej prof. Haliny Saweckiej

8 marca 2017 r. w Dworcu Kościuszków w Ogrodzie Botanicznym UMCS odbyło się spotkanie z okazji jubileuszu 60-lecia pracy zawodowej prof. dr hab. Haliny Saweckiej z Instytutu Filologii Romańskiej UMCS.

W uroczystości wzięli udział: Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski oraz byli Rektorzy naszej Uczelni: prof. dr hab. Kazimierz Goebel, prof. dr hab. Marian Harasimiuk i prof. dr hab. Wiesław Kamiński; obecni Prorektorzy: prof. dr hab. Urszula Bobryk i prof. dr hab. Alina Orłowska oraz byli Prorektorzy: prof. dr hab. Ryszard Szczygieł i prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz; Prodziekan Wydziału Humanistycznego prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska oraz byli Dziekani: prof. dr hab. Stanisław Grabias, prof. dr hab. Henryk Gmiterek. Uczestnikami uroczystości byli także: prof. dr hab. Jerzy Żmudzki, prof. dr hab. Henryk Kardela, prof. dr hab. Maria Woźniakiewicz-Dziadosz, dr hab. Marek Sioma, prof. dr hab. Witold Wołowski z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz mgr Kazimierz Deryło – Kierownik Ośrodka Alliance Française w Lublinie. Obecni byli również Przyjaciele i Koledzy Pani Profesor, Pracownicy i Współpracownicy z Instytutu Filologii Romańskiej, m.in.: prof. dr hab. Maria Falska – Dyrektor Instytut Filologii Romańskiej, prof. dr hab. Czesław Grzesiak, dr hab. Elżbieta Bender, dr hab. Renata Bizek-Tatara, dr hab.

Renata Jakubczuk. Prof. dr hab. Robert Litwiński, Dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS, nie mogąc przybyć osobiście, przekazał list gratulacyjny, który odczytała Prodziekan prof. Małgorzata Karwatowska.

Uroczystość rozpoczął Rektor prof. Stanisław Michałowski, który wspomniął swoje osobiste spotkania z prof. Haliną Sawecką z cza-

• Prof. dr hab. Halina Sawecka

sów, kiedy pełniła funkcję Prorektora UMCS. Następnie wymienił Jej najważniejsze zasługi na wielu polach działalności: naukowym, administracyjnym i współpracy międzynarodowej. Wyraził zadowolenie, że nasza Uczelnia ma tak wspaniałych i cenionych nauczycieli jak Jubilatka, którzy mogą stanowić wzór dla kolejnych pokoleń pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów.

Profesor Halina Sawecka urodziła się 4 marca 1935 r. w Lublinie, gdzie ukończyła szkołę powszechną i średnią, a po uzyskaniu świadectwa dojrzałości studiowała filozofię i filologię

romańską na Wydziale Humanistycznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W 1956 r., po uzyskaniu tytułu magistra filologii romańskiej, rozpoczęła pracę naukowo-dydaktyczną na KUL, kontynuując jednocześnie rozpoczęte w 1954 r. studia filozoficzne. Po studiach w Instytucie Studiów Teatralnych na paryskiej Sorbonie, gdzie przebywała jako stypendystka rządu francuskiego, w 1963 r. obroniła rozprawę doktorską na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Praca dotyczyła twórczości dramatycznej Gabriela Marcela. Od 1963 r. Halina Sawecka związała się z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Początkowo wykładała literaturę powszechną na filologii polskiej i słowiańskiej, a następnie – od czasu utworzenia na UMCS kierunku filologia romańska w 1973 r. – literaturę francuską dla studentów tego kierunku. Prowadziła też zajęcia specjalizacyjne oraz magisterium z teatru francuskiego.

Halina Sawecka
STRUCTURES
PIRANDELLIENNES
DANS
LE THÉÂTRE FRANÇAIS
1920-1950

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

W 1980 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy pt. *Struktury pirandello-skie w teatrze francuskim w latach 1920–1950*, za którą otrzymała nagrodę Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki. W 1991 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał Jej tytuł profesora, a w 1999 r. została mianowana na stanowisko profesora zwyczajnego. Przez dwanaście lat (1981–1993) była kierownikiem Zakładu Filologii Romańskiej.

W latach 1984–1987 Pani Profesor pełniła funkcję Prorektora ds. Studenckich UMCS. Była członkiem Senatu, a także szeregu komisji uniwersyteckich. W latach 1992–1995 była członkiem Komisji Ekspertów Ministra Edukacji Narodowej.

Dwukrotnie, w 1986 i 1988 r., prof. dr hab. Halina Sawicka uczestniczyła w pracach Narodowego Centrum Badań Naukowych (Centre National de Recherche Scientifique) w Paryżu oraz Uniwersytetu Paris IV Sorbonne – w ramach programu badawczego pt. *Twórczość teatralna i wiedza naukowa w Europie od Średniowiecza po nasze czasy*, któremu patronowała Rada Europy. W latach 1987 i 1988 przebywała w Salzburgu jako *gastprofessor* w Internationales Forschungszentrum für Grandfragen der Wissenschaften, uczestnicząc w międzynarodowym projekcie badawczym na temat pojęcia zła w literaturze.

W roku akademickim 1988/1989 wygrała konkurs na stanowisko profesora

sora literatury francuskiej na Uniwersytecie Paris III Sorbonne Nouvelle. Prowadziła tam wykłady na temat wpływów antycznych i biblijnych w literaturze francuskiej XIX i XX w. dla studentów ostatniego roku studiów magisterskich oraz z zakresu filozofii i teatru lat 50. XX w. – dla doktorantów studiów DEA (Diplôme d'Études Approfondies). Kilkakrotnie prowadziła również wykłady dla słuchaczy Międzynarodowego Seminarium Doktoranckiego organizowanego przez Narodowe Centrum Badań Naukowych (Centre National de Recherche Scientifique) i paryski Uniwersytet Paris IV Sorbonne.

W 1992 r. została zaproszona przez Uniwersytet w Limoges jako profesor prowadzący seminarium o teatrze Ionesco dla uczestników tzw. *agrégation*. Wykłady prof. Haliny Sawickiej zostały docenione zarówno przez studentów, jak i władze Uczelni, gdyż w 1995 r. została tam ponownie zaproszona do prowadzenia podobnego seminarium, tym razem o teatrze Montherlanta.

Pani Profesor była wielokrotnie zapraszana do wygłaszania referatów lub serii wykładów przez liczne uniwersytety, instytuty i ośrodki badawcze, m.in. przez Uniwersytet w Atenach (Grecja), uniwersytety francuskie (Clermont-Ferrand, Saint-Etienne, Nancy 2, Limoges, Perpignan, Arras, Uniwersytet Paul Sabatier w Tuluzie, Société Paul Claudel i Centre du Dialogue w Paryżu), Uni-

wersytet w Antwerpii i w Louvain-la-Neuve (Belgia), Uniwersytet w Umea (Szwecja), Societa Nazionale Dante Alighieri (Włochy), Uniwersytet w Montrealu (Kanada). W latach 1994–2005 pracowała również na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, gdzie wypromowała licznych magistrów i doktorów. W latach 2007–2009 pełniła obowiązki Dyrektora Instytutu Filologii Romańskiej UMCS.

Badania naukowe prof. dr hab. Haliny Sawickiej skupiały się wokół współczesnego teatru i dramatu francuskiego obszaru językowego, teorii i historii teatru i dramatu, a zwłaszcza aspektów struktury sztuki, języka teatralnego, relacji między dziełem dramatycznym i scenicznym. Innym polem badawczym była literatura porównawcza takich autorów jak np.: Chateaubriand i Brancati, Bourget i De Roberto, Baudelaire i Butor, Ghelderode i Arrabal, Shakespeare parodiowany przez Witkiewicza czy Gombrowicza. Profesor Halina Sawicka jest też uznaną specjalistką i znawcą teatru Luigi Pirandella i jego wpływów w teatrze europejskim. Z okazji jubileuszu oraz 80. rocznicy śmierci Pirandella nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się Jej rozprawa habilitacyjna poświęcona twórczości tego autora.

Profesor Halina Sawicka jest autorką szeregu przekładów literackich. Pod Jej redakcją i w Jej opracowaniu ukazało się polskie wydanie dramatów Paula Claudela (Paul Claudel, *Wybór dramatów*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1998). Natomiast na język francuski przełożyła m.in. wybór pism filozoficznych Witkiewicza, który ukazał się nakładem szwajcarskiego wydawnictwa L'Âge d'Homme.

W czasie swojej wieloletniej pracy dydaktycznej prof. Halina Sawicka wypromowała 11 doktorów, była recenzentem szeregu rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz wniosków o nadanie tytułu profesora. Dziewięciokrotnie była super-recenzentem z ramienia Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej.

Pani Profesor aktywnie uczestniczyła w działalności wielu polskich i za-

• Od lewej: prof. Alina Orłowska, prof. Małgorzata Karwatowska, prof. Halina Sawicka i prof. Stanisław Michałowski

Fot. Grzegorz Żburek

granicznych towarzystw naukowych, m.in.: Centro Studi Pirandelliani, British Pirandello Society, Internazionale Organisation für Volkskunst w Wiedniu, Société Internationale d'Histoire Comparée du Théâtre, de l'Opéra et du Ballet w Paryżu, Société Paul Claudel, Towarzystwa Naukowego KUL czy Lubelskiego Towarzystwa Naukowego.

Za swoje zaangażowanie w działalność pedagogiczną uzyskała prestiżowe francuskie odznaczenie Palm Akademickich – przyznawane za wyjątkowe zasługi na rzecz promowania języka i kultury francuskiej przez Francuskie Ministerstwo Edukacji Narodowej. Została też odznaczona medalami przez Uniwersytet w Limo-

ges oraz Uniwersytet Paul Sabatier w Tuluzie. W Polsce otrzymała Złoty Krzyż Zasługi.

W trakcie uroczystości jubileuszowej wielokrotnie podkreślano zasługi prof. Haliny Saweckiej dla rozwoju Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, a zwłaszcza lubelskiej romanistyki. Wśród kilku już pokoleń swoich wychowanków Pani Profesor cieszy się ogromnym autorytetem. Koleżdy romanści cenią Ją jako wspinałego naukowca, osobę o wielkiej empatii, która potrafi doskonale łączyć ludzi, proponując rozwiązania ponad podziałami. Jej wielka życzliwość, ciepło i wysoka kultura osobista sprawiły, że zarówno pracow-

nicy naukowcy, jak i liczne pokolenia studentów darzą ją ogromną sympatią i szacunkiem.

Uroczystość uświetnił koncert zorganizowany przez Prorektora prof. dr hab. Urszulę Bobryk w podziękowaniu za wieloletnią opiekę, jaką prof. Halina Sawecka sprawowała nad Chórem Akademickim. Był to wyraz sympatii ze strony studentów Wydziału Artystycznego, którzy zaprezentowali własne kompozycje wokalne i instrumentalne.

Czcigodnej Jubilatce życzymy dużo zdrowia, radości na co dzień, spełniania kolejnych marzeń oraz dalszych sukcesów!

Renata Jakubczuk

Z dziejów Rolniczego Studium Zaocznego przy UMCS w Lublinie (1952–1955)

Na początku lat 50. XX w. zrodził się plan utworzenia na terenie całej Polski specyficznej sieci szkolnictwa rolniczego. Dla ludzi związanych zawodowo z rolnictwem miała to być szansa na podniesienie kwalifikacji i uzupełnienie praktycznej wiedzy z dziedziny rolnictwa. Pierwsze w kraju Rolnicze Studium Zaoczne (RSZ) zostało utworzone w październiku 1951 r. przy Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Zasady prawne i charakter Studium regulowało Rozporządzenie Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki.

Fot. ze zbiorów Archiwum UMCS

• Zajęcia w Zakładzie Maszynoznawstwa Wydziału Rolnego UMCS

Podstawowym założeniem nowego systemu nauczania miała być nauka prowadzona w ramach pierwszego stopnia szkół wyższych i na podstawie programów studiów rolnych. Miała trwać cztery i pół roku w układzie dwusemestralnym, a studenci nabywali uprawnienia absolwentów pierwszego stopnia studiów rolniczych szkół wyższych. Kandydaci do Studium musieli legitymować się wykształceniem rolniczym na poziomie liceum. Pierwszeństwo w procesie rekrutacji posiadali pracujący zawodowo w rolnictwie, zwłaszcza kierowani przez zakład pracy bądź organizację związkową¹. Akcją rekrutacyjną prowadziło Ministerstwo Rolnictwa, Centralny Zarząd Państwowych Ośrodków Maszynowych, Zarząd Główny Związku Samopomocy Chłopskiej oraz PGR². Powstały komisje rekrutacyjne, które z biegiem czasu zostały poszerzone o nowe agendy – Powiatowe Rady Narodowe oraz Oddziały Szkolnictwa Rolniczego z ramienia Prezydiów Wojewódzkich Rad Narodowych.

Prace nad utworzeniem RSZ przy UMCS zaczęły się jeszcze w listopadzie 1951 r. z inicjatywy ówczesnego rektora UMCS prof. Bohdana Dobrzańskiego. Komisja dla doboru kandydatów miała ukonstytuować się do 15 stycznia 1952 r., a w jej skład weszli: przewodniczący, trzech zastępców przewodniczącego, jeden zwykły członek, przedstawiciel Ministra Szkolnictwa Wyższego, przedstawiciel Ministra Rolnictwa, dwóch zastępców przedstawiciela Ministra Rolnictwa oraz sekretarz komisji. Przewodniczącym komisji zawsze był kierownik Zakładu RSZ³. Kadre dydaktyczną wskazywała Rada Wydziału Rolnego i rektor, ale zatwierdzała Centrala Studium w Warszawie. W skład pierwszego zespołu dydaktycznego weszli: prof. dr Władysław Matuszkiewicz, prof. dr Włodzimierz Hubicki, mgr Wiktor Oktaba, mgr Mieczysław Subotowicz oraz mgr Ryszard Nafalski wykładający podstawy marksizmu-leninizmu, który to przedmiot był obowiązkowy na każdym kierunku studiów.

Zorganizowanie nowej jednostki dydaktycznej przysparzało sporo problemów natury administracyjnej, dydaktycznej i finansowej. Według sprawozdania z przełomu kwietnia i maja 1952 r. Zakład w Lublinie przyjął na studia 66 kandydatów, z czego jedynie 48 rozpoczęło naukę. Jakkolwiek poziom naukowy oceniono jako dobry, to zwracano uwagę głównie na niedobór sił. W maju 1952 r. Centrala Studium poleciła RSZ UMCS prowadzenie dokładnej ewidencji prac wykonanych przez pracowników naukowych zatrudnionych na godziny zleczone. Miało to związek z planowaniem wydatków przez Ministerstwo, ale też z problemem należności za przeprowadzanie konsultacji. Jedynym śladem finansowania Zakładu RSZ przy UMCS jest zachowany preliminarz budżetowy na rok 1953, w którym zapisano kilka pozycji z podziałem na konkretne działy.

• Mgr inż. Sława Bonkowicz w Pracowni Chemicznej Wydziału Rolnego UMCS

Fot. ze zbiorów Archiwum UMCS

Jednym z najważniejszych dokumentów związanych z organizacją Rolniczego Studium Zaocznego były *Wytyczne w sprawie organizacji i przebiegu nauczania na I zjeździe semestralnym Rolniczego Studium Zaocznego w roku szkolnym 1952/1953*⁴. Regulowały one terminy zjazdów, warunki dopuszczenia do udziału w zjeździe, zasady pracy w laboratoriach oraz zdawania egzaminów i zaliczeń. Inne sprawy omawiano na częstych konferencjach organizowanych dla i przez pracowników dydaktycznych, a poświęconych analizie pracy w danym Studium. Po zakończeniu każdego semestru kierownik musiał przysyłać do Warszawy sprawozdanie.

Materiały archiwalne pozwalają odtworzyć częściowe statystyki kandydatów oraz studentów Zakładu RSZ przy UMCS. Dane z roku akademickiego 1952/1953 wskazują, że Ministerstwo PGR zgłosiło 5 kandydatów, Zarząd Główny Związku Samopomocy Chłopskiej – 9, Ministerstwo Rolnictwa – 8, Centralny Zarząd SK – 26, zaś Centralny Zarząd Państwowych Ośrodków Maszynowych – 17 kandydatów. Sprawa studentów wygląda nieco inaczej. W roku 1952 osoby pocho-

dzące z POM złożyły 19 egzaminów, z czego 9 osób kończyło I semestr, a 5 osób II semestr. W roku 1953 ten sam ośrodek wysłał 8 podań kandydatów, z czego jedynie 4 osoby zakończyły kurs wprowadzający i złożyły egzamin. W drugim półroczu 1952 r. zorganizowano trzy dwudniowe zjazdy szkoleniowe, we wrześniu, listopadzie i grudniu, a w styczniu 1953 r. odbył się pierwszy zjazd nowego semestru. Pojawiło się też zjawisko delegowania opiekunów dla studentów wszystkich lat przez instytucje, które rekrutowały kandydatów.

4 marca 1953 r. kierownictwo RSZ UMCS wydało pismo kierowane do zakładów pracy, które delegowały pracowników do Studium. W piśmie sugerowano zwalnianie pracowników na okres zjazdów oraz sesji semestralnych. W maju 1953 r. Centrala Studium rozesłała do Zakładów RSZ wytyczne w sprawie przygotowania i przeprowadzenia sesji semestralnej. Jest to interesujące pismo, które wskazało czynniki, od których zależęć miały wyniki sesji. Były to: stan przygotowania i sposób prowadzenia zajęć przez pracowników naukowych, stopień zaawansowania w nauce i przygotowania studentów oraz stworzenie przez zakłady pracy warunków do nauki. Jest to więc sygnał świadczący o tym, że zakłady pracy delegujące pracowników na studia na RSZ sprawiały im problemy. W związku z wynikami sesji, Centrala, rozumiejąc stan nauki wśród studentów, który znacznie odbiegał od planu, przygotowała pisma mające zachęcić osoby do mobilizacji. Wydano w tej sprawie specjalne wytyczne, które szczególnie nacisk kładły na osiągnięcie dobrych wyników, zarówno ilościowych, jak i jakościowych.

16 października 1953 r. Centrala przypomniała Zakładom RSZ o potrzebie mobilizacji studentów do nauki. Stworzono czynnik motywujący – każdy student, który nie zaliczył semestru, miał być wzywany do siedziby Ministerstwa Rolnictwa oraz Ministerstwa PGR na rozmowę. W tym celu ministerstwa nakazały stworzenie list studentów wraz z ich adresami. W listopadzie uregulowano

1 Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), Akta Rolniczego Studium Zaocznego przy UMCS (dalej: RSZ UMCS), sygn. 1.

2 Tamże.

3 Tamże, sygn. 2.

4 Tamże, sygn. 1.

sprawy organizacyjne dotyczące opracowywania sprawozdań, dokumentacji słuchaczy oraz pracy sekretariatów. Utrzymywały się ogólnopolskie problemy z liczbą kandydatów na studia w RSZ. Działo się tak mimo szerokich zabiegów informacyjnych w zakładach pracy i ośrodkach rekrutacyjnych. Słabo wyglądały też statystyki studentów przyjętych na kurs wprowadzający w Lublinie.

Plany zajęć lubelskiego RSZ na lata 1953/1954 oraz 1954/1955 są pierwszymi dokumentami, które w niemal pełny sposób ilustrują zakres przedmiotów obowiązujących. Były to: meteorologia, fizyka, botanika, matematyka, chemia oraz podstawy marksizmu-leninizmu. Na II roku zajęć obowiązywały: zoologia, mikrobiologia, fizjologia roślin, gleboznawstwo, maszynoznawstwo, statystyka, anatomia zwierząt oraz język rosyjski. Informacje na temat III roku odnoszą się jedynie do V semestru i były to: ekonomia polityczna, fitopatologia, żywienie zwierząt, maszynoznawstwo, chemia rolna, ogólna

uprawa roli i roślin, hodowla zwierząt oraz język rosyjski.

W roku 1955 Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego planowało wprowadzenie do programów nauczania więcej przedmiotów zootechnicznych, co wiązało się z powoływaniem na uniwersytetach odrębnych kierunków (na przykład w UMCS już w 1953 r. utworzono odrębny Wydział Zootechniczny). Planowano zwiększenie liczby studentów. Limit określono na 500 osób dla

każdego Zakładu. Ministerstwo chciało też, aby Uczelnia bardziej związała się ze Studium Zaocznym poprzez kontrolę programów nauczania i ich realizację przez poszczególne zakłady naukowe. Plany te uległy zmianie na rzecz utworzenia odrębnej uczelni wyższej – Wyższej Szkoły Rolniczej, której bazą stały się trzy dotychczasowe Wydziały UMCS: Rolny, Weterynaryjny i Zootechniczny.

Adam Borkowski
Archiwum UMCS

• W szklarni Wydziału Rolnego UMCS

Fot. ze zbiorów Archiwum UMCS

W czterdziestolecie śmierci Konrada Szurowskiego (1941–1977)

*I cóż, mój drogi,
wszystko jest jak było**

Fot. ze zbiorów Archiwum UMCS

• Konrad Szurowski

W kwietniu 1977 r. odszedł do Pana młody lubelski malarz i pedagog, wykładowca w Zakładzie Wychowania Plastycznego UMCS – Konrad Szurowski. W poświęconym Mu przed laty artykule wspomnieniowym prof. Stanisław Popek napisał piękne słowa, które warto przytoczyć, bo po upływie kolejnych 30 lat pozostają aktualne. „Kiedy człowiek odchodzi na zawsze, pozostawiając po sobie znaczące ślady własnego życia, wówczas ci, w których pamięci pozostał, mówią, że »odszedł tylko na chwilę«, »że żyje w nas«, »żyje poprzez własne dokonania«. Niekiedy

jest to odruch chwili, dostojeństwa śmierci. Później czas przemienia pamięć ludzką w szary pył, rozwiewany coraz bardziej w zakamarkach podświadomości.⁷¹

Konrad Szurowski urodził się 13 lipca 1941 r. w Opolu Lubelskim. Był najmłodszym synem Waleriana i Marii z d. Popiel. Trudne warunki bytowania w rzeczywistości okupacyjnej spowodowały, że już w dzieciństwie zachorował na astmę oskrzelową, z którą zmagał się przez całe krótkie życie i która ostatecznie była przyczyną śmierci. W 1944 r. rodzina Szurowskich przeniosła się do Zakrzówka, a w 1949 r. do Kraśnika Fabrycznego.

* Z motta Aleksandra Rozenfelda w katalogu pośmiertnej wystawy artysty Konrad Szurowski, Lublin 1978.

⁷¹ S. Popek, *Życie i twórczość Konrada Szurowskiego (refleksje i wspomnienia)*, w: *Colloquium Artisticum*, Lublin 1993, s. 107.

Tu Konrad Szurowski w 1959 r. ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja i starał się, bezskutecznie, o indeks UMCS. Został natomiast przyjęty na Wydział Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, ale z powodu choroby oraz trudnych warunków materialnych zrezygnował ze studiów. Ostatecznie podjął naukę w Studium Nauczycielskim nr 1 w Lublinie, a po jego ukończeniu pracował w Szkole Podstawowej nr 29 im. Adama Mickiewicza w Lublinie (tu również pracował, na stanowisku administracyjnym, jego ojciec). Jako nauczyciel wychowania plastycznego cieszył się wielkim uznaniem, bo nie tylko uczył przedmiotu, ale pozwalał dzieciom malować bez ingerencji w ich zamysły twórcze i umiejętnie pielęgnował ich wrażliwość. Organizował przeglądy prac dziecięcych nie tylko w Lublinie, ale wysyłał najlepsze prace na przykład do Centrum Sztuki Dziecięcej w Toruniu, a nawet do Budapesztu.

W 1964 r. Konrad Szurowski rozpoczął eksternistyczne studia z historii sztuki na KUL. Na egzaminie wstępnym wybrał temat: „Którą epokę uważam za najważniejszą w historii kultury polskiej?”. W obszernej wypowiedzi, ocenionej na czwórkę, wskazał na drugą połowę XIV w., a więc średniowiecze, które jeszcze dziś uważane jest przez całe społeczeństwo za epokę „ciemną”. Problemy zdrowotne i rodzinne sprawiły, że ukończył studia dopiero w roku 1973, przedstawiając pracę magisterską poświęconą malarstwu Antoniego Michałaka, napisaną pod kierunkiem Antoniego Maślińskiego².

W 1974 r. został zatrudniony na stanowisku wykładowcy w Zakładzie Teorii i Metodyki Wychowania Plastycznego na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Na swoim koncie miał już wówczas kilka wystaw indywidualnych (w Klubie Osiedlowym LSM – 1962, w Domu Nauczyciela – 1965, w Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki – 1969), udział w kilku wystawach zbiorowych w kraju (organizowanych przez WDK w Lublinie, Towarzystwo Sztuk Pięknych, Klub Nauczycieli Plastyków przy ZG ZNP) i za granicą (Budapeszt 1965, Praga 1966,

Leningrad 1968). Był też laureatem kilku nagród, m.in. nagrody rzeczowej w konkursie ogólnopolskim ZG ZNP w 1967 r., I nagrody w konkursie ogólnopolskim organizowanym w ramach Festiwalu Kulturalnego CRZZ, wyróżnienia dla najlepszego zagranicznego uczestnika pleneru plastyków amatorów w Hajdunanas na Węgrzech³.

Od 1971 r. był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Lublinie i Stowarzyszenia Historyków Sztuki. Bywał jurorem w Ogólnopolskich Olimpiadach Artystycznych. Tuż przed śmiercią, w 1977 r. został przyjęty do Związku Polskich Artystów Plastyków. Jednak uznanie w życiu zawodowym nie szło w parze z życiem osobistym. W 1974 r. zmarła jego matka, a dwa lata później – ojciec. Pozostał jedynym opiekunem siostry Marii Roman (1932–2009), która po przebytym w dzieciństwie zapaleniu opon mózgowych wymagała opieki osób trzecich. Dużo starszy brat Romuald (1928–2016), architekt-urbanista, członek SARP, mieszkał w Gdańsku.

Konrad Szurowski zmarł nagle 3 kwietnia 1977 r. w następstwie ataku astmy. Został pochowany w Lublinie na cmentarzu przy ul. Unickiej.

W 15. rocznicę śmierci, w 1992 r., Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Lublinie przygotowało album-folder poświęcony Konradowi Szurowskiemu. Zamieszczono tu reprodukcje najśliczniejszych obrazów Autora, m.in. *Martwa natura ze skrzypcami*, *Portret ojca*, *Kapliczka przy Placu Hempla*, *Martwa natura z dzbankiem*, *Postacie na koniach*, *Zagroda*, *Pejzaż*, *Martwa natura z moździerzem* oraz kilka rysunków koni⁴. We wstępie do publikacji Lechosław Lameński napisał, że artysta „jak rzadko który ze współczesnych twórców potrafił pogodzić wrodzoną skromność i bezpośredniość w stosunkach międzyludzkich z bardzo klarownym, w pełni ukształtowanym malarstwem, zapewniającym jego autorowi znaczące miejsce w szerokim nurcie polskiego malarstwa pejzażo-

wego o wyraźnych skłonnościach ku koloryzmowi”. I dalej: „W obrazach artysty nie ma rzeczy zbędnych, źle namalowanych czy zakomponowanych. Artysta stworzył sztukę wartościową, sztukę, w której intelekt i niezwykła wrażliwość jej autora stały się drugim – równorzędnym – obok pędzla narzędziem w powstawaniu kolejnych dzieł”. I jeszcze konkluzja znanego lubelskiego historyka sztuki prof. Ireneusza J. Kamińskiego, który jeszcze za życia artysty napisał o nim: „Znany język, znana tematyka – a przecież jest w malarstwie Szurowskiego ten ton indywidualny, szalenie osobisty, który pozyskuje zainteresowanie odbiorcy”⁵.

W przytoczonym na wstępie artykule prof. Stanisława Popka znalazła się konstatacja, że trudno jest dziś uchwycić całość dorobku Autora, bo był on człowiekiem szczodrym i obdarowywał swoimi pracami przyjaciół i znajomych, szkoły i przedszkola. Część rozproszonych kolekcji udało się jednak zebrać i wyeksponować na wystawie zorganizowanej w 2001 r. przez Muzeum Lubelskie – Oddział Historii Miasta Lublina, kierowany sprawną ręką Grażyny Jakimińskiej. Wprawdzie większość eksponowanych tam prac pochodziła ze zbiorów prywatnych i po wystawie wróciła do właścicieli, ale scenariusz wystawy stanowi swoisty katalog osiągnięć Konrada Szurowskiego.

Twórczość Konrada Szurowskiego stała się twórczym dwóm prac magisterskich obronionych w UMCS. W 1981 r. Tomasz Ludziński przedstawił pracę „Malarstwo Konrada Szurowskiego”, przygotowaną pod kierunkiem Alicji Kurzątkowskiej, natomiast w 1997 r. powstała praca „Przemiany kolorystyczne w twórczości Konrada Szurowskiego”, napisana przez Cezarego Klimaszewskiego pod kierunkiem Agnieszki Weysenhoff. Czy oznacza to, że o zmarłym artyście powiedziano już wszystko?

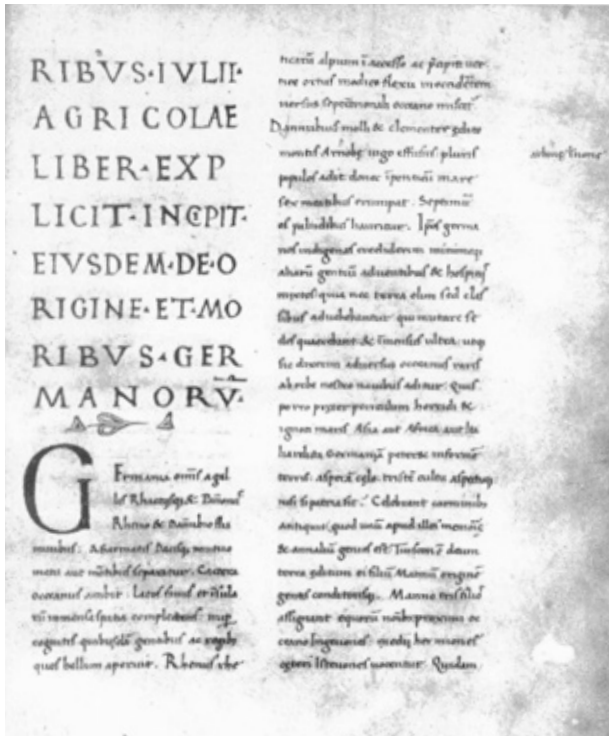
Anna Łosowska

2 Archiwum KUL, Akta studenckie, sygn. H 18695.

3 Archiwum UMCS, Akta osobowe, sygn. K 4762.

4 *Konrad Szurowski (1941–1977)*, Lublin 1992.

5 I. J. Kamiński, *Wierność i zniechęcenie*, „Kamena” nr 20, 1976, s. 10.

• Fragment manuskryptu *Germanii* Tacyty (wg T. Płóciennik, J. Koldo 2008)

Europejski projekt z lubelskim udziałem

Kiedy w 98 r. po Chr. Publius Cornelius Tacitus, powszechnie zwany Tacytem, ogłosił swoje niewielkie dzieło zatytułowane *De origine et situ Germanorum* (*O pochodzeniu i siedzibach Germanów*), najczęściej cytowane po prostu jako *Germania*, nie mógł przewidzieć ani jego wielkiej kariery, ani nabierającego z wiekami znaczenia, ani też skutków dla odtwarzania dziejów Europy środkowej końca I wieku po Chr.

Jest to bowiem opracowanie najpełniej obrazujące geografii plemienną na obszarze pomiędzy Renem a Wisłą, z wieloma niuansami odnoszącymi się do wzajemnej politycznej zależności wymienianych przezeń ludów. Pada tam też istotne sformułowanie o istnieniu jednej z pierwszych „Unii Europejskich”, noszącej nazwę „związku swebskiego”; oraz innej, utworzonej przez plemiona lugijskie (wandalskie), mieszkające na terenach pomiędzy Odrą na zachodzie, Wisłą na wschodzie, Nocytią na północy i Karpatami na południu.

Informacje z *Germanii* posłużyły wielu interpretacjom historycznym i archeologicznym, dały potężny zasób literatury naukowej i popularnej, ale były też narzędziem politycznym, dokumentującym chociażby słuszność polityki „Drang nach Osten” eksponowanej w III Rzeszy Niemieckiej. Bardzo długo polscy badacze starożytności starali się wszelkimi sposobami doszukać w dziele Tacyty chociażby cienia szansy dla tezy uzasadniającej ciągłość osadniczą Słowian na ziemiach polskich. Gdy to się nie udawało, to po prostu ignorowali historyczną wartość Tacytowego przekazu. Miało to również, oczywiście, podłoże polityczne wymogu – najpierw uzasadnienia prawa do własnego państwa, później przeciwstawiania się agresywnej jego negacji narzucanej głównie przez historyków i archeologów niemieckich, z Gustafem Kossinną na czele.

Czasy się zmieniały. Stałiśmy się bardziej wyczuleni na bezstronną analizę przekazów antycznych. Duża w tym zasługa lubelskiego środowiska archeologicznego z UMCS, które nie unikało odważnej dyskusji i zabrania głosu na temat etnogenezy Słowian¹. Również dzięki wielkim pro-

• Najważniejsze ludy Germanii wg Tacyty (Sieg und Triumph, Nationalmuseum Kopenhagen 2003 – Thomas Grane)

jektom międzynarodowym kierowanym z Lublina posługiwanie się w odniesieniu do znalezisk archeologicznych z terenu Polski imieniem Wandarów² dla czasów I–V w. po Chr. czy Gotów w tym samym czasie – stało się po-

¹ Porównaj chociażby tomik pod redakcją A. Kokowskiego, *Cień Światowita, czyli pięć głosów w sprawie etnogenezy Słowian*, Lublin 2002, Wydawnictwo UMCS.

² Patrz chociażby: A. Kokowski, Chr. Leiber (red.) *Die Vandalen, die Könige, die Eliten, die Krieger, die Handwerker, Holzminden* 2003; J. Andrzejowski, A. Kokowski, Chr. Leiber (red.) *Wandalowie – strażnicy bursztynowego szlaku*, Lublin–Warszawa 2004; A. Kita, A. Kokowski (red.) *Wandalowie – lud, który odszedł w niepamięć. Katalog wystawy pod patronatem honorowym Prezydenta Lublina Andrzeja Pruszkowskiego i Jego Magnificencji Rektora UMCS prof. dr hab. Mariana Harasimiuka*, Lublin 2005.

wszechne. Przyzwyczajiliśmy się do tezy, że „słowiański tygrys europejskiej historii” pojawił się dopiero w końcu V, a być może dopiero na początku VI w. po Chr.

Niemniej badacze niemieccy, pomni przykrych konsekwencji „polityki historycznej” z czasów naznaczonych nazizmem, do chwili obecnej z niezwykłą ostrożnością podchodzą nie tylko do kwestii etnicznej interpretacji znalezisk archeologicznych, ale i do samego używania słowa „Germanie”, które ciągle ma przecież złe konotacje polityczne. Ciekawe jest, że kiedy w latach 80. XX w. w Niemieckiej Republice Demokratycznej powstawał kapitalny podręcznik (w dwóch opasłych tomach; w wielu rozdziałach do dzisiaj nie do zastąpienia) o wymownym tytule *Die Germanen*, to granica dla badań naukowych została twardo postawiona na Odrze i Nysie (!). Tylko historycy austriaccy mieli odwagę ją przekraczać, ale publikacje profesorów Herwiga Wolframa i jego znakomitego ucznia Waltera Pohla właściwie w Polsce przechodziły bez echa – przynajmniej tego politycznego.

Nadeszły jednak nowe czasy. Niemieccy archeolodzy i historycy zmotywowani wynikami badań polskich kolegów postanowili przynajmniej dotknąć problemu, z całą należą mu ostrożnością wobec odpowiedzialności za interpretację antycznych źródeł pisanych i kartograficznych oraz tych archeologicznych przede wszystkim. Trzy niezwykle ważne instytucje naukowe postanowiły stworzyć projekt nowego opisu starożytnej Germanii: TOPOI Excellence Cluster z Freie Universität Berlin, Museum für Vor- und Frühgeschichte – Staatliche Museen zu Berlin oraz Rheinisches Landesmuseums z Bonn. W dniach 2–3 marca 2017 r. miało miejsce w Berlinie

kolokwium z udziałem badaczy niemieckich, skandynawskich, austriackich i polskich, przed którymi postawiono najpierw pytanie o naukowy sens projektu, a później o ewentualny kształt i metody jego realizacji.

Gorąca dyskusja nad kilkunastoma z przedstawionych opinii (mówiłem na prośbę organizatorów o tym, do czego potrzebujemy w archeologii terminu „Germania”) doprowadziła do zdefiniowania celu, do którego powinniśmy zmierzać, a ma nim być wielka, międzynarodowa wystawa pt. „Die Germanen” pokazana najpierw w Bonn, później w Berlinie, a także odpowiadająca jej wielkością monografia napisana przez międzynarodowe gremium badawcze. Przedsięwzięcie ma znaleźć swój finał w roku 2020.

Z punktu widzenia oceny wizerunkowej wydaje mi się niezwykle ważne, że UMCS został jedynym obok Uniwersytetu Warszawskiego partnerem w tym projekcie. Chociaż na moje pytanie o podpisanie w tym zakresie umowy z Moją Uczelnią, bo tylko taki dokument mojego udziału może być wykorzystany w ocenie parametrycznej – organizatorzy najpierw nie mogli wyjść ze zdumienia, a później długo pokładali się z radości. Na koniec delikatnie pouczone mnie, że zostałem zaproszony do projektu nie dlatego że jestem z UMCS, ale dlatego, że w zakresie swoich badań jestem autorytetem. Dalej, że autorytet tworzy się nie *ad institutionam*, ale *ad personam*; i jest to zależność właściwie niepodważalna. Co znaczy tyle, że po prostu wartość uczelni buduje liczba naukowych autorytetów, jaką udało się jej zgromadzić, a nie odgórnie nadane przez biurokratów stygmaty.

Andrzej Kokowski

Stażysta Nagrody im. Iwana Wyhowskiego na UMCS

1 marca 2017 r. Volodymyr Savytskyi, historyk i archeolog, pracownik naukowy Sekcji Archeologii Oddziału Ochrony Zabytków Historii i Kultury Wołyńskiego Muzeum Krajoznawczego w Łucku na Ukrainie, rozpoczął dwumiesięczny staż naukowy w Instytucie Archeologii. Pobyt w Lublinie jest efektem pozytywnego zaopiniowania kandydatury V. Savytskyiego do programu stażowego oferowanego przy Nagrodzie im. Iwana Wyhowskiego.

Nagroda została ustanowiona w 2014 r. przez Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego (inicjator) oraz dziesięć polskich uczelni i jednostek naukowych, w tym Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet w Białymstoku,

Katolicki Uniwersytet Lubelski i Uniwersytet Rzeszowski, a także Kolegium Europy Wschodniej we Wrocławiu i Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu. W 2015 r. do programu dołączyły kolejne uczelnie. Nagroda Główna ma na celu honorowanie zasług obywateli Ukrainy w rozwoju nauki, kultury i życia publicznego, w kształtowaniu i rozwoju społeczeństwa obywatel-

skiego na Ukrainie oraz budowaniu demokratycznej Ukrainy – skierowanej ku Europie. Ukraińscy badacze mogą ubiegać się także o staż w formie czteromiesięcznego pobytu na dwóch polskich uniwersytetach.

Volodymyr Savytskyi, uczestnik m.in. Programu Stypendialnego Rządu RP dla Młodych Naukowców, po pobycie stażowym w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego przyjechał na kolejny okres na UMCS. Badacz zajmuje się archeologią oraz historią zachodniego Wołynia, Chełmszczyzny i Podlasia okresu wczesnośredniowiecznego, a w szczególności interesuje się przebiegiem procesu chrystianizacji pogranicza polsko-ruskiego. Prowadząc w Polsce prace archiwalne i badawcze, korzysta z bibliotek i zasobów muzealnych, przygotowuje monografię na temat kultury duchowej ludności Wołynia w X–XIV w. w świetle źródeł archeologicznych.

Urszula Kurzątkowska

O sukcesie w badaniach związanych z leczeniem raka

• Od lewej: dr Magdalena Mizerska-Kowalska, dr Anna Matuszewska, mgr Dawid Stefaniuk, dr hab. Magdalena Jaszek

Fot. Bartosz Profil

W numerze marcowym „Wiadomości Uniwersyteckich” ukazała się notatka na temat sukcesu zespołu naukowców z Wydziału Biologii i Biotechnologii w składzie: dr hab. Magdalena Jaszek, dr Anna Matuszewska, dr Magdalena Mizerska-Kowalska i mgr Dawid Stefaniuk, który prowadzi badania nad nowatorskim zastosowaniem enzymu lakazy z grzyba *Cerrena unicolor* w leczeniu raka szyjki macicy. Marta Kostrzewa z redakcji „Wiadomości Uniwersyteckich” rozmawiała z naukowcami i poznała szczegóły tych badań.

technologii i przemyśle. Za pomocą enzymów produkowanych przez ten grzyb podejmowano np. próby wybielania jeansów, dodawano go do farb do włosów, wykorzystywano w syntezie barwników czy też do degradacji szkodliwych dla środowiska barwników tekstylnych oraz odpadów przemysłowych.

Co kryje się pod nazwą *Cerrena unicolor*?

Gatunek *Cerrena unicolor* (gmatkówka szarawa) występuje w naszej strefie klimatycznej i zaliczany jest do grzybów białej zgnilizny drewna. Jest pasożytem i saprofitem. Rozkłada nie tylko obumarłe fragmenty drzew, ale również wykazuje zdolność do atakowania żywych drzew liściastych. Owocniki *Cerrena unicolor* są szaropopielate o włochatej powierzchni, często pokryte zielonymi algami. Ga-

tunek ten cechuje się bardzo dobrze wykształconym systemem biodegradacyjnym. Jego system enzymatyczny jest niezwykle efektywny w degradacji różnych substratów, w tym związków toksycznych. Może rozwijać się w wielu różnorodnych niszach ekologicznych. Daje się łatwo namnażać w laboratorium, co jest bardzo ważne z punktu widzenia jego zastosowań aplikacyjnych.

Jak dotąd gatunek *Cerrena unicolor* wykorzystywano głównie w bio-

Co skłoniło Państwa do podjęcia właśnie tych badań?

Zakład Biochemii od wielu lat zajmuje się badaniami dotyczącymi biotransformacji ligninocelulozy przez grzyby. Substancje izolowane z grzybów badane były jednak przede wszystkim w kontekście zastosowań przemysłowych. Wiadomo natomiast, że grzyby są wykorzystywane jako źródło środków terapeutycznych już od czasów starożytnych. Spośród 2000 znanych gatunków bezpiecznych dla ludzi około 650 z nich wykazuje właściwości

lecnicze, ale tylko około 20 to gatunki stosowane w praktyce klinicznej, głównie w tradycyjnej medycynie chińskiej oraz w medycynie innych krajów azjatyckich. Zazwyczaj jako tradycyjne środki terapeutyczne stosowane w medycynie naturalnej wykorzystuje się całe owoce lub potężenia ekstraktów z różnych gatunków.

Od pewnego czasu w literaturze naukowej pojawiają się doniesienia o potencjale przeciwnowotworowym substancji otrzymywanych z grzybów. Skłoniło to nas do podjęcia badań w tym kierunku. *Cerrena unicolor* swoje unikatowe właściwości zawdzięcza przede wszystkim jednemu enzymowi – lakazie. Jest to szeroko rozpowszechnione w naturze grzybowe białko enzymatyczne. Po raz pierwszy lakaza została wyizolowana w 1883 r. przez Yoshidę z soku drzewa lakowego *Rhus vernicifera*. W późniejszych latach opisywano jej występowanie zarówno u roślin, jak i u grzybów, a także u bakterii. Jednym z najefektywniejszych producentów tego enzymu są grzyby białej zgnilizny drewna, a szczególnie dobrym producentem tego enzymu jest właśnie *Cerrena unicolor*.

Wyjątkowe właściwości lakazy z tego gatunku, które od dawna wykorzystywaliśmy w swoich badaniach, zachęciły nas do zaplanowania i rozpoczęcia eksperymentów, w których chcieliśmy zweryfikować właściwości biomedyczne, w tym szczególnie przeciwnowotworowe tego enzymu.

Proszę opowiedzieć o pierwszych efektach prac, które utwierdziły Państwa w przekonaniu, że obrana droga badań jest właściwa.

Pierwsze badania dotyczyły właściwości przeciwutleniających i przeciwbakteryjnych lakazy i innych frakcji bioaktywnych pozyskanych z grzyba *Cerrena unicolor*. Otrzymane pozytywne wyniki zachęciły nas do dalszych badań na wybranych liniach komórkowych. Wykonałyśmy próby na różnych liniach komórkowych i okazało się, że najbardziej obiecujące wstępne wyniki otrzymaliśmy dla linii nowotworowych raka szyjki macicy ludzkiej. Udało się uzyskać zadowalające

wyniki dla komórek nowotworowych wyprowadzonych z tkanki pierwotnego raka szyjki macicy kobiety, jak również z tkanki przerzutu raka szyjki macicy do jelita cienkiego. Wykonałyśmy również badania na komórkach prawidłowych fibroblastów skóry ludzkiej.

Ile czasu zajęły Państwu prace, zanim opatentowano wynalazek?

Od momentu rozpoczęcia projektu badawczego dotyczącego właściwości biomedycznych lakazy z *Cerrena unicolor* do momentu przygotowania zgłoszenia patentowego prace trwały mniej więcej dwa lata. Natomiast na uzyskanie ochrony patentowej czekałyśmy prawie trzy lata.

Czytelniczy z chęcią poznają zespół, który prowadzi te badania, tym bardziej, że są to naukowcy pracujący w różnych zakładach.

Osoby bezpośrednio zaangażowane w pracę badawczą są pracownikami dwóch Zakładów naukowych na Wydziale Biologii i Biotechnologii – Zakładu Biochemii oraz Zakładu Wirusologii i Immunologii. Pomysł i plan zastosowania lakazy w tych konkretnych rozwiązaniach eksperymentalnych opracowały dr hab. Magdalena Jaszek oraz dr Anna Matuszewska z Zakładu Biochemii, natomiast badania na wybranych liniach komórkowych przeprowadziła w przeważającej części dr Magdalena Mizerska-Kowalska z Zakładu Wirusologii i Immunologii wraz ze studentami wykonującymi prace magisterskie. Preparat

lakazy zastosowany w badaniach otrzymywany jest w Zakładzie Biochemii.

Współautorami wynalazku pt. „Enzym lakaza wyizolowany z grzyba *Cerrena unicolor* do zastosowania w leczeniu raka szyjki macicy” są: dr Anna Matuszewska, dr hab. Magdalena Jaszek, dr Grzegorz Janusz, dr Monika Osińska, dr Justyna Sulej, mgr Dawid Stefaniuk, prof. Jerzy Rogalski, dr Magdalena Mizerska-Kowalska oraz prof. Martyna Kandefer-Szerszeń.

Jakie efekty chcielibyście Państwo finalnie uzyskać? Jak wynalazek rokuje na przyszłość?

Dotychczas przeprowadziłyśmy badania *in vitro*, czyli z wykorzystaniem komercyjnych linii komórkowych. Obecnie chcielibyśmy powtórzyć te analizy, ale na materiale klinicznym pochodzącym bezpośrednio od pacjentek z różnymi typami nowotworów i stopniem zaawansowania choroby nowotworowej. Natomiast, aby móc mówić o skuteczności działania lakazy w leczeniu nowotworu, należałoby przeprowadzić badania *in vivo*, czyli na żywym organizmie – najpierw na zwierzętach, a potem badania kliniczne z udziałem ludzi. Dopiero wówczas będzie można stwierdzić, na ile skuteczny i jak efektywny jest ten preparat w leczeniu konkretnych przypadków klinicznych.

Uzyskane wyniki napawają nas optymizmem i z pewnością rokuje na przyszłość. Wierzymy, że uda nam się zrealizować kolejne etapy badań.

Rozmawiała: Marta Kostrzewa

Fot. Bartosz Proff

Pradzieje Ziemi Janowskiej

Janów Lubelski muzeum ma ciągle jeszcze w budowie. Co prawda, wokół przeznaczonego na jego przyszłą siedzibę budynku po byłym więzieniu wybudowanym w latach 1825–1826 widać remontowy ruch – pojawiły się m.in. tablice informujące o środkach przeznaczonych na ten cel przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Główne imprezy organizowane pod jego szyldem, w tym wystawy, pokazywane są jednak gościnnie w budynku ze znakiem Związku Nauczycielstwa Polskiego przy ulicy Ogrodowej. A gościły tutaj wystawy nietuzinkowe, jak chociażby opisywana na łamach „Wiadomości Uniwersyteckich”, będąca pokłosiem wielkiego projektu interdyscyplinarnego zatytułowana „Wojownik i księżniczka” z Muzeum w Hrubieszowie¹. Zapewniano mnie też, że w mieście „czuje się potrzebę” posiadania muzeum, ponieważ imprezy organizowane do tej pory cieszą się nieodmiennie dużą popularnością.

Z punktu czysto zawodowego zainteresowania oczywiście interesuje mnie, jakie miejsce zajmie w janowskiej placówce archeologia. To troska o wcale niebanalnym podłożu, gdyż na południowych obrzeżach miasta znajduje się jedno z najważniejszych dla europejskiej archeologii stanowisk – miejsce tajemniczych obrzędów z czasów przed narodzeniem Chrystusa, ukryte na porośniętym dzisiaj starym lasem wzgórze w Pikulach. To właśnie tutaj pielgrzymowały w II i I w. przed Chr. tysiące groźnych germańskich Bastarnów, w tajemniczy sposób odnajdujących drogę z Kotliny Hrubieszowskiej (i nie tylko), by skandynawskim zwyczajem wypełniać rytuały nakazujące składanie swoim bogom w ofierze bezcenne przedmioty.

Dwunastohektarową (sic!) powierzchnię wzgórza przybysze podzielili na trzy strefy. Na jednej z nich odbywały się najpewniej obrzędy związane podzię-

kowaniami za pomyślne zbiory. Śladem po nich są pozatykane w ziemię sierpy, półkoski i wielkie, masywne ciosa służące do karczowania miejsc pod przyszłe uprawy. Na innym wojownicy dziękowali za sukcesy militarne, tańcząc na tarczach (ich metalowe elementy pozostały do dzisiaj wgniecione w piach), by na koniec pozostawić zatknięte w ziemię włócznie, miecze i porzucone noże bojowe. Strefa pomiędzy tymi dwoma miejscami służyła pewnie wspólnej zabawie, o czym świadczą porozbijane naczynia, ale być może również grzebaniu zmarłych, gdyż natrafiono tutaj na intrygująco niedbałe skupiska spalonych kości.

To niecodzienne miejsce zostało niestety już w latach 90. XX w. bezrozumnie splądrowane przez poszukiwaczy militariów. Wiele zabytków trafiło do prywatnych kolekcji, wiele po prostu zniszczono, ale również i te wydobyte przez archeologów albo przez nich przejęte od znalców rozproszone się po różnych kolekcjach muzealnych. W Janowie Lubelskim pozostała ich garstka i towarzyszący jej niedosyt niepełnej wiedzy o tym „cudzie archeologii”, jak mówią o nim moi skandynawscy koledzy. Pikule są ciągle kapitalną katapultą dla naukowej kariery

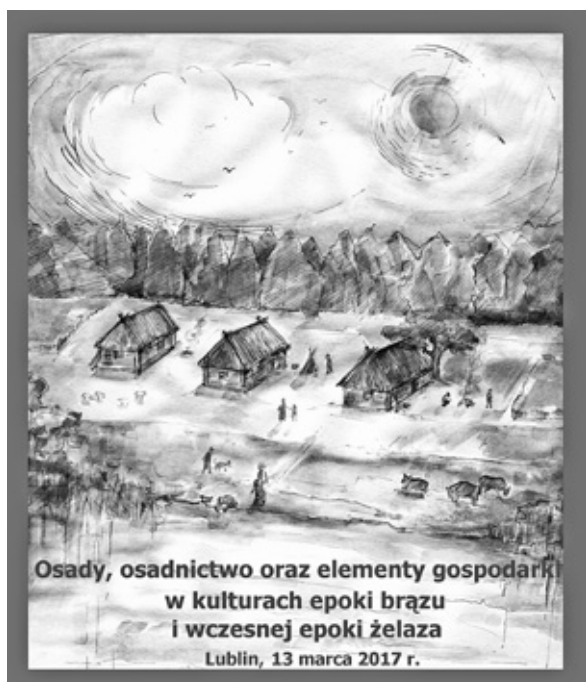
i nieodkrytym przez władze samorządowe elementem wizerunkowym – bez zastanowienia powiem – rangi Masłomęcza, Czerwna czy Ulowa.

Na szczęście w Muzeum Regionalnym w Janowie pojawiła się absolwentka archeologii UMCS – mgr Agnieszka Fac, która postanowiła wykorzystać niecodzienną szansę i spróbować pójść nauką drogą kolegów z Hrubieszowa. Rozsądnie, zanim przystąpiła do projektu mającego ponownie ożywić badania w Pikulach, zaczęła od uporządkowania zastanych zbiorów archeologicznych, również z myślą o przyszłej wystawie stałej. Efekt – „Pradzieje Ziemi Janowskiej – skarby ukryte w ziemi” – oglądaliśmy 27 marca 2017 r. Starannie przygotowana ekspozycja, z bardzo ładną i dydaktyczną oprawą plastyczną, pokazała, że archeologia tego regionu może być konkurencyjna w stosunku do sąsiednich, ale przede wszystkim w kolekcji znajdują się absolutnie unikatowe zabytki z Pikul. Robią one wrażenie nie tylko na profesjonalistach, ale również na tzw. normalnej publiczności. Nad efektownym mieczem celtyckim dyskutowano przecież długo i zawzięcie, podziwiając znakomitą technologię pozwalającą przetrwać mu ponad dwa tysiące lat w stanie „nienaruszonym”. Nad użytecznością półkosków służących do gromadzenia paszy dla zwierząt – nie mniej gorąco.

Przyjemnie oglądało się radosny ferment i słuchało słów uznania pod adresem naszej absolwentki. Wypada więc tylko mocno trzymać kciuki za tzw. ciąg dalszy. Instytut Archeologii UMCS będzie nie tylko bacznie przyglądał się wszystkiemu, co archeologicznie będzie działo się w Janowie Lubelskim, ale zapewnia wszelką pomoc, jaka może się okazać niezbędna dla realizacji zasadniczego celu, jaki postawiła przed sobą Agnieszka Fac: projektu badań stanowiska w Pikulach i szerokiej promocji tego odkrycia. Ważne jest, że kolejna absolwentka UMCS skutecznie dokumentuje skuteczność dydaktyki macierzystej Uczelni.

Andrzej Kokowski

¹ A. Kokowski, *O mariażu archeologii z medycyną sądową i sztuką*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 5 (214:2015), s. 22–23.

Seminarium archeologiczne Zakładu Epok Brązu i Wczesnego Żelaza

fazy kultury trzcinieckiej z Polski środkowej”. Ciekawie zaprezentował się mgr Jacek Jeremicz, absolwent archeologii UMCS, obecnie pracownik Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie, omawiając „Strefy produkcyjne w przestrzeni osad. Uwagi do usytuowania pieców i paleńsk na osadach kultury łużyckiej”. Mgr Wojciech Rajpold, doktorant z IA UR, przedstawił problemy badawcze „Osady z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Tarnobrzegu”. Uczestnicy zapoznali się również ze „Studiami nad osadnictwem obronnym wczesnej epoki żelaza w świetle badań grodziska Severinovka na obszarze Podola” w opracowaniu dr. hab. Marcina Ignaczaka z Instytutu Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

W dniu 13 marca 2017 r. Zakład Epok Brązu i Wczesnego Żelaza Instytutu Archeologii zorganizował na Wydziale Humanistycznym czwarte spotkanie z cyklu „Epoka brązu i wczesna epoka żelaza w środkowej i wschodniej Polsce”, tym razem poświęcone zagadnieniom osadnictwa i wybranym elementom gospodarki w kulturach epoki brązu i wczesnej epoki żelaza.

• Dr hab. Elżbieta M. Kłosińska

Archiwum Instytutu Archeologii

Referat wprowadzający „Z badań nad osadami i preferencjami osadniczymi ludności kultury łużyckiej na Lubelszczyźnie” przygotowała dr hab. Elżbieta M. Kłosińska, pomysłodawczyni cyklu i główna organizatorka wszystkich spotkań. Kolejno głos zabrali badacze z Warszawy. Mgr Łukasz Kaczmarek z Państwowego Muzeum Archeologicznego omówił „Relikty osady ludności trzcinieckiego kręgu kulturowego na stanowisku 64. w Czersku”. Dr Joanna Urban z Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk przedstawiła „Przemiany osadnicze na stanowisku Słubice w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza”. Do problematyki kultury trzcinieckiej powrócił mgr Przemysław Muzolf, doktorant Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego w referacie „Osady z późnej

Obrazy prowadził, od kilku lat stały gość lubelskich spotkań, prof. dr hab. Wojciech Blajer z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Wśród około 30 uczestników seminarium odnotować trzeba obecność: dr Małgorzaty Mogielnickiej-Urban z IAE PAN w Warszawie, mgr Grażyny Orlińskiej i mgr Anny Drzewicz z PMA, mgr Błażeja Muzolfa z Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi oraz mgr Iwony Gołub z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, Delegatury w Chełmie. Zainteresowanie tematyką seminarium naukowców z wielu krajowych ośrodków najlepiej świadczy o ponadregionalnym znaczeniu inicjatywy lubelskich spotkań. Obok pracowników Instytutu Archeologii wystąpieniom przysłuchiwali się także nasi studenci. Liczne pytania po referatach wywołały ożywioną i inspirującą dyskusję. Już dzisiaj ciekawie zapowiada się kolejne przyszłoroczne seminarium, które – jak poinformowali organizatorzy – będzie poświęcone obróbce i wykorzystaniu surowców w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza.

Niezmiennie słowa podziękowania za pomoc organizacyjną kierujemy do członków Koła Naukowego Studentów Archeologii UMCS – trudno sobie wyobrazić sprawne spotkanie bez ich zaangażowania i wsparcia. Dziękując wszystkim za obecność, zapraszamy na spotkanie w przyszłym roku.

Urszula Kurzątkowska

• Prof. dr hab. Wojciech Blajer

Archiwum Instytutu Archeologii

Sesja naukowa w 190. rocznicę urodzin Kajetana Kraszewskiego

10 marca 2017 r. w Wisznicach odbyła się sesja naukowa pt. „Kajetan Kraszewski jako człowiek pogranicza. W 190. rocznicę urodzin pisarza”, zorganizowana przez Instytut Filologii Słowiańskiej UMCS, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Wójta Gminy Wisznice i Muzeum Józefa Ignacego Karaszewskiego w Romanowie.

Sesja rozpoczęła się złożeniem kwiatów na grobie Kajetana Kraszewskiego na Starym Cmentarzu w Wisznicach. Następnie uczestnicy i zaproszeni goście zbrali się w Gminnym Ośrodku Kultury w Wisznicach, gdzie rozpoczęła się sesja naukowa, którą prowadził dr Grzegorz Figiel. Na początku głos zabrali organizatorzy: Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie – Tadeusz Sławecki, Wójt Gminy Wisznice – Piotr Dragan,

Fot. Urząd Gminy Wisznice

Kierownik Zakładu Filologii Ukraińskiej UMCS – prof. dr hab. Feliks Czyżewski i Dyrektor Muzeum J. I. Kraszewskiego w Romanowie – Krzysztof Bruczuk.

W sesji uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych i instytucji kulturalno-oświatowych z okolicznych gmin, naukowcy z Instytutu Historii i Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS, a także delegacja ze Szkoły Średniej nr VIII w Brześciu, uczniowie z Liceum Ogólnokształcącego w Wisznicach i inne osoby zainteresowane tematyką spotkania.

Obrady plenarne rozpoczęła Agnieszka Prymak-Sawic z WBP w Lublinie referatem „Portret Kajetana Kraszewskiego na tle korespondencji Józefa Ignacego”. Następnie Anna Czobodzińska-Przybysławska, długoletnia dyrektor Muzeum Kraszewskiego w Romanowie, opowiedziała o tym „Co nam zostawił Kajetan Kraszewski”. Po krótkiej przerwie wystąpiła prof. dr hab. Marija Żygałowa z Brzeskiego Uniwersytetu Technicznego z referatem „Związki kulturowe Kajetana Kraszewskiego z Zachodnim Połosem (w granicach Białorusi)”. Anna Mikiciuk, doktorantka w Zakładzie Filologii Ukraińskiej UMCS, przedstawiła „Mapę topograficzną Kajetana

Fot. Urząd Gminy Wisznice

Kraszewskiego na tle mapy kulturowej Pogranicza”. Na zakończenie prof. dr hab. Feliks Czyżewski wygłosił referat „Kajetan Kraszewski a sprawa unicka”. Po obradach plenarnych młodzież z Gimnazjum w Wisznicach zaprezentowała część artystyczną. Po zakończeniu sesji uczestnicy mieli możliwość zwiedzania Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego w Romanowie.

Omawiana sesja naukowa jest kontynuacją spotkań podejmujących tematykę rodu Kraszewskich na Podlasiu. Pierwsza konferencja odbyła się w 2012 r. z okazji nadania imienia Kajetana Kraszewskiego Gminnej Biblioteki Publicznej w Wisznicach. Pokłosiem tamtego spotkania jest monografia zbiorowa pt. *Kraszewscy na Podlasiu* pod redakcją Feliksa Czyżewskiego, Zbigniewa Fronczka i Artura Sitki.

Anna Mikiciuk

W dniu 24 marca 2017 r. w Zespole Szkół im. ks. A. Kwiatkowskiego w Bychawie odbyła się konferencja poświęcona metodyce nauczania języka polskiego dzieci i młodzieży z Ukrainy. Uczestniczyło w niej wielu nauczycieli z polskich i ukraińskich szkół. Bychawska szkoła od kilku lat znajduje się pod patronatem naszej Uczelni i współpracuje w wielu działaniach z Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS.

Jako przedstawiciel CJKP w konferencji wziął udział dr Bartłomiej Maliszewski, który przedstawił działalność Centrum, przybliżył zasady egzaminu certyfikowanego z języka polskiego jako obcego oraz wskazał metody nauczania, które dominują we współczesnej glottodydaktyce. Wystąpienie dr. B. Maliszewskiego spotkało się z dużym zainteresowaniem słuchaczy, którzy chcą rozwijać swoje kompetencje zawodowe i na

Konferencja glottodydaktyczna w Zespole Szkół w Bychawie

co dzień napotykają wiele problemów dydaktycznych, szczególnie w mieszanych klasach polsko-ukraińskich.

W Zespole Szkół im. ks. A. Kwiatkowskiego uczy się obecnie około 60 młodych Ukraińców, a lekcje języka polskiego jako obcego prowadzą z nimi m.in. nauczycielki – absolwentki studiów podyplomowych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego prowadzonych w CJKP UMCS.

Bartłomiej Maliszewski

Fot. Mateusz Psujik

• Prof. Bogusław Śliwerski

Dnia 13 marca 2017 r. odbył się kolejny wykład metodologiczny z cyklu „Inspiracje metodologiczne”, zorganizowany w Instytucie Pedagogiki przez Zakład Metodologii Nauk Pedagogicznych. Gościnnie wystąpił prof. dr hab. Bogusław Śliwerski, wybitny pedagog, autor licznych monografii z zakresu teorii wychowania, pedagogiki porównawczej, innowacji pedagogicznych oraz współczesnej myśli pedagogicznej, m.in.: *Edukacja (w) polityce. Polityka (w) edukacji* (Kraków 2015); *Diagnoza uspołecznienia publicznego szkolnictwa III RP w gorsze centralizmu* (Kraków 2013); *Współczesna myśl pedagogiczna. Znaczenie. Klasyfikacje. Badania* (Kraków 2009); *Współczesne teorie i nurty wychowania* (Kraków 1998, IV wyd. 2006) czy *Pedagogika dziecka. Studium pajdcentryzmu* (Gdańsk 2007). Laureat te-

gorocznej Nagrody Prezesa Rady Ministrów za wybitny dorobek naukowy w dziedzinie pedagogiki.

W wykładzie pt. „Błędy proceduralne i metodologiczne w badaniach społecznych” prof. B. Śliwerski omówił aktualne problemy wynikające z nieznamomości współczesnych procedur uzyskiwania tytułu naukowego, szczególnie na poziomie pracy doktorskiej oraz najczęściej występujących w pracach naukowych błędów metodologicznych.

Profesor zwracał uwagę na szczególne miejsce pedagogiki i jej subdy-

Drugą część wykładu została poświęcona analizie najczęściej występujących błędów metodologicznych w pedagogicznych rozprawach doktorskich, dotyczących m.in. doboru próby, definiowania i operacjonalizowania zmiennych, trafności analiz statystycznych. Prof. Bogusław Śliwerski zwracał uwagę na niedostateczne walory poznawcze niektórych dysertacji w dziedzinie pedagogiki oraz na brak dbałości o precyzję języka naukowego. Postulował, aby prowadzone prace zarówno doktorskie, jak i habilitacyjne charakteryzowały się wysokim

Inspiracje metodologiczne

scypin w prowadzonych badaniach naukowych oraz jej normatywny charakter. W pierwszej części wykładu akcentował obecne w Polsce stałe niedocenianie nauk społecznych (w tym pedagogiki) oraz powszechne przekonanie o niskiej jakości prowadzonych w ich obrębie badań. Do najczęściej występujących kwestii problematycznych zaliczył często podnoszony brak wymiernych efektów badań na gruncie nauk społecznych oraz nieprzestrzeganie pożądanej w uprawianiu nauki zasady polegającej na wyrażeniu zgody na prowadzenie badań w wybranym paradygmacie. Podkreślał decydujące znaczenie porozumienia naukowców (będącego lepszym rozwiązaniem niż dążenie do uzyskania jedno-

poziomem merytorycznym, w tym spójnym modelem teoretycznym. Na zakończenie prof. Bogusław Śliwerski podjął kwestię wyboru paradygmatów w badaniach społecznych oraz możliwe błędy wynikające z ich nieznamomości lub nieprzemyślanego zastosowania.

Marlena Duda

Fot. Mateusz Psujik

Fot. Piotr Korczak/Koms-Media

• Prof. Teresa Pękala wręcza plakat Andrzejowi Dziukowi, dyrektorowi Teatru im. S.I. Witkiewicza

24 i 25 lutego 2017 r., na zaproszenie Andrzeja Dziuka, Dyrektora Teatru im. Stanisława Ignacego Witkiewicza w Zakopanem, prof. dr hab. Teresa Pękala

„Witkacy. Logos and the Elements”

(kierownik Zakładu Estetyki Instytutu Filozofii UMCS) uczestniczyła w uroczystości z okazji 132. urodzin Stanisława Ignacego Witkiewicza i 32. urodzin Teatru im. S.I. Witkiewicza, w trakcie której prezentowała rezultaty współpracy Zakładu Estetyki z Teatrem.

Zakład Estetyki od kilku lat organizuje cykliczne ogólnopolskie konferencje naukowe podejmujące aktualne problemy sztuki i filozofii, w tym zagadnienia inspirowane twórczością S.I. Witkiewicza, m.in.: „Witkacy w kontekstach. Stanisław Ignacy Witkiewicz a kryzys

metafizyki” (2014), „Teatr, teatralizacja, performatywność” (2015), „Przestrzenie autonomii – sztuka, filozofia, kultura” (2016). Ich integralną częścią jest spektakl w Teatrze Witkacego i dyskusja panelowa z udziałem artystów.

Podczas uroczystości jubileuszowej prof. Teresa Pękala wręczyła plakat, przygotowany przez Krzysztofa Trojnar, promujący projekt wydawniczy *Witkacy. Logos and the Elements. Interdisciplinary Studies in Performance*, Peter Lang Edition 2017.

Krzysztof Trojnar

1st Erasmus Education Week na Wydziale Pedagogiki i Psychologii

Fot. Wojciech Bobrowicz, Anna Hawron, Mateusz Psiek

W dniach 20–24 marca 2017 r. odbyło się pierwsze na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej spotkanie o międzynarodowym charakterze poświęcone promocji mobilności studentów i pracowników w ramach programu Erasmus+. Pomysłodawcą i gospodarzem tego wydarzenia był Wydział Pedagogiki i Psychologii, a organizatorami członkowie Wydziałowego Zespołu ds. Współpracy Międzynarodowej z przewodniczącą dr hab. Anną Dudak, Prodziekanem ds. naukowych i współpracy międzynarodowej.

Wykłady i spotkania tłumaczyli pracownicy i studenci Zakładu Lingwistyki Stosowanej UMCS. Wydarzenie, które odbyło się w budynku Instytutu Pedagogiki Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS, honorowym patronatem objęli Rektor prof. dr hab. Stanisław Michałowski oraz Marszałek Województwa Lubelskiego Sławomir Sosnowski.

Głównym celem wydarzenia była promocja programu Erasmus+ wśród studentów i pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii oraz zapoznanie gości zagranicznych z ofertą dydaktyczną Wydziału. To tygodniowe spotkanie było również okazją do pogłębienia kontaktów z uniwersytetami partnerskimi, wymiany doświadczeń, zachęcenia studentów i pracowników z uczelni partner-

skich do korzystania z naszej oferty w ramach programu.

Uroczysta inauguracja wydarzenia, w którym udział wzięli przedstawiciele władz Wydziału, wykładowcy oraz studenci, odbyła się 20 marca

2017 r. w Auli Instytutu Pedagogiki. Zebranych przywitała Prodziekan ds. naukowych i współpracy międzynarodowej dr hab. Anna Dudak. Wśród zaproszonych gości znaleźli się: przedstawiciele władz rektorskich – dr Ewelina Panas, Pełnomocnik Rektora ds. Studenckich oraz Kierownik Biura ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych mgr Ryszard Straszynski wraz z pracownikami mgr Magdaleną Wierzbicką, mgr Justyną Mazur, Dyrektor Departamentu Kultury, Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie mgr Halina Drozd oraz przedstawiciele mediów. Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii prof. dr hab. Janusz Kirenko również skierował słowa powitania do przybyłych gości, wyrażając zadowolenie z tak dużego zainteresowania wykładowców z uczelni partnerskich uczestnictwem w wydarzeniu.

Następnie odbyła się prezentacja gości zagranicznych. Na 1st Erasmus Education Week gościliśmy prof. Edinę Dombi oraz prof. Zoltana Petera Nagy z Uniwersytetu Szeged (Węgry), prof. Marię Gabrielę Pediconi z Uniwersytetu „Carlo Bo” z Urbino (Włochy), prof. Carmen Moret-Tatay oraz prof. Sarę Villalba Agustin z Katolickiego Uniwersytetu „San Vecente Martir” z Walencji (Hiszpania), prof. Bożenę Švábovą z Katolickiego Uniwersytetu z Ružom-

Fot. Wojciech Bobrowicz, Anna Hawron, Mateusz Psiek

berok (Słowacja) oraz Suzanne Johnston z Stranmillis University College.

Odbyła się także krótka prezentacja Instytutów i struktury Wydziału oraz oferty dydaktycznej skierowanej do studentów Erasmus, którą przedstawiły dr Katarzyna Wołk i dr Renata Maksymiuk. Kolejną częścią poniedziałkowego programu był wykład prof. dr hab. Barbary Gawdy pt. „How do animals experience emotions?” dotyczący niezwyklej roli emocji i zdolności do ich wyrażania w świecie zwierząt. Po wykładzie zakończyła się część oficjalna. Goście, korzystając z pięknej pogody, udali się na spacer po Starym Mieście. Odwiedzili Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” i wystawę „Lublin. Pamięć miejsca” poświęconą wielokulturowemu, przedwojennemu Lublinowi, Piwnicę pod Fortuną, Muzeum Archidiecezjalne Sztuki Religijnej oraz Wieżę Trynitaruską.

Drugi dzień 1st Erasmus Education Week rozpoczął się od interesującego wykładu prof. Carmen Moret Tatay z Katolickiego Uniwersytetu z Walencji pt. „Neutral plasticity cross the lifespan. How the brain can change”. Zainteresowanie tematyką było duże, studenci chętnie zgłębiali tajniki neuroplastyczności mózgu i jego zmian w rozwoju człowieka. Wykład pt. „Drama education in creative drama activities in school” wygłosiła prof. Božena Švábová z Katolickiego Uniwersytetu z Ružomberok. Ostatni wykład tego dnia pt. „Constancy/variability of human resources according to Carol Dweck. Educational and pedagogic implications” wygłosiła prof. dr hab. Dorota Turska. W wolnej chwili między wykładami goście zwiedzili również miasteczko akademickie UMCS, Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka” pod opieką dyrektor mgr Edyty Kaczmarzkiej oraz Bibliotekę Główną UMCS, dzięki uprzejmości mgr Urszuli Poślady, i bibliotekę multimedialną Biblio Lublin w towarzystwie kierownika obiektu mgr. Grzegorza Woźniaka. Zwieńczeniem tego dnia była uroczysta kolacja w Hotelu Lublinianka.

Kolejny dzień upłynął pod znakiem warsztatów i spotkań wykładowców

ze studentami i pracownikami Wydziału. Prof. Edina Dombi z Uniwersytetu Szeged (Węgry) przeprowadziła dwa warsztaty dotyczące teorii umysłu. Wykład dr hab. Agnieszki Lewickiej-Zelent pt. „Psychopedagogic and legal aspects of mediation in Poland”, wygłoszony przez mgr Ewę Trojanowską, przybliżył uczestnikom problematykę współczesnej mediacji i jej roli w resocjalizacji.

W bogatym programie 1st Erasmus Education Week nie zabrakło również części artystycznej, którą przygotowali studenci I roku I stopnia animacji kultury. Występ pt. „Godzina Artystyczna Erasmus”, będący mieszanką tańca, śpiewu, światła, dźwięku, a także tradycji z nowoczesnością oraz wielokulturowości, stanowił wspaniałe ukoronowanie tego międzynarodowego wydarzenia.

Przedpołudniowe spotkanie 23 marca 2017 r. wypełnione było tematyką freudowską, dzięki wykładowi i warsztatowi prof. Gabrieli Marii Pediconi pt. „Freud for teachers. Fairy Tales and independent thinking”. Tego dnia odbyło się także spotkanie pracowników Biura Erasmus ze studentami naszego Wydziału. Dzięki uprzejmości mgr Magdaleny Wierzbickiej i mgr Justyny Mazur studenci zapoznali się z procedurą ubiegania się o wyjazd zagraniczny oraz z potrzebną dokumentacją. Studenci mieli możliwość poznania studentów przybyszających na Wydziale Pedagogiki i Psychologii w ramach programu Erasmus+, a byli to: Andrea Negroni (Włochy), Hajar Youki (Hiszpania), Ali Muti Çekirge (Turcja), Gül Melek Yılmaz (Turcja), Halime Oran (Turcja) oraz Şeyda Sari (Turcja). Uczestnicy poznali doświadczenia płynące z wyjazdu zagranicznego również z perspektywy naszych studentek: Justyny Ryby i Kingi Niziołek. Koło Naukowe Twórczych Pedagogów Resocjalizujących, pod kierunkiem Agnieszki Pytki, przygotowało warsztat na temat uzależnień, którego centralnym punktem była możliwość skorzystania z alkoholgli i narkogogli i przeżycia dzięki temu stanu upojenia alkoholowego i narkotykowego. Ostatnim punktem programu było

losowanie upominków dla uczestników spotkania.

W ostatnim dniu 1st Erasmus Education Week goście zagraniczni zwiedzili Przedszkole nr 12 na ul. Wolskiej 4 w towarzystwie dyrektor mgr Saby Borsuk i nauczyciela przedszkola mgr Sylwii Kustosza oraz Poradnię nr 2 na ul. Radości 8, dzięki uprzejmości dyrektor mgr Alicji Rogowskiej. Zorganizowano również pożegnalne spotkanie, w którym na zaproszenie Dziekana Wydziału Pedagogiki i Psychologii prof. dr hab. Janusza Kirenki uczestniczyli goście zagraniczni, Prodziekan ds. naukowych i współpracy międzynarodowej dr hab. Anna Dudak oraz Pełnomocnicy Dziekana ds. współpracy międzynarodowej – dr Barbara Bilewicz-Kuźnia i dr Magdalena Gontarczyk.

Podczas 1st Erasmus Education Week na uczestników czekało wiele ciekawych wykładów, wartościowych warsztatów i innych atrakcji. Zainteresowanie wśród studentów i wykładowców przekroczyło wszelkie oczekiwania. Jako organizatorzy mamy nadzieję, że jest to jedynie początek wspaniałego przedsięwzięcia o cyklicznym charakterze, które co roku będzie rozszerzało się o nowych uczestników i nowe kraje członkowskie.

Do zobaczenia na 2nd Erasmus Education Week!

*Marlena Duda
Wydziałowy Zespół ds. Współpracy
Międzynarodowej*

Fot. Wojciech Bobrowicz, Anna Hawrot, Mateusz Płużak

Fot. Wojciech Bobrowicz, Anna Hawrot, Mateusz Płużak

Dnia 17 marca 2017 r. Wydział Zamiejskowy UMCS w Puławach zorganizował swoje Drzwi Otwarte. Uczelnię odwiedziło ponad 350 uczniów z Puław i okolic, których powitali: Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Dziekan Wydziału Zamiejskowego dr hab. Grzegorz Smyk, prof. nadzw. oraz Marek Sieprawski, Kierownik Sekcji Wewnętrznej i Społecznej Odpowiedzialności Bi-

Drzwi Otwarte Wydziału Zamiejskowego w Puławach

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

znesu Grupy Azoty Zakładów Azotowych „Puławy” SA. W wydarzeniu udział wzięli również Prorektor ds. Studenckich prof. dr hab. Urszula Bobryk i Tomasz Szymajda, Prezes Zarządu Puławskiego Parku Naukowo-Technologicznego.

Dla młodzieży przygotowano szereg ciekawych wykładów, m.in. o drodze Marii Curie-Skłodowskiej do Nagrody Nobla, śladach kryminalistycznych czy świecących związkach chemicznych, mowie ciała polityków, administracji publicznej w systemie organów RP, a także zajęcia przygotowujące uczniów do

matury z WOS-u. Na odwiedzających czekały także m.in. warsztaty prowadzone przez Koła Naukowe „Bioaktywni” czy „Alkahest” oraz pokazy chemiczne. Kandydaci mogli też spróbować swoich sił w „MiniMaturze” – konkursie chemicznym, jak również uczestniczyć w ciekawych wykładach i warsztatach z fizjoterapii.

Wszystkim maturzystom przedstawiciele Wydziału Zamiejskowego UMCS życzą powodzenia na egzaminie dojrzałości i zapraszają na studia wyższe w Puławach!

Monika Lenarciak

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Drzwi Otwarte UMCS 2017

UMCS. Zadbaj o swoją przyszłość”. Pod takim hasłem odbyły się w tym roku Drzwi Otwarte UMCS, czyli jedno z najważniejszych wydarzeń na naszym Uni-

wersytecie skierowanych do kandydatów na studia. 24 marca 2017 r. młodzież zobaczyła, jak studiuje się na naszej Uczelni i dlaczego warto stać się częścią społeczności aka-

demickiej naszego Uniwersytetu. Wydarzenie odbyło się w Akademickim Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” oraz na poszczególnych Wydziałach Uczelni.

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Zebranych w Chatce Żaka przywitali przedstawiciele władz rektorskich. Rektor prof. Stanisław Michałowski podkreślił, że UMCS ma piękny dorobek na polu dydaktycznym: „Wykształciliśmy ponad 230 tys. absolwentów. Realizujemy model uczelni kompletnej, stawiamy na jakość kształcenia oraz posiadamy szeroką i atrakcyjną ofertę edukacyjną, kulturalną i sportową”. Prorektor ds. Studenckich prof. Urszula Bobryk serdecznie powitała liczne grono młodych ludzi przybyłych do ACK. Przedstawiła także nowe kierunki kształcenia na UMCS. Na studiach I stopnia są to: studia wschodnie oraz matematyka w finansach, natomiast na II stopniu można od nowego roku akademickiego studiować: technologie cyfrowe w animacji kultury, produkcję medialną oraz matematykę w finansach.

Podczas Drzwi Otwartych czekało na kandydatów wiele atrakcji i niespodzianek. Mogli przekonać się, że studiowanie to nie tylko egzaminy, kolokwia i nieprzespane noce, ale również możliwość odwiedzenia ciekawych miejsc oraz odkrycie w sobie nowych zainteresowań i pasji.

Chatka Żaka została podzielona na specjalne strefy tematyczne:

- w strefie edukacji odbyły się prezentacje oferty edukacyjnej poszczególnych jednostek UMCS (Wydziały, centra językowe);
- w strefie aktywności zainteresowani zobaczyli, jak wygląda studenckie życie na co dzień. Odbyły się pokazy, prezentacje, konkursy i gry. Można było też zrobić sobie pamiątkowe zdjęcie w fotobudce;
- w strefie szkoleń i doradztwa zawodowego odbywały się konsultacje z doradcą zawodowym z Biu-

ra Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMCS;

- ostatnią strefą był tzw. punkt konsultacyjno-informacyjny prowadzony w językach: ukraińskim, rosyjskim i angielskim.

Równoległe w Chatce Żaka trwały spotkania z przedstawicielami Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, którzy przedstawili moduły matury z matematyki i języków obcych. W Sali Widowiskowej młodzież miała okazję zobaczyć występy Zespołu Tańca Ludowego UMCS i Zespołu Tańca Towarzystwa „Impetus”. W Centrum Kultury Fizycznej rozgrywany był turniej o Puchar Rektora UMCS. Podczas Drzwi Otwartych odbył się również finał popularnego wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych konkursu językowego „The Faces of America”.

Zwieńczeniem dnia była część muzyczna. Najpierw zagrał zespół z UMCS, zaś gwiazdą wieczoru była Bovska, która ma za sobą występy na najważniejszych festiwalach w kraju, m.in. Open'erze, Orange Warsaw Fe-

stival czy Krajowym Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu. Podczas koncertu zaśpiewała swoją słynną piosenkę *Kaktus*, która jest motywem przewodnim czołówki serialu *Druga szansa*.

W bogatym programie Drzwi Otwartych UMCS nie zabrakło także punktów dotyczących Patronki Uniwersytetu, związanych z jubileuszem 150. rocznicy jej urodzin. Na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki wygłoszony został wykład pt. „Maria Skłodowska-Curie – życie i dorobek naukowy”. Na Wydziale Chemii uczniowie z Gimnazjum im. Marii Curie-Skłodowskiej w Łucce wystawili program artystyczny pt. „Maria Curie-Skłodowska – kobieta, która zmieniła świat...”. Tam też odbył się wykład pt. „Maria Curie-Skłodowska a odkrycie radu”. Rozstrzygnięto również konkurs na najlepszego sobowtóra Patronki Uniwersytetu, zorganizowany przez TV UMCS.

Drzwi Otwarte były relacjonowane na żywo przez Telewizję Akademicką oraz Akademickie Radio Centrum.

Katarzyna Kozielowicz

Fot. Bartosz Prohl

W tym roku akademickim na naszym Uniwersytecie został utworzony Własny Fundusz Stypendialny (WFS), dzięki któremu najlepsi studenci mogli ubiegać się o stypendia przyznawane za szczególne wyniki oraz dokonania w czterech kategoriach: osiągnięcia naukowe, sukcesy artystyczne, osiągnięcia sportowe oraz działalność społeczna.

Ufundowano 35 stypendiów, sfinansowanych w ramach programu Santander Universidades, który w Polsce jest częścią Banku Zachodniego WBK S.A.

Nagrodzeni zostali: Karolina Badurowicz, Izabela Bany, Emil Benedykciuk, Hamza Boulegmane, Paweł Czuliński, Tomasz Drab, Anna Drapsa, Magdalena Drwał, Kamil Filipek, Rafał Formal, Ewa Hałasa, Marta Jujka, Jakub Knurek, Irena Kovalenko, Mateusz Kozłowski, Dorota Matacz, Paulina Maziarz, Łukasz Mietlicki, Konrad Mulewicz, Magdalena Oronowicz, Przemysław Pawelczuk, Patryk Pawelec, Iryna Lavrushko, Magdalena Podkańska, Karolina Polak, Karolina Reszko, Jakub Stefaniuk, Kamil Sypek, Agnieszka Szmidt, Karolina Wawrzonek, Wiktor Wieruszewski.

Uroczyste wręczenie dyplomów odbyło się 6 marca 2017 r. w Sali Senatu UMCS. Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski rozpoczął spotkanie słowami: „Bardzo się cieszę, że mogliśmy po raz pierwszy przyznać dodatkowe stypendia, ponieważ na naszej Uczelni jest naprawdę dużo osób działających na różnych polach. W pierwszej edycji WFS mamy takie kategorie, które w pełni korespondują z działalnością

Własny Fundusz Stypendialny na UMCS

Fot. Bartosz Proń

Uczelni. Stypendia są przyznawane za osiągnięcia naukowe, artystyczne, sportowe i społeczne. Stypendia przyznaliśmy nie tylko studentom z Polski, ale i studentom z zagranicy. O prestiżu przyznawanych sty-

Fot. Bartosz Proń

pendiów świadczy liczba złożonych wniosków, których było 260. Ostatecznie wybrano 35 studentów, którzy za wybitne osiągnięcia w swoich dziedzinach otrzymali stypendia”.

Dyrektor Departamentu Santander Universidades Tomasz Mielniczuk podkreślił: „Ważne jest dla nas, by wszyscy dostrzegli wybitnych studentów, którzy skrywają w sobie ogromny potencjał – a co więcej, chcą się nim podzielić z innymi. Bank Zachodni WBK S.A. chciałby rozwijać współpracę z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej po to właśnie, by promować nowoczesną naukę”.

Tomasz Mielniczuk zwrócił również uwagę na to, że studenci UMCS otrzymali stypendia, które pocho-

dzą ze środków Banku Zachodniego WBK S.A., będącego właścicielem programu Santander Universidades. Nagrodzone osoby są pierwszymi beneficjentami międzynarodowego projektu zakładającego współpracę Santander Universidades z UMCS.

Idea będzie kontynuowana. Uczelnia przeznaczyła już środki finansowe z budżetu UMCS za rok 2016 w wysokości 200 tys. zł na WFS. W kolejnej edycji w dużej mierze wspierani będą najzdolniejsi studenci pierwszego roku studiów, posiadający szczególne osiągnięcia zdobyte jeszcze w szkole ponadgimnazjalnej.

Santander Universidades to jednostka międzynarodowa, której celem jest wspieranie szkolnictwa wyższego, badań naukowych oraz propagowanie idei przedsiębiorczości. W tej chwili w programie Santander znajduje się ponad 60 uczelni wyższych w Polsce. Uczestniczenie w nim daje możliwość realizowania atrakcyjnych programów stypendialnych, indywidualnych programów badawczych z zakresu przedsiębiorczości, rozwoju badań naukowych, mobilności studentów i pracowników, promocji kultury i języka hiszpańskiego oraz rozwoju networkingu i wymiany wiedzy na ogólnoswiatowym poziomie.

Marta Kostrzewa

Fot. Bartosz Proń

Marzec w Samorządzie Studentów

Marzec wykorzystaliśmy na 110%. Nie weryfikowaliśmy tego w żaden sposób, ale bardzo możliwe, że pobiliśmy rekord w ilości zorganizowanych wydarzeń (nie licząc oczywiście maja, który co roku pęka w szwach). Oto cały nasz miesiąc w datach.

*

7 marca rozpoczął się Turniej o Puchar Rektora UMCS w dwóch kategoriach: futsal oraz piłka siatkowa. Drużyny walczą nie tylko o puchar, cześć i chwałę, ale również o sprzęt sportowy. Na informacje o zwyciężcach musimy jeszcze poczekać – potyczki w piłkę siatkową wciąż trwają. Chłopaki nie mają dość!

*

8 marca już po raz trzeci zorganizowaliśmy Chatkę Kobiet, podczas której na panie czekało mnóstwo przyjemności – od voucherów, przez zabiegi pielęgnacyjne, aż po indywidualne konsultacje z dietetyczką oraz stylistką. Każda przedstawicielka płci pięknej, która odwiedziła tego dnia Chatkę Żaka, mogła liczyć także na tulipana i sesję zdjęciową. Wszystko to z okazji naszego święta – Dnia Kobiet, które-

Fot. Jacek Lewandowski

• Stoisko makijażowe podczas Chatki Kobiet

Fot. Jacek Lewandowski

• Koncert Buslava podczas Chatki Kobiet

go obchody na miasteczku akademickim zaczynamy już powoli traktować jako tradycję. Zwieńczeniem wydarzenia był magiczny koncert Buslava. Było ze wszech miar doskonale!

*

9 marca poświęciliśmy panom – w końcu oni także zasługują na wszystko, co najlepsze. To właśnie ze względu na nich (i nieśmiało raczkujące w Polsce święto – Dzień Mężczyzn) zorganizowaliśmy kolejną edycję Studenckich Maratonów Filmowych. Hasło przewodnie: męskie kino. Były więc samochody, pościgi, wybuchy i porządna dawka testosteronu. Repertuar został przy tym dobrany na tyle starannie, że i panie nie miały na co narzekać.

*

20 marca upłynął termin, kiedy samorządy studenckie, koła naukowe i inne organizacje spełniające określone kryteria mogły składać wnioski o dofinansowanie. Samorząd Studentów UMCS przeznaczył na konkurs grantowy kwotę 15 000 zł. Prace komisji grantowej nad oceną wniosków trwają.

*

24 marca wzięliśmy udział w Drzwiach Otwartych UMCS. W naszych dwóch strefach uczniowie szkół ponadgimnazjalnych mogli trochę odpocząć od biegania pomiędzy stoiskami Wydziałów. Odpowiedzieliśmy na milion pytań o to, jak wygląda życie studenckie w Lublinie oraz zaprezentowaliśmy różne ciekawe opcje działania poza studiami. Wspólnie odpoczywaliśmy na leżakach i pufach, na spokojnie rozmawiając o wszystkim i o niczym – w końcu atmosfera to jeden z największych atutów UMCS. Zadała o nią także Bovska, która zagrała niesamowity koncert. Do tej pory mamy ciarki na plecach!

*

29 marca to termin dwóch kolejnych inicjatyw. Pierwsza w dzień, druga

w nocy. Pierwsza poważna, druga wręcz przeciwnie. Pierwsza to Targi Mobilności Studenckiej, druga to Studenckie Maratony Filmowe – humor dla dorosłych. W ramach Targów osoby zainteresowane podróżami po całym świecie mogły posłuchać, jak się za to zabrać. Przedstawiciele czterech funkcjonujących w Lublinie organizacji opowiadali o różnych opcjach, które mamy jako studenci – m.in. o wymianach studenckich, praktykach i stażach, pracy za granicą czy wolontariacie. W ramach Maratonów natomiast obejrzelśmy dwie komedie, żeby naładować się dobrą energią. Zadanie wykonane, śmiechom nie było końca.

*

31 marca ogłosiliśmy trzecią gwiazdę, która zagra na Kozienaliach – ku wielkiej radości fanów w maju na ul. Bernardyńskiej posłuchamy zespołu Hey. Już wcześniej wiadome było wszem i wobec, że wśród wykonawców znajdą się także Łona i Webber oraz Natalia Nykiel. Lista jest jeszcze długa i za dużo mówić jeszcze nie możemy, ale jedno jest pewne – jest moc!

Maria Paradzińska

Fot. Marcin Wiechink

• Stoisko Samorządu Studentów UMCS podczas Drzwi Otwartych

Fot. Marcin Wiechink

• Strefa chilloutu podczas Drzwi Otwartych

58. Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym

Dobiegła końca 58. edycja Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, której tematem przewodnim były „Systemy religijne świata”. Organizatorem zawodów był Komitet Główny Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym kierowany przez prof. dr. hab. Konstantego Adama Wojtaszczyka.

Siedziba KG od 2013 r. mieści się w Instytucie Europeistyki Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego. Współorganizatorem w okręgu lubelskim jest Wydział Politologii UMCS. Funkcję Przewodniczącego Komitetu Okręgowego pełni prof. dr hab. Grzegorz Janusz, zaś Sekretarzem Okręgowym od 2010 r. jest dr Joanna Sanecka-Tyczyńska. Olimpiadę organizujemy na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Historia zawodów sięga 1959 r. Wśród uczniów i nauczycieli konkurs ma opinię jednego z najtrudniejszych i najbardziej wymagających, którego program wykracza dalece poza podstawę programową wiedzy o społeczeństwie.

Twórcy Olimpiady postawili sobie za cel rozbudzenie i rozwijanie wśród młodych ludzi zainteresowania życiem społeczno-politycznym oraz gospodarczym kraju i świata, kształtowanie świadomości i właściwych postaw obywatelskich młodego pokolenia, rozwijanie aktywności badawczej uczniów, pobudzenie twórczego myślenia, wspomaganie zdolności stosowania zdobytej wiedzy w praktycznym działaniu, lepsze przygotowanie uczniów do nauki w szkołach wyższego stopnia i do wykonywania zawodu, zwiększenie poziomu partycypacji młodych ludzi w życiu społecznym jako świadomych obywateli, rozbudzenie potrzeby prowadzenia dialogu międzykulturowego, przy jednoczesnym zrozumieniu nieodzowności wzmacniania własnej tożsamości narodo-

wej oraz patriotyzmu [z Preambuły Olimpiady].

Program złożony jest z dwóch bloków tematycznych. Stały – dla wszystkich edycji Olimpiady obejmuje dwie główne grupy tematyczne: przemiany społeczno-gospodarcze we współczesnym świecie i w Polsce oraz struktury i mechanizmy życia politycznego w Polsce i świecie. Zmienny blok tematyczny jest ustalany corocznie dla każdej edycji zawodów i zawiera problematykę wynikającą najczęściej z jednego z tematów bloku stałego, odpowiednio rozszerzonego i wyrażonego w hasle danej edycji. Uczestnicy muszą zmierzyć się z pytaniami dotyczącymi problemów współczesnego świata, gospodarki, polityki międzynarodowej, konstytucyjnych ustrojów państw, integracji europejskiej oraz historii najnowszej.

Na Olimpiadę składają się trzy części: jednoetapowe zawody I stopnia (szkolne) – test pisemny z programu stałego; dwuetapowe zawody II stopnia (okręgowe) – test pisemny oraz pytania problemowe (część ustna), obie części z zakresu programu stałego oraz zmiennego; trzyczęściowe zawody III stopnia (centralne) – test pisemny, część ustna oraz quiz dla dziesięciu najlepszych laureatów (wszystkie części z zakresu programu stałego oraz zmiennego). Dodatkowo, podczas zawodów centralnych organizowany jest Konkurs Oratorski o Nagrodę Specjalną Przewodniczącego Komitetu Głównego. Uczestniczy w nim trzech wylosowanych uczestników, każdy ma

pięć minut na prezentację tematu zmiennego. Ich wypowiedzi oceniane są przez jury złożone ze specjalistów z dziedziny języka polskiego. Laureaci i finaliści rokrocznie otrzymują liczne nagrody finansowe i rzeczowe. Najważniejszymi z nich są indeksy niemal wszystkich uniwersytetów w Polsce, otwierające drogę na wiele kierunków społecznych i ekonomicznych.

W roku szkolnym 2016/2017 zawody szkolne odbyły się 25 listopada 2016 r., zaś etap okręgowy zorganizowano 14 stycznia 2017 r. na Wydziale Politologii UMCS. W eliminacjach szkolnych wzięło udział 553 uczniów z 39 szkół. Na zawody okręgowe przyjechało 26 uczniów reprezentujących 12 szkół. 18 i 19 marca 2017 r. w Warszawie odbył się etap centralny 58. Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym. Lubelszczyznę reprezentowało pięciu uczestników wyłonionych w zawodach okręgowych: Arkadiusz Kuś (status finalisty) z III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie, Julia Niedziela (status finalisty) z Prywatnego Liceum Ogólnokształcącego im. Królowej Jadwigi w Lublinie, Inga Rybczyńska (status finalisty) z I Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Lublinie oraz Inga Szczerbińska i Krzysztof Łoza (status finalisty) z I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Zamoyskiego w Zamościu. W Konkursie Oratorskim drugie miejsce zajął Arkadiusz Kuś.

Rokrocznie gorąco zachęcamy uczniów szkół ponadgimnazjalnych do udziału w konkursie. Tym bardziej, że dotychczasowe doświadczenia przekonują, iż uczestnicy Olimpiady są później bardzo dobrymi studentami, a po ukończeniu studiów – liczącymi się uczestnikami życia publicznego i naukowego.

Joanna Sanecka-Tyczyńska

XXXVI Studencka Debata pt. „Podstawy modelowania 3D – Warsztaty Archicad”

24 marca 2017 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbyła się XXXVI Studencka Debata z cyklu „Gospodarka przestrzenna w teorii i praktyce”, zorganizowana przez członków Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity” pod kierownictwem dr Dagmary Kociuby. Tematem spotkania były „Podstawy modelowania 3D – Warsztaty Archicad”. Tym razem tradycyjna forma debaty została wzbogacona o warsztaty dotyczące modelowania w 3D.

na warsztatach przybliżyła możliwości wykorzystywania tego programu przy tworzeniu projektów osiedli mieszkaniowych. Ponadto, omówiła poszczególne funkcje i narzędzia programu oraz przedstawiła sposób ich wykorzystywania. Zadaniem uczestników warsztatów było zaprojektowanie domu jednorodzinnego oraz zagospodarowanie działki w perspekty-

Fot. Ewa Głowacka

Fot. Ewa Głowacka

Kierunek studiów, jakim jest gospodarka przestrzenna, wymaga ciągłego rozwoju studentów na płaszczyznach nauk przyrodniczych, społeczno-gospodarczych oraz technicznych. Połączenie wymienionych dziedzin powinno pobudzać ich do kreatywnego myślenia, proponowania niekonwencjonalnych rozwiązań zagospodarowania przestrzennego terenów, jak i umiejętnego przedstawiania swoich pomysłów w projektach. To wszystko wymaga posiadania bardzo dobrych umie-

jętności posługiwania się komputerowymi programami graficznymi.

Studenckie Koło Naukowe Planistów „SmartCity”, wychodząc naprzeciw potrzebom studentów gospodarki przestrzennej w naszym mieście, zorganizowało bezpłatne warsztaty, które pozwoliły przybliżyć techniki modelowania trójwymiarowego w programie Archicad. Prowadząca warsztaty inż. Magdalena Matejek, studentka I roku II stopnia gospodarki przestrzennej na UMCS oraz II roku architektury na WSPA, osobom zgromadzonym

wie całego osiedla. W warsztatach uczestniczyli studenci naszej Uczelni oraz licznie zgromadzeni studenci Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, którzy z niecierpliwością czekają na kolejną edycję warsztatów.

Debata odbyła się pod patronatem: Rektora UMCS prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego i Dziekana Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS dr. hab. Sławomira Terpiłowskiego, prof. nadzw.

*Ewa Głowacka
SKNP „SmartCity”*

Archiwum autorów

Studentki rusycystyki już po raz drugi na praktyce w Moskwie

Od kilku lat przy Instytucie Filologii Słowiańskiej UMCS działa pod przewodnictwem mgr Małgorzaty Nakoniecznej Komisja ds. Współpracy z Pracodawcami IFS, której przedsięwzięcia podejmowane wspólnie z Radą Pracodawców IFS prowadzą do sukcesywnego wdrażania opracowanych wcześniej modeli dostosowywania programu kształcenia slawistów do potrzeb dzisiejszego, jakże trudnego rynku pracy. Stałym uzgodnieniem tych dwóch ciał z dyrekcją IFS podlegają również modelowe programy praktyk zawodowych dla studentów oraz procedury i możliwości współpracy Uczelni z podmiotami działającymi w przestrzeni gospodarczej.

Zarówno przedsiębiorcy i urzędy, jak też jednostki samorządowe mogą dziś wspólnie z poszczególnymi uczelniami opracowywać programy studiów, uczestniczyć w procesie kształcenia poprzez organizowanie zajęć praktycznych. Zmiany te wprowadzone zostały wraz z nowelizacją ustawy o szkolnictwie wyższym. Wymagają one, aby absolwenci otrzymywali kompleksowe wykształcenie, które opierać się będzie nie tylko na wiedzy, ale także na umiejętnościach i kompetencjach społecznych. Ustawiczne podejmowanie efektywnej współpracy pomiędzy nauką a biznesem jest niezwykle konieczne, jeżeli uczelnie chcą

kształcić studentów w taki sposób, aby po studiach kompetencje młodych ludzi i ich wiedza odpowiadały na realne zapotrzebowanie rynku.

W praktyce rozwiązywanie takich kwestii przysparza zazwyczaj wielu problemów, choć w teorii nie wydaje się skomplikowanym zagadnieniem. W Instytucie Filologii Słowiańskiej tego typu bariery są z powodzeniem przełamywane.

Mgr Robert Mazur, członek Rady Pracodawców IFS, a jednocześnie wykładowca przedmiotów z zakresu turystyki, lubelski touroperator i dyrektor „Watra Travel” Sp. z o.o., w składzie grupy zorganizowanej przez Lubelską Regionalną Organizację Turystyczną,

kolejny już raz brał udział w Międzynarodowych Targach Turystycznych MITT w Moskwie w dniach 13–16 marca 2017 r. Podobnie jak i w roku ubiegłym, zaprosił on do współpracy dwie studentki I roku II st. rusycystyki UMCS, przebywające aktualnie na semestralnych studiach w Moskiewskim Uniwersytecie Państwowym im. M.W. Łomonosowa – Magdalenę Prusakowską i Agnieszkę Żyłą.

Same Targi są głównym forum dla profesjonalistów branży turystycznej i najważniejszym przedsięwzięciem promującym turystykę na obszarze Federacji Rosyjskiej. Odbływały się one w największym centrum wystawienniczym stolicy Rosji – „Expo-centr”, na powierzchni 60 tys. m². W Targach wzięło udział ponad 1600 wystawców z ok. 180 krajów i regionów całego świata, a imprezę odwiedziło ponad 30 tys. osób, w tym w większości przedstawiciele rosyjskiego przemysłu turystycznego. W tym roku po raz pierwszy targi MITT zostały połączone z targami medycznymi INTERMED. Zbiegło się to z organizacją stoiska promującego turystykę prozdrowotną, realizowanego przez Polską Organi-

zając Turystyczną w ramach projektu „Marka Polskiej Gospodarki” autorstwa Ministerstwa Rozwoju.

„W rozmowach z rosyjskojęzycznymi klientami i kontrahentami bardzo pomocnym wsparciem na naszym stoisku – informuje Robert Mazur – były obydwie panie studentki, które w ramach praktyk i ćwiczeń z zakresu różnic programowych z praktycznego tłumaczenia, zleconych przez dr. Leszka Mikruta, udzielały po rosyjsku informacji o atrakcjach turystycznych regionu lubelskiego i prezentowały w tymże języku nasze materiały promocyjne. Miały one również możliwość aktywnego uczestniczenia w tłumaczeniach rozmów bilateralnych pomiędzy rosyjskimi a polskimi kontrahentami z branży turystycznej touroperatorów oraz samodzielnego prowadzenia rozmów na stoiskach wystawienniczych innych państw z rosyjskiej strefy językowej”.

Za udział i pomoc w obsłudze klientów na moskiewskim stoisku studentki otrzymały od przedstawicieli zarządu LROT i „Watra Travel” Sp. z o.o. bardzo wysokie oceny za swoje zaangażowanie i wykazane kompetencje językowe. Wstępne oceny spotkań branżowych i rozmów prowadzonych podczas Targów Turystycznych MITT pozwalają na optymistyczne założenia, że ruch turystyczny do Polski z Rosji oraz z państw członkowskich Wspólnoty Niepodległych Państw będzie wzrastał, a tym samym będą pojawiały się coraz szersze możliwości zatrudnienia dla absolwentów rusycystyki, wśród których największe szanse mogą mieć studenci UMCS ze względu na uczestnictwo w Radzie Pracodawców przy IFS przedstawiciela dużego lubelskiego touroperatora.

„Taka możliwość praktycznego weryfikowania i wykorzystania zdobywanej wiedzy językowej oraz umiejętności filologicznych przez studentów UMCS podczas Targów Turystycznych MITT, przy współpracy z konkretnym przedstawicielem przedsiębiorców wchodzący w skład Rady Pracodawców przy IFS UMCS, była dla studentów bardzo dobrą okazją do praktycznego sprawdzenia znajomości języka, jak również korzystnym wsparciem dla przedsiębiorcy”

– podkreślił Robert Mazur. „Należy również przypuszczać, że dla Polaków kierunek wyjazdów turystycznych do Federacji Rosyjskiej (Moskwa, Petersburg, Syberia, rejsy rzekami, rejsy po Morzu Czarnym, itp.) oraz innych państw WNP (Białoruś, Armenia, Azerbejdżan, Kazachstan, Kirgistan, Mołdawia, Tadżykistan, Turkmenistan i Uzbekistan) może być bardzo atrakcyjną ofertą. I takie właśnie propozycje w najbliższym czasie będziemy przedstawiać naszym klientom” – podsumował.

Dziś rosyjskojęzyczni turyści są w Europie i na świecie znaczącymi i ważnymi konsumentami usług turystycznych, a Polska ma szansę w tym kontekście powrócić do dobrych czasów wzajemnie korzystnej dla obydwu stron wymiany turystycznej. Taka właśnie perspektywa podróżniczej aktywności na rynku rosyjskim umożliwi zatrudnienie absolwentów rusycystyki w szeroko rozumianej branży turystycznej w naszym kraju, jak również pozwoli na ich wyjazdy w charakterze pilotów wycieczek, a nawet rezydentów polskich biur turystycznych za granicę, wszędzie tam, gdzie rosyjski jest powszechnie używanym językiem.

„Kiedy poproszono mnie o udział w Targach Turystycznych w Moskwie, nie zastanawiałam się ani chwili” – zwierza się studentka rusycystyki Agnieszka Żyła. „Z reguły jestem bowiem człowiekiem ciekawym świata i wszystkiego, co nowe. Pomimo że nigdy nie brałam udziału w tego typu imprezie, wiedziałam, że stres mną nie zawładnie. Targi odbywały się w połowie marca, a wraz z koleżanką przyjechałyśmy na wymianę studencką już na początku lutego, także chrzest bojowy w postaci swobodnego porozumiewania się z rodowitymi użytkownikami języka rosyjskiego miałyśmy już za sobą. Obawy pojawiły się tylko w związku z naszą stosunkowo nikłą wiedzą na temat regionu lubelskiego, gdyż obie pochodzimy z innych części kraju. Wystarczyło jednak przejrzeć kilka przewodników i byłyśmy gotowe na spotkanie z przygodą”.

„Byłam bardzo podekscytowana, kiedy dowiedziałam się o możliwo-

ści pomocy podczas Targów Turystycznych w Moskwie” – wspomina studentka Magdalena Prusakowska. „Nigdy wcześniej nie brałam udziału w podobnego typu wydarzeniach. Dlatego, jak to zwykle bywa, ogarnął mnie lęk przed nieznanym. Bałam się, że mój poziom języka nie będzie wystarczająco dobry, że nie sprawdzę się w powierzanej mi roli. Jednak ciekawość wygrała ze strachem. Przecież była to wyjątkowa okazja do sprawdzenia swoich umiejętności. Już pierwszego dnia, po paru rozmowach z klientami, lęk odszedł w zapomnienie. Podchodzili do nas zarówno przedstawiciele biur podróży, zainteresowani współpracą z »Watra Travel«, jak i potencjalni klienci tego touroperatora czy też ludzie rozważający możliwość spędzenia tegorocznego urlopu w Polsce” – dodaje.

„Naszym głównym zadaniem było promowanie zarówno Lublina, jak i całego województwa lubelskiego” – podkreśla Aga. „Rosjanie bardzo chętnie podchodzili do naszego stoiska, niektórzy zaciekawieni ofertą, a niektórzy chcąc podzielić się swoimi wspomnieniami z pobytu w Polsce. Niestety, większość przyjeżdżających nad Wisłę za cel swojej podróży wciąż wybiera Warszawę lub Kraków. Być może jest to związane ze słabą promocją Lublina za granicą. Mało kto wie, gdzie położone jest nasze miasto, dlatego warto je odwiedzić, jakim bogactwem kulturowym może się pochwalić. Mam nadzieję, że choćby część osób udało nam się przekonać do przyjazdu nad Bystrycę” – uśmiecha się.

„Wielu odwiedzających zatrzymało się obok nas, żeby po prostu powiedzieć, jak bardzo kochają Polskę, że często u nas bywają i że nasz kraj jest przepiękny” – dumnie za-

Archiwum autorów

uważa Magda. „Było nam bardzo miło słyszeć, iż Rosjanie naprawdę nas lubią. Jednak rozmowy nie koncentrowały się tylko wokół naszego pięknego kraju. Był to po prostu czas, kiedy można było zbliżyć się z naszymi wschodnimi braćmi i porozmawiać zwyczajnie – o życiu. Mogę bez zbędnej kokieterii stwierdzić, że warto było uczestniczyć w Targach. Miałam okazję jeszcze jako studentka zobaczyć, jak wygląda praca związana z turystyką, a to zmusza do refleksji nad wyborem przyszłego zawodu. Obydwie z koleżanką przekonaliśmy się również, że wiedza, którą posiadaliśmy podczas zajęć na UMCS, bardzo nam się przydała w praktyce. Dzięki bazie teoretycznej, bez większych problemów poradziłyśmy sobie w odnalezieniu się w realiach żywego języka, gdzie nie ma czasu na przemyślenie wypowiedzi” – podsumowuje.

Projekt, spontanicznie powstały w ubiegłym roku, a w bieżącym kontynuowany i dwukrotnie już z powodzeniem zrealizowany, stał się zarówno dla byłych już, jak i obecnych jeszcze studentek rusycystyki oraz dla członka Rady Pracodawców IFS bardzo pozytywnym i niezwykle potrzebnym doświadczeniem. Dowodzi on, że nabywane w trakcie studiów kompetencje językowe i wiedza akademicka z zakresu realizowania obcego obszaru językowego znajdują swe realne odzwierciedlenie w codziennej praktyce. Przebywające wciąż jeszcze w Moskwie studentki, podobnie jak i ich ubiegłoroczne koleżanki, przekonały się, iż język rosyjski oraz umiejętność tłumaczenia mogą stanowić ich wartościową kartę przetargową w czekającym już je niedługo trudnym i odpowiedzialnym życiu zawodowym. A dyrektor lubelskiego Biura Podróży „Watra Travel” nie tylko ponownie skorzystał z profesjonalnej pomocy specjalistycznej filologów, ale także sam ma poczucie satysfakcji z dobrze spełnionej misji jako pracodawca.

Dr Leszek Mikrut

*Mgr Małgorzata Nakonieczna
Pracownia Glottodydaktyki
Instytut Filologii Słowiańskiej UMCS*

W dniach 1-2 kwietnia 2017 r. w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS już po raz trzeci odbyły się egzaminy certyfikatowe z języka polskiego jako obcego.

Egzaminy z języka polskiego jako obcego

Fot. Władysław Kostko

Egzaminy te przeprowadzane są na podstawie uprawnień nadanych naszej Uczelni przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Oparte na europejskich standardach wymagań egzaminacyjnych zgodnych z zaleceniami Rady Europy, odbywają się w naszej placówce według harmonogramu ustalonego przez Państwową Komisję ds. Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego. W jej skład wchodzi wybitni naukowcy z całej Polski i przedstawiciele czterech ministerstw: Ministerstwa Nauki i Szkol-

nięzanej z przygotowaniem standardów egzaminacyjnych, opracowywaniem zadań oraz przeprowadzaniem samych egzaminów.

Do egzaminów mogą przystąpić wszyscy cudzoziemcy i obywatele polscy na stałe mieszkający za granicą, zainteresowani udokumentowaniem stopnia swojej biegłości w języku polskim. Certyfikat uzyskany po zdaniu egzaminu jest jedynym państwowym dokumentem poświadczającym znajomość języka polskiego na określonym poziomie zaawansowania językowego. W obecnej sesji do egzaminu przystąpiło 69 uczestników na różnych poziomach zaawansowania językowego: B1, B2 i C1. Rosnącym zainteresowaniem cieszą się egzaminy dla młodzieży (obecnie są przeprowadzane na poziomie B1), które młodym ludziom umożliwiają podjęcie studiów w Polsce.

Agata Małyska

Fot. Władysław Kostko

nictwa Wyższego, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Członkami komisji egzaminacyjnej w UMCS są pracownicy Centrum, posiadający wieloletnie doświadczenie w pracy

Fot. Władysław Kostko

Fiskus u prawników

W dniu 23 marca 2017 r. na Wydziale Prawa i Administracji odbyło się spotkanie członków Studenckiego Koła Naukowego Prawa Podatkowego UMCS z Naczelnikiem Pierwszego Urzędu Skarbowego w Lublinie – dr. Arturem Krukowskim, absolwentem UMCS. Zostało ono zorganizowane we współpracy koła naukowego oraz Katedry Prawa Finansowego UMCS.

Studenci mogli się dowiedzieć, jak przebiegają zmiany w administracji skarbowej po największej od lat reformie, która weszła w życie 1 marca 2017 r., oraz jakie perspektywy niesie ona dla przyszłych absolwentów Wydziału Prawa i Administracji. Jednym z zagadnień poruszonych podczas wystąpienia Naczelnika był również problem przestępstw skarbowych popełnianych na terenie Lublina i wo-

jewództwa lubelskiego. Z uwagi na położenie przy wschodniej granicy Unii Europejskiej nasz region jest szczególnie narażony na wprowadzanie do obrotu alkoholu i papierosów bez polskich znaków akcyzy czy wyłudzenia zwrotu podatku od towarów i usług. Problemy te powiększa rosnący z roku na rok udział transakcji wewnątrzunijnych, stawiających przed polskimi organami podatkowymi coraz to nowe wyzwania,

także wiążące się z pozyskiwaniem młodej, wykwalifikowanej kadry.

Poza dyskusją nad zagadnieniami przemian w organizacji administracji skarbowej oraz bieżących wyzwań w realizacji postawionych przed nią zadań, spotkanie było okazją do zawarcia porozumienia o współpracy pomiędzy Wydziałem Prawa i Administracji a Izłą Administracji Skarbowej w Lublinie. Na jego podstawie studenci będą mogli odbywać praktyki oraz korzystać ze szkoleń i warsztatów przeprowadzanych przez pracowników lubelskiego fiskusa. Za realizację umowy od strony Wydziału Prawa i Administracji odpowiedzialna jest Katedra Prawa Finansowego, natomiast od strony Izby Administracji Skarbowej – Pierwszy Urząd Skarbowy w Lublinie.

*Tomasz Woźniak
Katedra Prawa Finansowego*

Tak dla aktywności fizycznej!

W dniu 22 marca 2017 r. w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji UMCS odbyła się konferencja „Tak dla aktywności fizycznej!”, zorganizowana przez Samorząd Studentów WPIA oraz Centrum Kultury Fizycznej.

Spotkanie rozpoczęło się od przywitania gości, prelegentów oraz Dyrektora Centrum Kultury Fizycznej UMCS dr. Tomasz Bieleckiego przez wiceprzewodniczącą Samorządu Studentów WPIA Adama Sarzyńskiego.

Część merytoryczną konferencji rozpoczęło wystąpienie dr. Krzysztofa Krawczyka pt. „Przedstawienie aktualnej sytuacji aktywności i wydolności studentów na podstawie przeprowadzonych badań”. Poruszył problematykę aktywności fizycznej wśród studentów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, jej prze-

bieg przed rozpoczęciem regularnych treningów oraz w ich trakcie, a także pozytywne rezultaty ćwiczeń.

Następnie wykład pt. „Aktywność fizyczna studentów i jej walory: bieganie, ćwiczenia na siłowni (kontrola i właściwe dostosowanie obciążeń)” wygłosił dr Maciej Tarnowski. Uczestnicy dowiedzieli, jak przygotować się do wymienionych aktywności fizycznych oraz otrzymali praktyczne wskazówki na temat żywienia oraz prawidłowego wykonywania ćwiczeń. Zainteresowani poddali się badaniu wagą Tanita, umożliwiającą monitoring i analizę składu ciała.

Wystąpienie mgr Katarzyny Szafrańek, mgr Aleksandry Kołodziejczyk oraz mgr Agaty Tęczy zostało podzielone na dwa panele. Z pierwszego pt. „Pozytywne aspekty treningu personalnego: ćwiczenia stabilizujące, mentalny trening i inne formy poprawiania struktur mięśniowych” uczestnicy dowiedzieli się, jak ważna jest motywacja i nastawienie do treningów, a także zyskali wiedzę

na temat ćwiczeń wzmacniających mięśnie oraz sylwetkę, m.in. pilates oraz jogi. Druga część wystąpienia pt. „Nowoczesne formy aktywności fizycznej w wodzie i korzyści z nich wynikające – zalety zajęć fitness” skupiła się na ukazaniu różnorodnych możliwości wykonywania ćwiczeń fitness, zwłaszcza w wodzie. Słuchacze poznali także korzyści wynikające z takiego rodzaju zajęć oraz możliwości uczestnictwa w nich w Centrum Kultury Fizycznej UMCS.

Po wystąpieniach zaproszonych prelegentów rozlosowano nagrody dla uczestników konferencji. Zwycięzcy otrzymali zegarki, artykuły biurowe oraz miesięczne karnety na zajęcia aqua fitness, zumbę, spinning, pływalnię oraz siłownię. Nagrody sponsorowały Centrum Kultury Fizycznej UMCS i Wydawnictwo Od.Nowa.

Wydarzenie spotkało się z pozytywnym odbiorem studentów Wydziału Prawa i Administracji oraz zaproszonych pracowników naukowych.

Monika Łusiak

CJKP na Przeglądzie Szekspirowskim

11 marca 2017 r. już po raz 19. w Lubelskim Centrum Kultury odbył się Ogólnopolski Przegląd Inscenizacji Fragmentów Dzieł Williama Szekspira w Języku Angielskim. Jest to konkurs przeznaczony dla młodzieży, w którym prezentowane są fragmenty dramatów, poematów oraz sonety Szekspira w języku oryginału. Od lat biorą w nim udział studenci Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS, odno-

Fot. Włodzisław Kostko

Fot. Włodzisław Kostko

sząc znaczące sukcesy. Jest to dla nich szczególnie trudne wyzwanie, ponieważ przyjeżdżają do nas, aby opanować język polski na poziomie pozwalającym na podjęcie studiów, a tu nagle stają wobec konieczności nauczenia się i zinterpretowania tekstu literackiego w języku angielskim.

Konkurencja jest silna, ponieważ w Przeglądzie biorą udział amatorskie zespoły teatralne, dla których przedstawienie szekspirowskie jest jednym z ciągu wielu przedsięwzięć artystycznych, podczas gdy studenci CJKP pracują razem, przygotowując tylko ten jeden spektakl. Trzeba jednak przyznać, że nasi słuchacze wkładają w te przygotowania mnóstwo energii i serca. Są bardzo kreatywni, więc koncepcja spektaklu rodzi się w wyniku

wspólnych poszukiwań wykonawców i ich opiekunek – dr hab. Anny Dunin-Dudkowskiej i dr Anny Butcher.

Tym razem studenci przedstawili inscenizację fragmentów kilku sztuk – *Juliusz Cezar*, *Makbet*, *Romeo i Julia*, *Antoniusz i Kleopatra* oraz *Otello* – pod wspólnym tytułem *Fallen Dreams*.

Fot. Włodzisław Kostko

Idęą spektaklu było pokazanie dramatu ludzi, których wielkie plany i marzenia doprowadziły do upadku. Powstał spektakl niemal ascetyczny w formie, ale głęboko poruszający i świadczący o emocjonalnej dojrzałości wykonawców.

Udział w występie wzięli: Kirił Szczaśny (Białoruś) jako Brutus, Maria Marculewicz (Białoruś) jako Lady Makbet, Waleria Cywula (Białoruś)

jako Julia, Katarzyna Bosak (Białoruś) jako Kleopatra, Stanisław Masalski (Białoruś) jako Otello, Maria Zynczenko (Ukraina) jako Desdemona, Dmytrii Vasylenko (Ukraina) jako Antoniusz, Bohdan Karol (Ukraina) jako Romeo, Władysław Dąbrowski (Białoruś) jako Juliusz Cezar. Oprawą muzyczną przedstawienia zajęli się Bogusław Struk, a plakat przygotowała Ola Hycza.

Jury Przeglądu, podobnie jak w poprzednich latach, doceniło talenty słuchaczy CJKP i przyznało drugą nagrodę indywidualną Kiriłowi Szczaśnemu „za wiarygodną emocjonalnie i językowo interpretację postaci Brutusa” oraz wyróżnienie zespołowe „za kulturę języka angielskiego i prostotę spektaklu”. Bardzo cieszymy się tym sukcesem, ale trzeba wspomnieć, że oprócz nagród składają się na niego także niewymierne korzyści – radość wspólnego tworzenia i nawiązane przyjaźnie. Całe to niezwykle doświadczenie pokazujące, że emocje są tym, co łączy ludzi z różnych krajów i kultur.

Anna Butcher

Fot. Ewa Bielik

Drzwi Otwarte u sławistów

Koncepcja tegorocznego programu Drzwi Otwartych w Instytucie Filologii Słowiańskiej (24 marca 2017 r.) opierała się na wykorzystaniu potencjału studentów oraz zaangażowaniu w działania samych uczniów. Ten ważny dzień promocyjny, który miał za-

razem pomóc uczniom podjąć decyzję o wyborze przyszłej drogi zawodowej, rozpoczęły się od programu artystycznego „Słowiańska nuta – muzyka, taniec, teatr” z występami studentów rusycystów, ukrainistów i bałkanistów.

Koło Naukowe Studentów Bułgarystów pod kierunkiem dr Dimki Savovej przygotowało inscenizację „Chcę zwiedzić Bałkany”. Studenci poprzez zabawne dialogi, taniec, odwołania do kultury Bułgarii, Chorwacji i Serbii zachęcali uczniów do podjęcia studiów na bałkanistyce. Koło Naukowe Ukrainistów pod opieką mgr Anny Mikiciuk przygotowało montaż poetycko-muzyczny „Blżej Ukrainy”.

Członkowie Koła wystąpili na scenie w barwnych strojach ludowych, przywitani publiczność zgodnie ze zwyczajem – tradycyjnym korowajem. Rusycystów reprezentowała Tetyana Lyashetska, która przybliżyła wiersze Mariny Cwietajewej i Roberta Roźdiestwienskigo w oryginale i we współczesnej aranżacji muzycznej.

Zorganizowano także bezpośrednie spotkania z grupami uczniów ze szkół, a prof. dr hab. Michał Sajewicz, dyrektor IFS, zapoznał młodzież z ofertą dydaktyczną Instytutu. Uczniowie mogli też obejrzeć prezentację multimedialną o studiach na trzech kierunkach sławistycznych – rusycystyce, ukrainistyce i bałkanistyce.

Dzień Drzwi Otwartych w IFS zamykały kreatywne warsztaty, na których uczniowie zetknęli się z kulturą i tradycją słowiańską – własnoręcznie przygotowując magiczne kukietki z tkaniny, znane z tradycji rosyjskiej, ukraińskiej i białoruskiej oraz marteniczki, będące symbolem wiosny w Bułgarii. Tajniki robienia marteniczek zdradziły uczniom Karolina Sikora oraz Ida Tylega z Koła Naukowego Studentów Bułgarystów. Z kolei mgr Ganna Kucherevych, Krystsina Alizar, Monika Borys oraz mgr Anna Mikiciuk, przedstawicielki Sekcji Wschodniosłowiańskiej Koła Naukowego Doktorantów WH, Studentckiego Koła Naukowego Rusycystów i Koła Naukowego Ukrainistów, nauczyły młodzież robienia szmacianych kukietek – tzw. motanek. Warsztaty kreatywne Koła przygotowały pod kierunkiem opiekunów – dr Ewy Białek oraz dr. Kamena Rikeva.

Na stoisku instytutowym dyżurowali studenci z kół naukowych, wspierani przez doktorantów i wykładowców. W tym roku w przygotowania do Drzwi Otwartych, koordynowane w IFS przez dr Ewę Białek, włączyło się dziewięcioro pracowników, cztery doktorantki oraz aż 30 studentów.

Ewa Białek

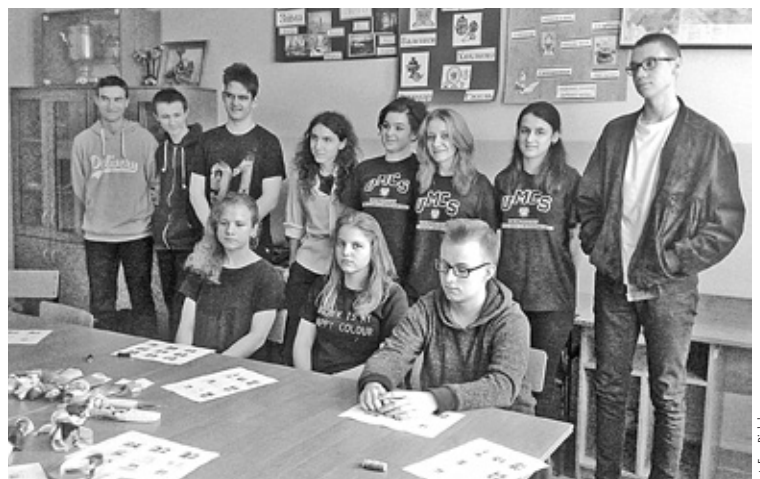
Fot. Kamena Rikeva

31 marca 2017 r. w I Liceum Ogólnokształcącym im. Władysława Broniewskiego w Świdniku odbył się Dzień Języków Obcych. Z tej okazji na zaproszenie organizatorów szkołę odwiedziła dr Ewa Białek z Instytutu Filologii Słowiańskiej, koordynator ds. promocji, wraz ze studentkami z Koła Naukowego Rusycystów – Krystyną Alizar, Moniką Borys, Anną Głowacką oraz Ewelina Szubą. Podczas spotkania z licealistami przedstawicielki SKNR opowiedziały o swojej działalności w kole naukowym, a także przeprowadziły warsztaty kulturowo-językowe poświęcone słowiańskim kukietkom obrzędowym.

Uczniowie bardzo chętnie zaangażowali się zarówno w rozmowę z gośćmi z UMCS, jak i robienie kukietek tradycyjnym sposobem (bez użycia igły). Wizyta w szkole była zarazem okazją do przedstawienia oferty dydaktycznej UMCS w zakresie języków słowiańskich. Świdnickie liceum jest objęte patronatem naukowym IFS od 2008 r., należy też do szkół partnerskich naszej Uczelni.

Ewa Białek

Rusycystki z wizytą w szkole partnerskiej

Fot. Ewa Białek

Warsztaty PR

For: Sylwia Skomicka

W dniach 13 i 27 marca 2017 r. w Młodzieżowym Domu Kultury nr 2 oraz w Zespole Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego w Lublinie odbyły się warsztaty dotyczące public relations i autoprezentacji, prowadzone przez pracowników, doktorantów i studentów Wydziału Politologii UMCS. W spotkaniach uczestniczyli uczniowie klasy artystycznej ZS nr 1. Mieli oni okazję m.in. zaprojektować identyfikację wizualną swojej szkoły, a także nauczyć się zasad profesjonalnych wystąpień publicznych w praktyce. Warsztaty były częścią zajęć z zakresu animacji kultury od-

bywających się w Pracowni Plastycznej MDK 2 w Lublinie pod kierunkiem mgr Anny Staniak, nauczycielki plastyki i animacji kultury.

Organizatorką warsztatów ze strony Wydziału Politologii była dr hab. Lidia Pokrzycka, a współprowadzącymi zajęcia: mgr Katarzyna Lutka, Laura Zbytnewska, mgr Renata Matusiak oraz mgr Aleksandra Piskorowska.

Lidia Pokrzycka

For: Sylwia Skomicka

„Moje=Idealne Miasto” – inauguracja nowego projektu

For: Dominika Bielak, Ewa Glowaczka

20 marca 2017 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbyły się warsztaty, zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Planistów „SmartCity” w ramach nowego projektu pt. „Moje=Idealne Miasto”. Projekt powstał z inicjatywy Opiekuna Koła dr Dagmary Kociuby oraz przy wsparciu Władz Diekańskich Wydziału.

Celem projektu jest kształtowanie świadomości uczestników war-

sztatów w zakresie procesów zachodzących w miastach, dotyczących je problemów oraz sposobów efektywnego i optymalnego planowania przestrzeni miejskiej. Dodatkowo, projekt ma za zadanie rozwijać umiejętności uczestników w zakresie kompetencji miękkich takich jak: współpraca w grupie, kreatywne i logiczne myślenie, dostrzeganie zależności i praw, które rządzą procesami zachodzącymi na terenach zurbanizowanych. Skierowany jest

głównie do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy mają możliwość poznania specyfiki kierunku gospodarka przestrzenna.

Marcowe warsztaty skupiały się na idei miasta kompaktowego, które – z uwagi na wielkość oraz preferowany sposób poruszania się – nazywane jest miastem krótkich dystansów. Jest to rodzaj przestrzeni miejskiej charakteryzujący się intensywnością zagospodarowania, rozwojem komunikacji publicznej oraz infrastruktury pieszo-rowerowej, a także dobrze zaprojektowanymi, zielonymi przestrzeniami publicznymi. Nazwa „kompaktowe” nawiązuje nie tylko do zajmowanej przez miasto powierzchni, ale również do jego wielofunkcyjności i intensywności zabudowy – co ułatwia rozwój wysokiej jakości infrastruktury oraz wymaga przemyślanego zaprojektowania.

Uczestnikami warsztatów byli uczniowie Społecznego Liceum Ogólnokształcącego im. Jana III Sobieskiego w Lublinie oraz p. Robert Żyśko – Kierownik Referatu ds. Strategii i Analiz Społeczno-Gospodarczych Urzędu Miasta Lublin. Po krótkiej prezentacji założeń warsztatów przez studentki Dorotę Wolińską i Dominikę Bielak, licealiści utworzyli dwie grupy i razem ze studentami z SKNP „SmartCity” zamienili się w planistów.

Ich zadaniem było zaprojektowanie i wykonanie makiet przedstawiających nowoczesne miasto kompaktowe. Nad całością prac czuwała dr Dagmara Kociuba. Licealiści bardzo dobrze poradzi sobie z powierzonym im zadaniem i stworzyli dwa idealne miasta, które kierują się zasadami zrównoważonego rozwoju.

W planach są kolejne warsztaty. Osoby zainteresowane prosimy o kontakt na adres: umcs.sknk@gmail.com. Więcej informacji dostępnych jest na fanpage'u SKNP „SmartCity”: www.facebook.com/SKNPlanistow.umcs.

*Dorota Wolińska
SKNP „SmartCity”*

Fot. Dominika Bielek, Ewa Głowacka

10 marca 2017 r. w Sali Obrad Rady Wydziału Humanistycznego UMCS odbył się konkurs ortograficzny „Połamać pióro II”, zorganizowany przez członków studencko-doktoranckiego Koła Młodych Dydaktyków pod opieką dr Beaty Jarosz z Zakładu Edukacji Polonistycznej i Innowacji Dydaktycznych. W wydarzeniu, przygotowanym w ramach grantu Biura Promocji UMCS, udział wzięło 17 uczniów z ponadgimnazjalnych szkół partnerskich Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z Lublina i okolic.

Spotkanie uświetnili swą obecnością Prodziekan ds. Ogólnych Wydziału Humanistycznego prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska oraz Dyrektor Pedagogicznej Biblio-

Konkurs ortograficzny „Połamać pióro II”

teki Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie mgr Barbara Rzeszutko.

Patronat honorowy nad konkursem objęli: Dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS dr hab. Robert Litwiński, prof. nadzw. oraz Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna im. KEN w Lublinie. Patronat metodycz-

ny nad prawidłowym przebiegiem spotkania sprawowała zaś Prodziekan prof. Małgorzata Karwatowska.

Wśród celów konkursu należy wymienić m.in.: doskonalenie umiejętności w zakresie stosowania zasad ortograficznych języka polskiego, kształcenie umiejętności ortograficznej samokontroli i rozwijanie

Fot. Małgorzata Mac

Fot. Małgorzata Mac

• Odczyt dyktanda

Fot. Małgorzata Mac

• Wręczenie nagród

zainteresowań kulturą języka polskiego. Przybyli uczniowie zmierzili się z prawdziwym wyzwaniem – musieli przebrnąć przez trudności ortograficzne, którymi naszpikowali dyktando członkowie Koła Młodych Dydaktyków – mgr Judyta Wakulak oraz mgr Filip Polakowski. Uczestnicy konkursu nie tylko mogli wykazać się wiedzą, ale mieli także możliwość jej dopełnienia dzięki wykładowi dr hab. Moniki Gabryś-Stawińskiej z Instytutu Filologii Polskiej pt. „Między powagą Sienkiewicza a skandalem Żerom-

skiego – rzecz o pewnym scenariuszu filmowym”.

Laureatami drugiej edycji konkursu ortograficznego zostali: Damian Chołyst z Liceum Ogólnokształcącego im. ONZ w Biłgoraju (I miejsce), Manuela Cyper z III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie (II miejsce) oraz Michał Jezierski z Liceum Ogólnokształcącego im. ONZ w Biłgoraju (III miejsce).

Zwycięzcom serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

Izabela Puchala
Emilia Chacińska

Wykładowca roku 2015/2016 na Wydziale Pedagogiki i Psychologii

Fot. Kamil Mazurek

XLVIII Olimpiada Języka Rosyjskiego

W dniu 4 marca 2017 r. na Wydziale Humanistycznym UMCS odbyła się XLVIII Olimpiada Języka Rosyjskiego. W tym niełatwym teście z wiedzy o języku i kulturze jednego z naszych wschodnich sąsiadów wzięło udział blisko 40 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych z województw lubelskiego i podkarpackiego (m.in. z Lublina, Białej Podlaskiej, Biłgoraja, Chełma, Dębina, Łańcuta, Piask, Puław, Przemyśla, Terespolu).

Uczniowie, którzy z sukcesem przeszli I etap zawodów (eliminacje szkolne i międzyszkolne) i tym samym zakwalifikowali się do II etapu (eliminacje okręgowe), punktualnie o godz. 10.00 w małej Auli rozpoczęli test pisemny, a o godz. 13.00 część ustną olimpiady. W teście pisemnym w jednym z zadań uczniowie zapoznali się z fragmentem tłumaczenia na język rosyjski popularnej powieści *Samotność w sieci* Janusza Wiśniewskiego.

Do zawodów mogą przystępować nie tylko uczniowie, dla których język rosyjski jest językiem obcym. W ostatnim czasie w olimpiadzie z tego przedmiotu uczestniczy coraz więcej uczniów pochodzących z naszej wschodniej granicy i zdobywających wykształcenie w polskich szkołach.

Olimpiada Języka Rosyjskiego ma już długą, blisko 50-letnią tradycję i cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem. Do etapu I w Okręgu Lu-

belskim OJR napłynęło ponad 300 zgłoszeń. Na otwarciu eliminacji okręgowych olimpijczyków oraz ich opiekunów powitała dr Teresa Giedz-Topolewska (Instytut Neofilologii PWSZ w Chełmie), sekretarz naukowy Lubelskiego Komitetu Okręgowego, która czuwa nad przebiegiem olimpiady od etapu szkolnego do etapu centralnego. Inspirujące słowa dla młodzieży wygłosił ks. prof. dr hab. Edward Walewander z KUL. Położył szczególny nacisk na znaczenie znajomości języków obcych we wzajemnym zrozumieniu i dialogu kultur. Jurorami w eliminacjach okręgowych byli językoznawcy i literaturoznawcy pracujący w Instytucie Filologii Słowiańskiej UMCS oraz Instytucie Filologii Słowiańskiej KUL: dr Ewa Białek (przewodnicząca Lubelskiego Komitetu Okręgowego OJR), dr Katarzyna Oszust-Polak (członek Komitetu), dr Małgorzata Ułanek (członek Komitetu), mgr Weronika Markowska, dr Monika Sidor i dr Małgorzata Wideł-Ignaszczak.

Do eliminacji centralnych zakwalifikowało się 11 uczniów. Trzy najwyższe miejsca w zawodach okręgowych zajęło pięcioro uczniów ze szkół w Puławach, Lublinie, Chełmie, Przemyślu i Białej Podlaskiej: Sofia Kryvosheieva, Natalia Podgorodecka, Kamila Głąb, Vira Grebenkova, Kirył Kozubaj.

Ewa Białek

Dnia 30 marca 2017 r. na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS odbyła się kolejna Gala Wykładowcy Roku, zorganizowana przez Radę Wydziałową Samorządu Studentów Wydziału.

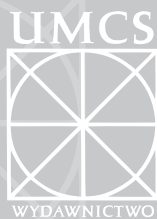
Statuetki zostały przyznane za rok akademicki 2015/2016 na podstawie głosowania studentów. Galę uświetnił krótki koncert jazzowy w wykonaniu Agnieszki Kotek, studentki II roku animacji kultury, której towarzyszyło dwóch muzyków: Rafał Granat na pianinie oraz Wojciech Błachnio na saksofonie. Po części artystycznej ogłoszono wyniki głosowania oraz wręczono pamiątkowe statuetki. I miejsce zajęła dr Małgorzata Kuśpit, II miejsce – dr Sara Filipiak, a III miejsce – dr Renata Zubrzycka.

Nagrodzone osoby nie ukrywały zaskoczenia i zadowolenia. Prowadzący galę Igor Lewandowski, student II roku animacji kultury, pogratulował nagrodzonym. Impreza przebiegła w miłej i uroczystej atmosferze.

Agnieszka Kotek

Fot. Kamil Mazurek

Nowości Wydawnictwa UMCS

Opracowała Aneta Okuń

Myśl polityczna
Stronnictwa
Narodowego
1928–1939.
Wspólnota ideału
czy alternacja
koncepcji

Aneta Dawidowicz

[Autorka] Odtworzyła rzetelnie i obiektywnie myśl polityczną Stronnictwa Narodowego, ukazując jej zróżnicowanie na tle ówczesnej rzeczywistości społecznej, przejawiając się w wielości i różnorodności osądów i ocen tej rzeczywistości, i na ich podstawie postulowanych idei, wizji i projektów jej przebudowy, a także jej ciągłość i zmienność, kontynuacje i modyfikacje w procesie rozwoju dziewiętnastowiecznej i dwudziestowiecznej polskiej myśli nacjonalistycznej. [...] Monografia [...] spełnia pod każdym względem wymogi publikacji, przede wszystkim uzasadniają je oryginalny charakter przedmiotu badań, rzetelność i obiektywizm badawczy, przyjęcie właściwej struktury monografii i skoncentrowanie rozważań na najważniejszych kwestiach doktrynalnych i ideowo-politycznych. [...] stanowi opracowanie o dużej wartości poznawczej, znacznie wzbogacające historiografię polskiej myśli politycznej. [Fragment recenzji wydawniczej prof. dr. hab. Michała Śliwy]

Zjawisko zawłaszczania
wartości a zachowania
obronne przedsiębiorstw

Bogusław Gulski

Recenzowana monografia powstała w wyniku kilkuletnich prac badawczych prowadzonych przez Autora w ważnym i bardzo aktualnym obszarze badawczym z punktu widzenia nauk o zarządzaniu. Podejmuje temat zawłaszczania wartości przez przedsiębiorstwa oraz reakcji obronnych stosowanych wobec tego zjawiska i coraz bardziej powszechnych praktyk. Autor swoimi rozważaniami teoretycznymi i oryginalnymi własnymi badaniami empirycznymi w kilku wybranych przedsiębiorstwach w Polsce wypełnił lukę poznawczą, wzbogacił wiedzę w tym ważnym obszarze, przyczyniając się do rozwoju nauk o zarządzaniu. W literaturze z zakresu zarządzania strategicznego podjęty problem badawczy można uznać za jeden z kluczowych. Jest on ściśle związany ze strategiami rozwoju i konkurencji przedsiębiorstw. Autor w oryginalny sposób wkomponował zagadnienie zawłaszczania wartości przez przedsiębiorstwa i reakcje obronne wobec takich praktyk w szersze tło generowania wartości ekonomicznej przez przedsiębiorstwa, w koncepcję łańcucha wartości. [Z recenzji dr. hab. Zbigniewa Dworzeckiego, prof. SGH]

Kanon i obrzeża realizmu

Red. Janina Szcześniak, Agata Skąła

Tom *Kanon i obrzeża realizmu* [...] to całość atrakcyjna ze względu na swą wartość merytoryczną i czytelniczą, pozycja w istotny sposób rozbudowująca przestrzeń interpretacyjną związaną z literaturą, kulturą i historią drugiej połowy XIX wieku. Składają się na ten tom teksty autorów należących do kilku pokoleń, reprezentujących różne zainteresowania i podejścia badawcze, które łączy scalająca dyrektywa opisanie kanonu literatury spod znaku realizmu oraz rozpoznania znaczących artystycznie przesunięć na swoiste obrzeża jego poetyki czy wkraczania na obszary pograniczne wobec poetyki o odmiennych postawach światopoglądowych i estetycznych. [Z recenzji prof. dr hab. Barbary Bobrowskiej]

Przemoc antyżydowska
i konteksty akcji
pogromowych na ziemiach
polskich w XX wieku

Red. Konrad Zieliński, Kamil Kijek

Autorzy [...] zbioru artykułów mieli za zadanie nakreślić społeczne i kulturowe konteksty aktów kolektywnej przemocy antyżydowskiej i ilustrować je odpowiednimi egzemplifikacjami. Formy „kolektywna przemoc antyżydowska” używano tu wymiennie z terminem „pogrom”, jak zwracają bowiem uwagę badacze tego fenomenu, jest on na tyle złożony i przybierał tak wiele form, iż trudno ustalić jego jednoznaczną definicję. Wychodzimy z założenia, że zanim w ogóle podjęta może zostać taka próba, niezbędne jest przyjęcie możliwie szerokiej perspektywy teoretycznej i wzbudzenie pogłębionej refleksji nad wszelkimi przesłankami, które doprowadziły do agresji. Okazuje się, iż mimo fundamentalnych nieraz różnic w czasowo i przestrzennie odległych wypadkach przemocy, ujawniają one zasadnicze podobieństwa. [Redaktorzy]

Antroponimia historyczna mieszczan i chłopów Brańska i okolic w ujęciu statycznym i dynamicznym

Piotr Złotkowski

Praca znakomicie wpisuje się w coraz bogatszą literaturę onomastyczną dotyczącą Podlasia, a także dopełnia niejako cały szereg prac z zakresu antroponimii różnych miast i regionów Polski. [...] Żeby zrozumieć i opisać fenomen pogranicza, należy badania przeprowadzać kompleksowo, nie ograniczając się tylko do opisu synchronicznego zaobserwowanych zjawisk, lecz także uwzględniając uwarunkowania historyczne, co znajduje wyrazne odzwierciedlenie w recenzowanej pracy. [...] Novum monografii polega na połączeniu obu perspektyw, tzn. odstąpieniu od wykorzystywanych dotychczas

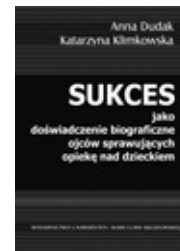
modeli statycznych w badaniach nad powstawaniem i ewolucją historycznych nazwisk i stworzeniu dynamicznego modelu nazwiskotwórczego, lepiej odzwierciedlającego proces kształtowania się nazwisk. [...] Według teorii opracowanej przez Piotra Złotkowskiego proces stabilizacji nazwiska odbywał się nie wewnątrz jednostek antropomicznych, a pomiędzy nimi [...]. Wartość naukowa i poznawcza monografii jest tym większa, że Autor wyekscerpował materiał ze 131 różnego rodzaju źródeł historycznych. [...] Nowatorska koncepcja badania antroponimów, łącząca ujęcie synchroniczne z diachronicznym, predestynuje monografię do uznania za bardzo wartościową. [Z recenzji prof. dr hab. Niny Barszczewskiej, UW]

Sokrates Ksenofonta

Dorota Tymura

[...] należy podkreślić rzetelne podejście Autorki, bogactwo zebranego materiału, umiejętność ukazania kontekstu historyczno-teoretycznego opisywanych poglądów, ich ciekawą analizę, a wreszcie niestronienie od porównywania ich z poglądami Sokratesa Platońskiego. Ważne jest tu także to, że Autorce udaje się ukazać pewne aspekty poglądów Ksenofontowego Sokratesa, które mogły niepokoić jego współobywateli i stać się przyczyną wysunięcia oskarżenia. Udaje się zatem obronić testimonium Ksenofonta przed zarzutami krytyków o idealizowanie wizerunku Sokratesa i brak wiarygodności. Osiągnięty został tym samym główny cel pracy: rehabilitacja pism sokratycznych Ksenofonta, postawienie ich na równi z dialogami Platona. [Z recenzji dr. hab. Przemysława Paczkowskiego, prof. UR]

Sukces jako doświadczenie biograficzne ojców sprawujących opiekę nad dzieckiem

**Anna Dudak
Katarzyna Klimkowska**

Książka jest znakomitym przykładem jakościowych badań zaangażowanych, zrealizowanych w konsekwentnie prowadzonej strategii metodologicznej, polegającej na wcześniejszym przyjęciu obecnego w nauce rozumienia podstawowej kategorii pojęciowej, jaką jest sukces. Autorki świetnie [...] analizują współczesne koncepcje sukcesu, dostrzegając dynamiczny, procesowy charakter zachowań z nim związanych. Problematyzują fenomen współczesnego ojcostwa, zarówno na gruncie teorii, jak i własnych badań prezentują [...] bogaty i trudny świat ojców sprawujących po rozwodzie opiekę na dzieckiem. Pokazują różne oblicza trudnego ojcostwa, pokazują jego liczne, subiektywnie nadawane znaczenia. Swoimi społecznie zaangażowanymi badaniami stwarzają innym szansę na emancypację. Pokazują, jak można sobie radzić z trudnościami, jak walczyć o ważne dla siebie wartości, jak osiągnąć sukces i jakie są jego koszty. [Z recenzji prof. dr hab. Mirosławy Nowak-Dziemianowicz]

Reconfigurations Romanesques de Minuit. Jean Echenoz, Éric Chevillard, Tanguy Viel

Anna Maziarczyk

La présente étude s'inscrit dans le cadre des recherches narratologiques et se pose pour objectif d'analyser l'esthétique de la littérature de Minuit dans le contexte de la renarrativisation, tendance propre à la littérature française contemporaine. La création romanesque des écrivains liés après les années 1980 à la célèbre maison d'édition illustre parfaitement les transformations que subit la prose française vers la fin du XXe siècle, ses recherches pour raconter autrement les histoires en s'appropriant l'esthétique de l'époque. À travers l'analyse des stratégies narratives et des procédés littéraires qui charpentent les romans de Jean Echenoz, Éric Chevillard et Tanguy Viel, représentants de trois générations successives de Minuit, nous nous proposons de montrer ici la façon absolument inédite dont ces auteurs reconfigurent les structures romanesques et modifient l'idée de fiction littéraire. [Anna Maziarczyk]

Naczelnicy organów rosyjskiej administracji specjalnej w Królestwie Polskim w latach 1839–1918. Słownik biograficzny, tom 2

**Krzysztof Latawiec,
Artur Górak, Jacek Legieć,
Stanisław Bogdanow**

Kolejny tom słownika poświęconego rosyjskiej administracji w Królestwie Polskim, obok *Słownika biograficznego gubernatorów i wicegubernatorów w Królestwie Polskim (1867–1918)*, stanowi uzupełnienie dużej luki w historiografii polskiej. Perspektywa, z jakiej Autorzy dokonują prezentacji postaci urzędników administracji rosyjskiej okresu zaboru, jest niezwykle rzetelna i obiektywna. Słownik przygotowany jest w sposób przejrzysty, układa się w logiczną całość. O kompleksowym charakterze przeprowadzonych badań

świadczą ogrom źródeł archiwalnych zarówno rękopiśmiennych, jak i drukowanych. Imponująca bibliografia jest już sama w sobie przewodnikiem po problemie. [Prof. dr hab. Norbert Kasperek]

Polityka w zmediatyzowanym świecie. Perspektywa politologiczna i medioznawcza

Red. Małgorzata Adamik-Szysiak

Monografia stanowi kontynuację zainicjowanego cyklu wydawniczego ukazującego różne perspektywy badawczej relacji i współzależności obserwowanych między światem polityki i mediów, w tym rozważań nad postępującym procesem mediatyzacji polityki. Zamieszczone w tomie artykuły dowodzą złożoności funkcjonowania polityki w zmediatyzowanym świecie. Zarówno przybliżone przez badaczy rozważania teoretyczne, jak i wyniki badań empirycznych uświadamiają wieloaspektowość procesu mediatyzacji polityki, a także – z uwagi na dynamikę rozwoju omawianych zjawisk – wskazują na potrzebę ciągłych dociekań. Symbiotyczny związek świata polityki i mediów bez wątpienia uprawnia do prowadzenia badań zarówno z perspektywy politologicznej, jak i medioznawczej.

Think tanki i fundacje polityczne. Wybrane problemy

Red. Wojciech Zięta

Think tanki to organizacje pozarządowe, niezależne od władzy, typu non profit, o charakterze ekspercko-analitycznym, dążące do wywierania wpływu na proces decyzyjny w sferze publicznej. Uwzględniając kryterium niezależności think tanków, wyodrębnia się m.in. think tanki powiązane z partiami politycznymi. W niemieckim systemie politycznym takie organizacje określane są mianem fundacji politycznych, natomiast organizacje włączone w 2007 r. do systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej funkcjonują jako europejskie fundacje polityczne stowarzyszone z europejskimi partiami politycznymi. Niniejsza publikacja zawiera najnowsze wyniki badań naukowych think tanków i fundacji politycznych w perspektywie politologicznej i prawnej. Stanowi kontynuację rozważań o współczesnych think tankach w ujęciu teoretycznym i praktycznym, zapoczątkowanych na Wydziale Politologii UMCS w 2010 r.

Dziecko z niepełnosprawnością wzroku w roli ucznia szkoły ogólnodostępnej, integracyjnej i specjalnej

Beata Papuda-Dolińska

Efektom kilkuletnich poszukiwań naukowych i badań empirycznych prowadzonych w trakcie studiów doktorskich, a także zainteresowań bliskich tyflopedagogice stała się empiryczna analiza sytuacji edukacyjnej i społecznej uczniów z niepełnosprawnością wzroku, kształcących się w szkołach ogólnodostępnych, integracyjnych oraz specjalnych. Przedmiotem żywych dyskusji, zarówno wśród naukowców, jak i decydentów oświatowych, nauczycieli oraz rodziców, jest w ostatnich latach edukacja włączająca. Niniejsza pozycja

stanowi kolejny głos w dialogu na temat założeń teoretycznych i potencjału praktycznego tej, coraz bardziej popularnej, koncepcji kształcenia nie-segregacyjnego na tle innych możliwości realizowania obowiązku szkolnego: edukacji integracyjnej i specjalnej. Weryfikacja cech swoistych dla każdej z form edukacji odbyła się z udziałem grupy uczniów szczególnie wymagających adekwatnej reakcji szkoły na specjalne potrzeby edukacyjne, a jednocześnie wrażliwych na jej brak – uczniów z niepełnosprawnością wzroku.

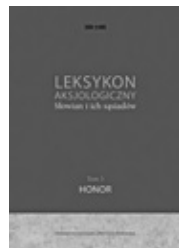

Konflikt serbsko-albański w Kosowie w latach 1999–2014. Charakterystyka, uwarunkowania i formy konfliktu społecznego

Konrad Pawłowski

Nie ulega wątpliwości, że recenzowana książka niejako „dopełnia” wieloletnie badania Autora nad problematyką Kosowa i szerzej – regionu Bałkanów. O ile pierwsza pozycja Autora *Kosowo. Konflikt i interwencja* [Wydawnictwo UMCS, Lublin 2008] była studium *stricto* politologicznym, o tyle w recenzowanej monografii perspektywa badawcza bogatsza jest o aspekt socjologiczny i antropologiczny. Fakt ten jest z pewnością atutem recenzowanej monografii. [...] Książka dostarcza wyczerpujących, uporządkowanych pod względem merytorycznym i wiarygodnych informacji oraz inspirowanych propozycji interpretacyjnych. Jej konstrukcja sprawia, że stanowi interesującą propozycję systematyzacji złożonej materii z zakresu stosunków międzynarodowych. [...] Autor dołożył również wszelkich starań w kwestii strony edytorskiej pracy. Co istotne, książka została napisana na podstawie materiałów źródłowych zebranych w czasie pobytów studyjnych

w Kosowie i na Bałkanach. [Z recenzji dr. hab. Tomasza Stępniewskiego]

Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów, tom 5 – Honor

Red. Petar Sotirow, Dejan Adjazic

Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów, którego kolejny zeszyt został poświęcony honorowi, jest próbą paralelnego opisanie świata wartości słowiańskich na szerszym tle porównawczym. Tytuł *Leksykonu* jest poniekąd umowny, bo chodzi o wartości podzielane nie tylko przez poszczególne narody słowiańskie, ale też przez ich bliższych i dalszych sąsiadów. Wartości stanowią rdzeń każdej kultury, a ich rozpoznanie i określenie stosunku do nich jest warunkiem definiowania własnej tożsamości zarówno przez indywidualne jednostki, jak całe zbiorowości.

Historiografia w kontekstach nieoczekiwanych? Wobec zmiany i ciągłości: pejzaże współczesnego dyskursu historycznego

Red. Ewa Solska, Piotr Witek, Marek Woźniak

Monografia stanowi kontynuację projektu „Historia w kulturze współczesnej. Niekonwencjonalne podejścia do przeszłości”, zainicjowanego w Instytucie Historii UMCS w 2010 r. przez pracowników Zakładu Metodologii Historii

i Zakładu Historii Najnowszej. Poprzez podjęcie tego typu problematyki względem zinstytucjonalizowanego dyskursu naukowego, przestrzeni doświadczenia i uobecniania historii w sferze publicznej, uwytatnia się jednocześnie kwestię użytkowania przeszłości w tworzeniu kulturowej matrycy społeczeństwa. Autorzy poszczególnych rozdziałów, poprzez tropy dyskursywnego użytkowania historii, kierują swoje zainteresowania w stronę innych kontekstów i sposobów jej przedstawiania. „Ćwiczenia z logiki historycznej” i „peryferyjne zmagania z nowoczesną formą” stanowią dla nich perspektywę sytuującą klasyczną historiografię wobec nowych możliwości jej konceptualizacji, w oparciu o teorie marginalizowane bądź pomijane w głównym nurcie badań historycznych. Okazują się interesującą propozycją syntez historiografii politycznej, społecznej, gospodarczej, kulturowej, tworzących tło rozumienia współczesnej kultury, a tym samym perspektywę oczekiwaną w dyskursie historycznym.

Rodzice a gotowość szkolna dzieci

Małgorzata Chojak

Książka znakomicie ukazuje zarówno od strony teoretycznej, jak i prezentowanych w niej wyników oryginalnych badań to, o co toczy się spór w naszym kraju – wiek rozpoczynania nauki szkolnej, dostęp do wychowania przedszkolnego, udział rodziców w kreowaniu środowiska edukacyjnego przygotowującego do pełnienia roli ucznia itp. Już wgląd w strukturę publikacji, która jest przejrzysta i klarowna, zachęca do jej uważnej lektury, gdyż obiecuje uporządkowanie myśli, jasność wyводу i łatwość wybiórczego odnajdywania w tekście interesujących wątków. Na uwagę zasługuje sugestia zastanowienia się nad koniecznością po-

szerzenia zakresu pojęcia „gotowość szkolna” – odniesienia jej nie tylko do przedszkolaków czy do samej szkoły, ale także do rodziców, którzy powinni zostać przygotowani do świadomego udziału w edukacji swoich dzieci.

Autyzm i rodzina

Red. Anna Prokopiak, Zofia Palak

Szczególne wartości aplikacyjnej publikacji wyraża się głównie w swoistej odpowiedzi na zapotrzebowanie osób bezpośrednio zaangażowanych w wychowanie dzieci ze spektrum autystycznym. Zapotrzebowanie to odnosi się m.in. do wciąż niedostatecznego zakresu upowszechnianej wiedzy na temat autyzmu oraz specyfiki funkcjonowania rodzin z dzieckiem autystycznym. [Z recenzji dr hab. Stanisławy Byry]

Filozofia i sztuka życia

Bohdan Dziemidok

Filozofia i sztuka życia to zbiór ośmiu esejów podejmujących tematykę ważną i obecną w rozważaniach filozoficznych niemal „od zawsze”. Mimo iż Autor odwołuje się do klasycznych w tej dziedzinie publikacji i do publikacji najnowszych, to przede wszystkim przedstawia własną propozycję spojrzenia i [...] rozwiązań, które jednocześnie mogą stać się pomocne czytelnikom w ich własnych „zmaganiach z życiem codziennym”. Przedmiotem refleksji Dziemidoka są naprawdę istotne dla nas wszystkich problemy obecne w życiu, a mia-

nowicie: rola nastawienia życiowego w przezwyciężaniu problemów egzystencjalnych; moralność, obyczajowość i prawo jako regulatory zachowań ludzkich; problem wolności; relacje między miłością a przyjaźnią; etyczne aspekty dążenia do szczęścia; różne aspekty starości czy wreszcie moralne aspekty współczesnej sztuki. [...] po [...] książkę sięgną nie tylko specjaliści z zakresu filozofii, ale przede wszystkim ci wszyscy, którzy zainteresowani są życiem człowieka we współczesnym świecie. [Z recenzji prof. dr. hab. Lesława Hostyńskiego]

Ćwiczenia laboratoryjne z chemii nieorganicznej. Podręcznik dla studentów chemii technicznej

Red. Zbigniew Hubicki

Ćwiczenia laboratoryjne z chemii nieorganicznej są przeznaczone dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I roku chemii technicznej, odbywających kurs chemii nieorganicznej na Wydziale Zamiejscowym UMCS w Puławach. Podręcznik składa się z dziewięciu rozdziałów zawierających teoretyczny wstęp oraz opis ćwiczeń. Ćwiczenia zaproponowane do poszczególnych rozdziałów dotyczą syntezy i właściwości związków pierwiastków bloku s i p oraz d, a także wybranych zagadnień powiązanych z chemią nieorganiczną, takich jak wymiana jonowa, kinetyka, reakcje w wysokich temperaturach – przemiany strukturalne. Na początku każdego rozdziału we wprowadzeniu do ćwiczeń przedstawione są podstawy teoretyczne niezbędne do zrozumienia i prawidłowego wykonania ćwiczeń oraz opracowania wyników. Zasadniczym celem ćwiczeń z chemii nieorganicznej jest zapoznanie studentów z podstawowymi technikami laboratoryjnymi oraz metodami syntezy poszczególnych

typów związków nieorganicznych i ich właściwościami fizykochemicznymi.

Przeobrażenia geopolityczne i nowe zagrożenia w Ameryce Łacińskiej

Red. Katarzyna Krzywicka, Paweł Trefler

El libro *Transformaciones geopolíticas y nuevas amenazas en América Latina*, bajo la redacción de la Prof. Dra. Katarzyna Krzywicka y el Dr. Paweł Trefler, tiene un gran significado para la comprensión y análisis de la problemática regional debido a que analiza temas como democracia, vinculándola con el desarrollo económico y social, diferentes aspectos de la seguridad económica y pública de los Estados latinoamericanos, y la institucionalidad. Además de su revisión conceptual, se examinan estudios de caso de países como México, Paraguay o Colombia, entre otros. Dentro de todos ellos, los factores externos e internos, así como el papel de los más variados actores, resultan fundamentales. Es por ello que este libro tiene una gran pertinencia y presenta importantes aportes para comprender la evolución de la actual realidad latinoamericana. [Prof. dra. Martha Ardila, Universidad Externado de Colombia]

Od mitu do antytopii. Historiograficzna wyobraźnia Hanny Malewskiej

Aleksandra Chomiuk

Praca stanowi opis prozy literackiej autorki *Żelaznej korony* skonstruowany w formie zbioru szkiców interpretacyjnych poświęconych jej poszczególnym dziełom. Jedną z oczywistych nici łączących szkice jest pytanie o stosunek Malewskiej do tradycji uprawianego przez nią gatunku – powieści historycznej. Twórczość ta widziana jest w kontekście nie tylko warsztatowym, ale także na szerszym tle kulturowym. Pomysł książki zrodził się z przekonania, że w sytuacji przemian, które dotknęły historię zarówno jako naukę o przeszłości, jak i jako opowieść o niej, a także w związku z bogactwem narzędzi oferowanych przez współczesne literaturoznawstwo, warto na nowo przyjrzeć się wpisanym w utwory Malewskiej sposobom problematyzowania miejsca człowieka w dziejach. Nie bez wpływu na powstanie pracy było też poczucie, że w dobie, w której kolejne wstrząsy polityczne, społeczne i ekonomiczne burzą poczucie cywilizacyjnej stabilności naszego świata, a jeden z problemów, jaki pojawia się w publicznej debacie, dotyczy tego, czy jakkolwiek przeszłość jest nam jeszcze do życia potrzebna, warto wracać do literackich klasyków.

Komunikowanie polityczne

**Red. Ewa Maj,
Ewelina Podgajny,
Anna Szwed-Walczak,
Łukasz Jędrzejski**

Książka dotyczy dynamicznie rozwijającego się zjawiska w sferze masowego przekazu ważnych treści politycznych. Prezentowane w tomie teksty w głównej mierze mają

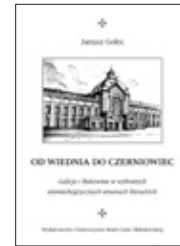
charakter *case studies*. Ich twórcy wykazali się zróżnicowanym podejściem badawczym, co znalazło odzwierciedlenie w wielości i zróżnicowaniu metod i technik badawczych należnych odpowiednim dyscyplinom bądź subdyscyplinom, jak historia, komunikologia, nauki prawne, politologia, socjologia. Pozostając w pragmatyce nadmienionego wyżej kanonu, poradzili sobie z eksploracją wielu aspektów procedury komunikacyjnej na poziomie ogólnego komunikowania politycznego wraz z komponentami przekazu uszczegółowionego.

Zasoby podmiotowe pracowników socjalnych i osób bezrobotnych objętych pomocą społeczną

**Maria Chodkowska
Zdzisław Kazanowski**

Książka stanowi niezwykle aktualne, wartościowe i nader rzetelne opracowanie [...] obszarów zainteresowań współczesnych nauk społecznych [...]. Odpowiada wszelkim potrzebom tak intelektualnym, jak i praktycznym, ponieważ posiada walor bezpośredniego wykorzystania praktycznego. [...] Zamysł przygotowania takiej pracy o charakterze czynnikowej systematyzacji licznych problemów i zależności uważam za szczególnie trafny i użyteczny z uwagi na naukowo-poznawcze, ale również społeczno-praktyczne implikacje podejmowanych zagadnień. [Z recenzji prof. dr. hab. Andrzeja Radziejewicza-Winnickiego]

Od Wiednia do Czerniowiec. Galicja i Bukowina w wybranych niemieckojęzycznych utworach literackich

Janusz Golec

W monografii omawiane są wybrane niemieckojęzyczne utwory literackie, których osnową jest geograficzna, kulturowa i cywilizacyjna przestrzeń cesarsko-królewskich krajów koronnych Galicji i Bukowiny. Obraz tych krain jest znacząco odmienny od tego, do którego przywykł polski czytelnik, szukający w dziełach polskich autorów potwierdzenia prawa do włodarstwa kresów przez ich przynależność do polskiej (szlacheckiej) kultury. W analizowanych utworach to właśnie niemiecka kultura i niemiecki język posiadają o wiele większą siłę w kształtowaniu świadomości kulturowej i tożsamości omawianych pisarzy, przekonanych o tym, że wybrali właściwą drogę, nie tylko dla własnego indywidualnego rozwoju, ale by także pełnić literacką misję cywilizacyjną.

Syn ziemian i rycerzy. Studia o twórczości i języku Wincentego Pola

Władysław Bryła

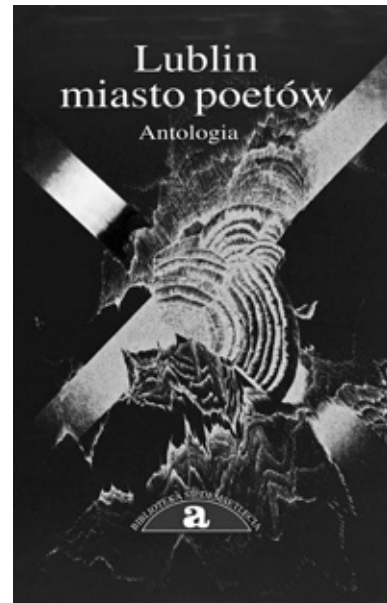
Autorka prezentuje różnorodną twórczość poety (m.in. pieśni, poematy, gawędy) i przybliża jego dokonania naukowe jako geografą i wykładowcy literatury polskiej. Ukazuje piękno języka W. Pola, mistrza kreacji nastroju i emocjonalności.

Kamienie pachnące szafranem. Eseje lubelskie dr. Łukasza Marcińczaka i antologia *Lublin. Miasto poetów* pod redakcją dr. Bogusława Wróblewskiego (starszego wykładowcy w Zakładzie Dziennikarstwa UMCS) to dwa kolejne tomy „Biblioteki Siedemsetlecia” – cyklu książek, którym Wschodnia Fundacja Kultury „Akcent” i redakcja „Akcentu” pragną uczcić przypadającą w 2017 roku 700. rocznicę nadania Lublinowi praw miejskich.

W ramach serii prezentowane są publikacje poruszające istotne kwestie dotyczące naszego miasta i regionu, przy czym każdy z tomów stanowi samoistną całość, ukazując wybrany aspekt kultury w lubelskim kontekście. Dzięki lekturze „Biblioteki Siedemsetlecia” czytelnicy mogą m.in. z nowej perspektywy spojrzeć na historię i współczesność grodu nad Bystrzycą. To także znakomita okazja, by zastanowić się, jaki jest rzeczywisty potencjał znaczeniowy słów takich jak „pograniczność”, „tradycja” czy „wielonarodowość”, a więc pojęć kluczowych dla zrozumienia swoistości Europy Środkowo-Wschodniej, którym jednak – na skutek ich popularności – nieustannie grozi dewaluacja: redukcja do statusu językowych klisz, wypranych z sensu i instrumentalnie wykorzystywanych w ideologiczno-politycznych potyczkach.

Książka Łukasza Marcińczaka – absolwenta filozofii UMCS, doktora nauk humanistycznych, redaktora pisma „AS UMCS” i autora kilku ważnych publikacji, m.in. tomu poetyckiego *Profil odcisnięty w glinie* oraz antologii *Świat trzeba przekreślić. Rozmowy o imponderabiliach* – jest zbiorem barwnie napisanych i doskonałych pod względem merytorycznym esejów zainspirowanych kulturowym dziedzictwem Lublina i Lubelszczyzny. Autor, nawiązując do najważniejszych wydarzeń z dziejów miasta, tworzy opowieść o miejscu wyjątkowym: jednocześnie bliskim i realistycznie prawdzi-

„Akcent” na siedemsetlecie – kolejna odłona

wym, jak i mitycznym, w którym niemal na naszych oczach odbywa się metafizyczny spektakl. Płynnie łącząc fakty z wyobraźnią, Marcińczak w wyjątkowy sposób wskazuje nam w lubelskim krajobrazie kulturowo-historycznym znaki świadczące o niepowtarzalnej roli, jaką Lublin odgrywał – i nadal odgrywa – w historii Polski, a nawet świata.

W ramach tej narracji wspólnieją postaci powszechnie znane, jak i te zaginione w mrokach przeszłości, tylko na moment wskrzeszone bacznym spojrzeniem eseyisty. W ten sposób obalone zostają wszelkie – zdawałoby się, że wiecznie obowiązujące – podziały. Na stronach *Kamieni pachnących szafranem* spotykają się Sebastian Fabian Klonowic, Władysław Jagiełło, Widzący z Lublina, Józef Czecho-

wicz, Józef Piłsudski, Władysław Panas, a także niemalże anonimowe osoby spoczywające wzdłuż cieniistych alejek na cmentarzu przy Lipowej. Czytelnik podróżuje uliczkami starego i nowego miasta, zagląda w jego zaułki, przygląda się osobliwościom lubelskiej architektury oraz ustawionym na placach pomnikom, a nawet trafia do Nałęczowa, by dowiedzieć się, co łączyło i co dzieliło Bolesława Prusa i Stefana Żeromskiego. A wszystkie te opowieści spaja oczywisty dla każdego Lublinianina *genius loci*, który znalazł w Łukaszu Marcińczaku wrażliwego orędownika.

Natomiast zdaniem Bogusława Wróblewskiego, redaktora antologii *Lublin – miasto poetów*, jedną z cech wyróżniających Lublin spośród innych polskich metropolii jest niezwykle przyjazna

formowaniu talentów poetyckich. Wróblewski pisał o tym już blisko 40 lat temu na łamach „Magazynu Literackiego” w artykule zatytułowanym tak właśnie jak niedawno wydana antologia.

W tomie zebrano wiersze aż 61 poetów kilku pokoleń (najstarszy urodził się w 1932 r., najmłodszy – 60 lat później). Od razu więc rzuca się w oczy różnorodność prezentowanych poetek, bogactwo poruszanych tematów, odmienność języków lirycznych i wrażliwości twórczych. Najwięcej jest utworów zwięzłych, zwartych, intelektualnie zdyscyplinowanych, co w jakimś sensie oddaje zapewne upodobania redaktora. Niemniej zdarza się, że sąsiadują z nimi wiersze diametralnie inne –

z rozbudową frazą, wyraźnie naracyjne, nawet opisowe.

W tak pomyślanej książce, dokumentującej bogactwo lubelskiej liryki, naturalnie nie zabrakło miejsca dla twórczości poetów śpiewających – bardów takich jak Jan Kondrak, Marek Andrzejewski, Marcin Różycki czy Basia Stępnia-Wilk. W tomie znajdziemy też wiersze kilku kapłanów: Alfreda Marka Wierzbickiego, Krzysztofa Guzowskiego i Wacława Oszejcy, a nawet tanki (japońska odmiana wiersza) napisane przez Joannę Pawłat, która po 12 latach spędzonych w Kraju Kwitnącej Wiśni wróciła do rodzinnego Lublina. Prezentowanym wierszom towarzyszą obszerne noty biobibliograficzne, zdjęcia auto-

rów oraz lapidarne komentarze interpretacyjne, zachęcające czytelników do wspólnego odkrywania sensów i odczytywania znaczeń iskrzących między słowami. *Lublin – miasto poetów* to pierwsza w historii antologia całkowicie kompletna, swoista monografia lubelskiego środowiska.

Ł. W.

Łukasz Marcińczak, *Kamienie pachnące szafranem. Eseje lubelskie*, Wschodnia Fundacja Kultury „Akcent” 2016, ss. 189 + 3 nlb.

Lublin – miasto poetów. Antologia, Wstęp, wybór, komentarze interpretacyjne Bogusław Wróblewski, Wschodnia Fundacja Kultury „Akcent” 2016, ss. 247 + 1 nlb.

Pierwszy numer „Annales UMCS. Sectio Balcaniensis et Carpathiensis”

Wydział Politologii UMCS uruchomił nową inicjatywę wydawniczą w postaci czasopisma naukowego „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio Balcaniensis et Carpathiensis”. Zamierzamy wydawać dwa numery rocznie. Nasz projekt kierujemy do badaczy Europy Środkowej i Wschodniej, postrzeganej jako region nie tylko położony między Niemcami i Rosją, ale również między Morzami: Bałtyckim, Śródziemnym i Czarnym.

Łańcuchy górskie – Karpaty i Bałkany – wyznaczały przez wieki dzieje tego obszaru, zamieszkujących go mieszkańców oraz znajdujących się na tym terytorium państw. Między Bałkanami a Karpatami dokonywały się przez wieki zmiany terytorialne, społeczne i ekonomiczne oraz kulturowe. To właśnie one spowodowały, że ziemie położone między tymi

dwoma łańcuchami górkami stały się historycznym centrum regionu środkowoeuropejskiego.

Zapraszamy do współpracy specjalistów z różnych dziedzin i dyscyplin naukowych, przede wszystkim badaczy z zakresu nauk humanistycznych i społecznych – historyków, socjologów, politologów, kulturoznawców, medioznawców. Na łamach czasopisma będą publiko-

wane artykuły oraz recenzje w językach: polskim, rosyjskim, angielskim, francuskim i niemieckim. Redakcja przyjęła szeroką formułę merytoryczną czasopisma, ograniczoną przede wszystkim przez kryterium geograficzne (Europa Środkowa i Wschodnia).

W 2017 r. planujemy wydać dwa kolejne numery naszego czasopisma. Oczekujemy na teksty naukowe różnego typu. Szczegółowe informacje są zamieszczone na stronie internetowej www.carbal.annales.lublin.pl.

Zapraszamy do lektury pierwszego numeru czasopisma naukowego „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio Balcaniensis et Carpathiensis”.

Waldemar Paruch
Redaktor naczelny

45. Środowiskowy Konkurs Krasomówczy

14 marca 2017 r.

Wydział Prawa i Administracji

Fot. Bartosz Proll

Ogród Botaniczny UMCS

zaprasza

poniedziałek - piątek
od 9.00 do zmroku
sobota, niedziela i święta
od 10.00 do zmroku

Zwiedzających zapraszamy
do wejścia od **ul. Willowej**

— OGRÓD —
BOTANICZNY
UNIWERSYTETU
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
LUBLIN

Więcej informacji na naszej stronie
www.garden.umcs.lublin.pl